

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

W wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcane tylko wydanie wieczorne.

Opowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości pocztowych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 396

Poznań, piątek dnia 29 sierpnia 1930

Rok XXV

W czym interesie?

Ostatnie artykuły Romana Dmowskiego o kwestji ukraińskiej oświetliły wszechstronnie to kapitalne zagadnienie, które, wskutek ignorancji przeważnej części społeczeństwa, jest ciągle przedmiotem różnych planów i eksperymentów, wypływających bądź w formach najbardziej dziwacznych, bądź stając się czynnikiem pewnych konkretnych planów. Dobrze się więc stało, że wobec tych niebezpiecznych tendencji, Roman Dmowski wplótł to zagadnienie w system prawdziwej polityki polskiej, dając mu rozwiązanie, zgodne z polską racją stanu.

Konkluzją artykułów Dmowskiego jest wniosek, że zamiast popierać ruch ukraiński winniśmy go zwalczać wspólnie z Rosją, a zamiast angażować się w sprawy wschodnie, pod pretekstem obrony Ukrainy, winniśmy prowadzić tam politykę zdecydowanie pokojową. W czym bowiem interesie leżałaby agresywna polityka polska na wschodzie?

W pierwszym rzędzie w interesie Niemiec. Nie potrzebujemy tego szeroko udowadniać, gdyż cytowaliśmy swego czasu głos nacjonalisty niemieckiego Koczubeja, który wprost radził Polsce zagarnięcie Ukrainy, wiążąc to oczywiście z oddaniem Niemcom Pomorza. Koczubej, jeden ze zwolenników „Jungdeutscher Orden”, połączony dziś z demokratyczną partją niemiecką, wie doskonale, że utrzymanie wpływów polskich nad Dnieprem pochłonęłoby tyle energii, iż obrona Pomorza stałaby się dla nas niemożliwa. Wymienialiśmy też głos lwowskiego, ruskiego „Dila”, który wyraźnie zaznaczał, że rozumie opór Polski zachodniej przeciw awanturowaniu się na wschodzie, gdyż tego rodzaju polityka byłaby na rękę agresywnym planom niemieckim. Wysiłki niemieckie zmierzają, aby, pod pozorem walki z bolszewizmem, pchnąć Polskę na wschód i odeprzeć ją od zachodu.

Drugim czynnikiem, któryby chętnie widział Polskę, walczącą z Rosją, są pewne sfery międzynarodowej finansjery. Zwrócił na nie uwagę w głośnych artykułach o „komiwojażerze” Roman Dmowski. Plany tego rodzaju istnieją niewątpliwie, gdyż pewne sfery gospodarcze patrzają z obawą na system gospodarczy „piatiletki” Stalina, który daje pewne rezultaty. Przyznała to m. in. „Prager Presse”, która wręcz oświadczyła, że industrializacja Rosji jednak postępuje, gdyż Sowiety mają możliwość bezwzględnie wyzyskiwania warstwy robotniczej, traktując ją jak niewolników i zmuszając do taniej pracy. Otóż te międzynarodowe koła gospodarcze, które planowały opanowanie Rosji i uczynienie z niej swojej kolonii, z niepokojem obserwują politykę Stalina i chcieliby jej przeszkodzić. Angażowanie się Polski na wschodzie leżałoby po linii tych planów.

Trzecim czynnikiem, który popierałby tego rodzaju politykę, są Żydzi w Polsce. Żydzi znajdują się u nas w coraz cięższym położeniu, wskutek wcielenia do państwa polskiego ziem zupełnie odżydzonych na zachodzie i wskutek podniesienia się życia cywilizacyjnego w kraju oraz jego kultury gospodarczej.

Głos socjalisty francuskiego w obronie Polski

Artykuł dep. Nicolleta w „Ere Nouvelle”

Paryż, 29. 8. (PAT). Radykalna „Ere Nouvelle” zamieszcza artykuł socjalistycznego deput. dr. Paula Nicolleta, podróżującego obecnie po Niemczech. Artykuł został nadesłany z Berlina. Autor m. in. pisze:

„Zrozumiałe jest, że Treviranus, jako oficer zawodowy marynarki wojennej nie mógł otrzymać odpowiedniego przygotowania do rozwiązania problemów współczesnej polityki, gdzie winno przeważać prawo, a nie siła. Myśli on zapewne, że „minister trzeciej strefy”, będący przyjacielem czy rzecznikiem najwyższych osobistości Rzeszy może komenderować narodami, jak marynarzami na pokładzie pancernika. Przemówienia Treviranusa są nie tylko niezręcznością, ale także nielojalnością. To, co było dopuszczalne w czasach bitwy pod Sadową jest nie do pomyślenia w Europie, pokrytej mogiłami setek tysięcy żołnierzy poległych za wolność narodów. Treviranus lepiejby zużył czas, mówiąc jakimi środkami Rzesza myśli osiągnąć zachcianą równowagę budżetową, jak będzie się starała zmniejszyć bezrobocie, działające na korzyść

komunizmu i krwawych zamieszek wewnętrznych. Lecz nie, wołał on zwrócić się ku Polsce z otwartą groźbą. Przeciwko podobnym wystąpieniom wszyscy przyjaciele Polski, niezależnie od przekonań politycznych, powstaną razem z nami.

„My przeciwstawiamy się najkategoryczniej i solidarnie wraz z naszymi przyjaciółmi Polakami, a w szczególności z naszymi towarzyszami z Polskiej Partji Socjalistycznej podobnym ekscesom. Jakaż piekielna egzystencja miałyby w przeciwnym wypadku wszystkie narody Europy, gdyby w każdym momencie musiały dyskutować kwestję swego bezpieczeństwa, a co za tem idzie spokoju, możliwości postępu i dobrobytu, zależnie od kaprysu „byłego zawodowca od jatek wojennych”. Niech nam będzie wolno złożyć najszczerze życzenia naszym przyjaciołom polskim za godność i zimną krew wykazaną zarówno na trybunach wieców ludowych jak i w prasie, w związku z wystąpieniem Treviranusa. Dotknąć Polskę, to zamach na międzynarodowe prawo”.

Niedomagania naszego lotnictwa

Wieczne eksperymentowanie i fatalne jego skutki

Warszawa, 29. 8. (Tel. wł.) Z powodu fatalnych dla nas wyników ostatniego raidu lotniczego, gdzie na 6 aparatów 3 zaledwie dostały się do Warszawy, uzyskując ostatnie miejsce, w prasie rozpoczęła się już kampania na temat niedomagań naszego lotnictwa. (w)

„A B C” zadaje pytanie, jakie są powody trzech wypadków, które zdekomplekowały naszą ekipę i zakończyły się tragiczną śmiercią por. Azarewicza? Fachowcy odpowiadają na to pytanie jednogłośnie:

„Przyczyną naszych dotychczasowych niepowodzeń w czasie obecnego raidu, jak i klęsk w poprzednich trzech latach jest „wieczne eksperymentowanie” ze strony kierowniczych sfer naszego lotnictwa. Już trzy razy podczas ubiegłych lotów Małej Ententy ekipa nasza zajmowała ostatnie miejsce, więc zdawało się, że metoda eksperymentów powinna była na ten raz być zastąpiona przez metodę normalnego rozwoju.

„Rumuni i Jugosłowianie, którzy najlepiej narazie w rajdach tych wychodzili, lecieli na samolotach dobrze im znanych i odpowiednio „oblatanych”. Czesi na ten raid zakupili najbardziej renomowane, o potężnej mocy silniki „Asso 800”, wydając na cele tego raidu jedną czwartą swego całego budżetu na lotnictwo wojskowe.

„Jak wystąpiła Polska? My ograniczyliśmy się jedynie do wystąpienia na rajd samolotów najmniej przez naszych pilotów „oblatanych”, dostarczonych do ich dyspozycji w ostatniej niemal chwili! Przecież faktem jest, że wszystkie konkursy eliminacyjne, które decydowały o udziale tego lub owego pilota w rajdzie, odbywały się nie na samolotach typu „Lublin R. VIII”, na których naszym pilotom kazano polecieć w lot okólny Małej Ententy i Polski. Jeszcze przed lotem w kołach lotniczych narzekano na lekkomyślność wysyłania w rajd samolotów mało znanych pilotom, twierdząc, że jest to eksperyment, którego skutków trudno przewidzieć. I oto skutki nie kazały na siebie czekać trzy samoloty polskie uchyły z szeregów!

„Naturalnie, że można się zastanawiać pechem, lecz kto udowodni, że niepowodzenie to miało być miejsce, gdyby nasi lotnicy lecieli na innych samolotach, lepiej im znanych, niżli „Lublin R. VIII”. Nie znaczy to, że samoloty te nie są dobre! Są one nawet zupełnie dobre, może lepsze nawet od innych, lecz mało naszym lotnikom znane i mało przez nich używane”.

O d r e d a k c j i: Byłby istotnie czas na to, by p. minister spraw wojskowych zamiast wysilać całą swą energię na walkę z posłami, zajął się niepokojącym stanem naszego lotnictwa.

Faktor żydowski staje się czynnikiem zbytecznym i traci rację bytu. Wśród proletariatu żydowskiego już teraz z tego powodu szerzy się nędra i brak pracy. Pisma żargonowe uderzają na alarm. Jedynym wyjściem z sytuacji byłoby zagarnięcie przez państwo polskie nowych obszarów, stojących pod względem cywilizacyjnym na niskim poziomie, i obniżenie wskutek tego całego życia gospodarczego w kraju. Gdyby wskutek realizacji takich planów Polska utraciła ziemie zachodnie, wówczas Żydzi zdobyliby w niej znowu dominującą rolę i „Judeo-polska” byłaby ostatecznie zrealizowana. To są te trzy czynniki, które chętnie-

by widziały zaangażowanie się Polski na wschodzie. Obrona naszych granic zachodnich jest im obojętna, a przecież właśnie te granice są przedmiotem dyplomatycznych ataków niemieckich, które przybierają charakter coraz bardziej agresywny. Tymczasem Sowiety, przyznać to należy, nie mówią o rewizji granicy polsko - rosyjskiej, a nawet Stalin oświadczył niedawno w Moskwie, że rząd sowiecki nie zgłasza żadnych pretensyj do ziem, przyznanych nam w traktacie ryskim.

Mówi się też gdzieś tam, że parcie nasze na wschód wyszłoby na korzyść Kościołowi katolickiemu, gdyż przychy-

niłoby się do rozszerzenia wpływów katolickich na terenach, podległych obecnie Moskwie. Tradycje Possewina są dość ponętne w niektórych sferach. Ale również opierając się na doświadczeniach dziejowych, można śmiało postawić tezę, że nieby tak nie podkopało wpływów katolickich w Rosji i nie utwierdziłoby tam bolszewizmu jak zaangażowanie się Polski przeciw Rosji pod pozorem obrony katolicyzmu. Polityka taka wywołałaby tam natychmiast nacjonalistyczno - wyznaniową reakcję. Akcja Kościoła w Rosji może się odbywać z powodzeniem jedynie w atmosferze pokoju.

Jak więc widzimy, ani w interesie Polski, ani nawet w interesie Kościoła nie leży naruszenie pokoju na granicy polsko - rosyjskiej. Po doświadczeniach dziejowych i po bankructwie dziesięć lat temu polityki federacyjnej, każdy się może przekonać, że polityka angażowania się na wschodzie nie byłaby polityką polską, ale polityką albo szaleńców, albo zdrajców.

Rozsądny głos Niemca

Karl v. Ossietzky, utalentowany publicysta pacyfistycznego tygodnika „Weltbühne” jest jednym z tych niewielu Niemców, którzy nie boją się spojrzeć prawdzie w oczy. Jego ostatni artykuł, poświęcony walce wyborczej i blokowi Hindenburga, zawiera również kilka trafnych uwag o głośnych mowach p. Treviranusa.

„Gdyby w Niemczech — pisze pan Ossietzky — istniał przyzwoity poziom sądu ogółu, to p. Treviranus po pożalowania godnym „wyjaśnieniu” przez radio swej niedwuznacznej mowy odwetowej byłby zlikwidowany raz na zawsze. Echo zagranicy mówi nam wyraźnie, jakiego piwa nawarzył Treviranus. Nad Niemcami zawisł znów nastrój burzy, jakiego nie było od lat. Czy znów w opinii świata ma odżyć dawna niedobra opinia, że Niemcom w polityce brak lojalności, opinia, która była przyczyną długoletniego straszliwego osamotnienia Niemców?”

„Rozsądna część narodu niemieckiego — pisze dalej p. Ossietzky — która w opinii o sprawach polityki zagranicznej jedynie wchodzi w rachubę, nie chce słyszeć o głupim pojęciu reaneksji („will von der stupiden Vorstellung einer Reannexion nichts wissen”), która zmieniałaby kolor słupów granicznych, ale nie zmieniałaby przedmiotu sporu. Rozsądny Niemiec liczy na to, że surowość linii granicznych da się złagodzić przez handlowe i gospodarczo-polityczne porozumienie, prowadzące do usunięcia istniejącej nieufności. Stosunek między Niemcami i Polską nie jest dobry i rząd niemiecki, któryby sprawę „korytarszą” rzucił teraz na stół dyskusyjny, doznałby gruntownej odprawy. A zwłaszcza rząd p. Brüninga z członkami gabinetu, którzy jeszcze wczoraj krzyczyli o więzieniu dla ministrów, trzymających się zobowiązań traktatowych, jest najmniej powołany, aby apelować do sumienia świata lub wzywać ducha sprawiedliwości. Gdyby ci panowie okazali chęć rozpoczęcia podobnej dyskusji w Genewie — a pomawiają o takie intencje obecnego sekretarza stanu Bülowa — mocno dostaliby po nosie.

„Wielkie pisma liberalne w Berlinie i w Hamburgu, które mają stosunki na Wilhelmstrasse, zrobiłyby dobrze, ostrzegając przed podobnymi dyplomatycznymi sztuczkami, zamiast podtrzymywać fikcję jednolitego frontu zagranicznego. Oszczędziłyby Niemcom w ten sposób kilku policzków”.

Na marginesie konferencji rolniczej w Warszawie

Zapewne nigdy po wojnie światowej nie żyliśmy w takim labiryncie sprzecznych tendencji i prądów w dziedzinie politycznej i gospodarczej nigdy nie można było zarzucić powojennym mężom stanu takiego braku logiki i konsekwencji, nigdy strusia polityka narodów nie występowała z taką jaskrawością, jak w ostatnich latach i miesiącach.

Z jednej strony apostołowie pacifizmu i internacjonalizmu głoszą nadal ewangelję wieczystego pokoju, opartego na papierowych traktatach i problematycznym rozbrojeniu; lansuje się coraz bardziej pomysłowe projekty federacyjne państw europejskich, jako antidotum na egoizm gospodarczy nowego świata. Z drugiej strony w tej atmosferze usypiającej czujność słabszych i przyszłych kózłofiarń powstają antagonizmy natury gospodarczej i politycznej, wysuwane są pomysły rewizjonistyczne bez poczucia odpowiedzialności za mogące stąd wyniknąć konsekwencje. Przy tłumaczeniu tego na język dzisiejszej rzeczywistości politycznej i gospodarczej otrzymujemy następujący obraz:

Byliśmy świadkami zbratania się narodów przez podpisanie paktu Kellogga, przeżyliśmy parodię rozbrojenia morskiego na konferencji londyńskiej i rozejmu celnego na konferencji marcowej w Genewie, nawet zdołaliśmy przejść do porządku dziennego nad wprowadzeniem w życie planu Younga, mającego przez ewakuację Nadrenji i komercjalizację odškodować zapoczątkować nową erę w życiu narodów. Dziś jeszcze widzą niektórzy lekarstwo na polityczne i gospodarcze niedomagania Europy powojennej w briandowskiej koncepcji Paneuropi.

W odwrotnym stosunku do wysiłków pacyfikacji Europy zaczęły się manifestować tendencje, będące zupełnym zaprzeczeniem tamtej akcji. W szeregu najbogatszych krajów przemysłowych rozpoczęło się wnoszenie chińskich murów celnych, w państwach kolonialnych coraz bardziej występują tendencje do samowystarczalności. I tak rząd amerykański, którego członkiem był pacyfista Kellogg, podwyższył niedawno taryfę celną do poziomu niespotykanego od 1900 r., dezorganizując regulowanie zobowiązań, z tytułu długów wojennych i powojennych, przez wymianę.

W Anglii wszystkie stronnictwa polityczne, najbardziej wpływowa prasa i najbardziej miarodajne koła gospodarcze, mianowicie przedstawiciele City londyńskiej, donośnym głosem domagają się izolacji Imperjum Brytyjskiego od reszty świata przez zarezerwowanie pojemnych rynków zbytu Anglii oraz jej dominjów i kolonij dla członków Imperjum.

Niemcy zapatrzona w miraż kapitulacji politycznej i gospodarczej Polski na rzecz swoich planów rewizjonistycznych, zainicjowały politykę stałego zadrażniania stosunków sąsiedzkich, wysunęły nawet przez oficjalnych swych przedstawicieli sprawę rewizji granic, a pod dyktandem szowinistycznego Landundu zaczęły wznosić barjerę cel prohibicyjnych, łamiąc w ten sposób swoje podpisy, położone pod genewską konwencję antyreglamentacyjną.

Równocześnie z wznoszącym natężeniem protekcjonizmu gospodarczego zaprzęta umysły polityków i dyplomatów i ekonomistów, „duch eksportowy” wyrażający się w skartelizowaniu przemysłu i dumpingu wywozowym a będący istotną przyczyną wszelkich wojen gospodarczych i orężnych.

U podstaw tych prądów protekcjonistycznych i zarazem imperialistycznych w znaczeniu gospodarczym leży ciężki ogólnoswiatowy kryzys gospodarczy, który jest wynikiem krótkowzrocznej polityki mężów stanu i finansistów nowego świata. Po wojnie bowiem kraje zniszczone działaniami wojennymi i dezorganizacją rynków pieniężnych, pozbawione własnych oszczędności przez inflację, zmuszone były szukać kapitałów za oceanem. Kapitał amerykański faworyzował kraje przemysłowe, nieufnie traktując państwa o przeważającej strukturze rolniczej, które pozostały na ubożcu wielkiego strumienia złota. Skutkiem takiej jednostronnej polityki Niemcy n. p. uzyskali w ciągu ostatnich sześciu lat przeszło 10 miliardów marek kredytów w różnych for-

mach, które użyte do przebudowy i racjonalizacji przemysłu, podwoiły zdolność produkcyjną wszystkich gałęzi przemysłowych.

Jednak to przeinwestowanie w krajach przemysłowych z pominięciem państw rolniczych zemściło się wkrótce i spowodowało, że rozbudowany aparat produkcyjny nie został wykorzystany, że po okresie nadprodukcji nastąpiły trudności zbytu, ograniczenie wytwórczości i bezrobocie. Zamiast w tych warunkach dostosować produkcję do konsumpcji, zrationalizować wytwórczość i zbyć oraz zapewnić normalną wymianę z krajami rolniczymi, chwycyło się obosiecznego środka protekcji celnej, który może przynieść chwilową poprawę, lecz nie wydobędzie gospodarstwa z marazmu.

Nie ulega wątpliwości, że system sztucznej izolacji gospodarczej, naruszającej równowagę między kontynentami i pogłębiającej sprzeczność interesów Europy przemysłowej i rolniczej, prowadzi do złamania samego systemu i rychło zmusi zachłannych protekcjonistów do odwrotu. Już dzisiaj można przewidzieć, że, załamując się, przyspieszy proces rewolucyjny

W więzach przysięgi

W wywiadzie p. Piłsudskiego zwraca uwagę silne jego podrażnienie z tego powodu, że postowie składają tylko ślubowanie, gdy ministrowie i urzędnicy skrepowani są o wiele silniej, bo przysięgą. Wniosek, którego p. Piłsudski wprowadził nie precyzuje, ale który logicznie wypływa z jego wynurzeń jest taki, że albo wszyscy powinni przysięgać, albo wszyscy ślubować. Wyrażmy przypuszczenie, że ta druga ewentualność byłaby p. premierowi dogodniejsza.

Sprawa przysięgi ma w życiu odrodzonego naszego państwa swoją historję. Była ona nieraz przedmiotem gorących sporów w Sejmie, gdzie lewica stale dążyła do zastąpienia jej jakimś przyrzeczeniem, względnie do odebrania jej religijno-wyznaniowego charakteru, gdy prawica obstawała zarówno przy przysiędze, jak i jej religijnej formie.

Rządy pomajowe, korzystając z pełnomocnictw, uregulowały tę sprawę w rozmaitych dekretach w duchu lewicowym. W wojsku i policji wprowadzono przysięgę, jednolitą dla wszystkich wyznań, na Boga Wszechmogącego z opuszczeniem formuły katolickiej, natomiast w sądownictwie, będącym trzecią władzą obok prawodawczej i wykonawczej, zadowolniono się ogólnikowym przepisem o ślubowaniu.

Tylko Prezydent Rzeczypospolitej składa przysięgę w brzmieniu katolickim, uchwalonem w konstytucji, na Boga Wszechmogącego w Trójcy Świętej Jedynego i na Świętą Syna Jego Mękę, że będzie „praw Rzeczypospolitej a przedewszystkiem ustawy konstytucyjnej świećce przestrzegać i bronić”.

Fakt tej przysięgi ma w naszych stosunkach ogromne, nie przez wszystkich doceniane, znaczenie. Obywatelowi z odrobiną, choćby nawet nie religijnej ale ogólnie ludzkiej moralności, wprost przez myśl nie powinno przejść, żeby człowiek, który złożył taką przysięgę, mógł ją złamać. Pomijając już wszelkie skutki odpowiedzialności karnej, wystarczy uprzytomnić sobie, że przysięga od wieków, nawet w barbarzyńskich

złota, obniży ogólny poziom cen, a przedewszystkiem usunie dysproporcję między wskaźnikami cen artykułów przemysłowych i rolniczych, co jest zasadniczym warunkiem ożywienia koniunktury i uzdrowienia stosunków handlowych.

Nie czekając jednak na rozwój wypadków, należy wyzyskać wszystkie możliwości, które nasuwają nam okoliczności. Bojkot Niemiec podjęty przez sferę gospodarce Holandji, byłby najbardziej pedagogiczną i przekonującą odpowiedzią na ośbłądny prohibicjonizm zielonego frontu Niemiec.

Na razie trzeba przez stworzenie porozumienia w państwach rolniczych środkowo-wschodniej Europy przyjąć solidarnie zasadę, że tylko lojalni odbiorcy produktów rolnych mogą liczyć na udzielenie niższych celnych, na artykuły przemysłowe. Tą drogą zwrócić się państwom przemysłowym w poważny sposób uwagę, że mają do wyboru albo zamykać dalej fabryki i karmić miliony bezrobotnych, albo nie tamując importu produktów rolniczych i dostarczając Europie rolniczej koniecznych kredytów inwestycyjnych, pracować nad harmonijnym rozwojem gospodarczym. W takim postępowaniu widzimy jedyne wyjście z obecnego chaosu gospodarczego i doprowadzenie do upragnionego pokoju gospodarczego. S. H.

Cierpienia wątroby i nerek
leczy sól owocowa Karposal.
Cena Zł. 4.00.
Sposób użycia załączony.

KARPOSAL
Karpinskiego

nw 2156

nizacji i poważnie rozluźnić karne szeregi Związku, co nie leży ani w interesie Państwa i sprawnego współdziałania w przygotowaniu obrony narodowej, ani też w interesie Związku jako państwo-twórczego czynnika w zbiorowym życiu wychowawczo-obywatelskim, nie może dzisiejszy zjazd prezesów Kół nie tylko z uchwałą Zjazdu Wileńskiego się solidaryzować, ale musi wogóle przejść nad nią do porządku dziennego i postanawia:

„1) Zaprotestować jaknajenergiczniej przeciw rezolucji o treści politycznej, uchwalonej na V. Zjeździe Delegatów Kół w Wilnie i wogóle jakimkolwiek usiłowaniam wspierania któregośkolwiek odłamu politycznego w jego poczynaniach, nie mającym żadnej łączności ani to z duchem organizacji, ani też z celami Związku, a przeciwnie godzącym w postanowienia statutu Związku.

„2) Upoważnić Zarząd Okręgu do natychmiastowego wezwania zarządu głównego, by uchwalonej rezolucji dalej nie rozpowszechniał i nie publikował, a w terminie 10-ciu dni przesłał wyczerpującą odpowiedź co do zajętego stanowiska wobec niniejszej uchwały i postanowienia na przyszłość. Nienadestanie odpowiedzi w powyższym terminie, względnie zajęcie stanowiska przeciwnego niniejszej uchwałie, upoważni Zarząd Okręgu do poczynienia dalszych kroków w kierunku bezwzględnego przeciwstawienia się krzewieniu w Związku hasel politycznych”.

Tendencyjne wersje

Od czasu do czasu pojawiają się, zwłaszcza w pismach niemieckich, mylne i tendencyjne wiadomości, dotyczące ruchu kolejowego przez Pomorze do Prus Wschodnich. Z wiadomości tych wynika, jakoby w kolejowym „ruchu korytarzowym” przewożono podróźnych w wagonach plombowanych.

Wyjaśnić przeto należy, że komunikacja kolejowa między Prusami Wschodnimi a Rzeszą niemiecką uregulowana jest umową polsko-niemiecką z r. 1921. Zgodnie z tą umową wagony osobowe nigdy nie były i nie są plombowane. Pod plombami celnej przewozi się jedynie bagaże nadane, oraz towary. Umowa zakazuje jedynie wsiadania i wysiadania na terenie kraju tranzytowego, wskutek czego niepotrzebna jest rewizja celna i paszportowa na granicy, zaś postoje pociągów tranzytowych są minimalne.

Zakazy te leżą przedewszystkiem w interesie Niemiec, gdyż chodzi w pierwszym rzędzie o krótkie postoje pociągów na stacjach granicznych oraz o to, aby do Niemiec nie przedostawały się osoby i towary, które nieprawnie ominęły rewizję celną i paszportową.

Przeciw wprowadzaniu polityki do kół podoficerów rezerwy

W dniu 24. sierpnia r. b. odbył się w Poznaniu w garnizonowym kasynie oficerskim zjazd prezesów kół okręgu poznańskiego Związku Podoficerów Rezerwy przy udziale wszystkich 26-ciu prezesów kół podoficerskich województwa poznańskiego. Przewodnictwo objął i obrady prowadził prezes okręgu poznańskiego p. Cieśliski. Uczestnicy zjazdu jednomyślnie zaprotestowali przeciw partyjnemu i jaskrawo politycznemu prowadzeniu ogólnego zjazdu delegatów Kół Podoficerów w Wilnie i potępiłi wygłoszone tamże mowy, wychodząc z założenia, że Związek Podoficerów Rezerwy jest i winien być zawsze organizacją apolityczną, zajmującą się właściwymi sobie zadaniami, to jest wyłącznie przysposobieniem wojskowym.

Uchwalona jednomyślnie rezolucja brzmi:

„Zjazd prezesów Kół Okręgu Poznańskiego Związku Podoficerów Rezerwy Rzeczypospolitej Polskiej, obradujący w dniu 24 sierpnia 1930 r. w Poznaniu stwierdza:

„Na V-tym walnym zjeździe delegatów Kół Związku, odbytym w dniach 3. i 4. sierpnia 1930 r. w Wilnie, uchwalono między innymi rezolucję, dotyczącą wewnętrznych zagadnień Państwa, a zawierającą zwroty natury czysto politycznej, stającą w jawnej sprzeczności z § 8. statutu Związku, który wyraźnie stwierdza, że Związek jest organizacją apolityczną i bezpartyjną.

„Biorąc pod uwagę, że jakiegokolwiek bądź hasła polityczne, które usiłowano by krzewić w Związku, łatwo mogą sprowadzić szeregi zorganizowanych podoficerów rezerwy na tory niebezpiecznej walki partyjnej wewnątrz orga-

Starcie robotników polskich z niemieckimi

Warszawa, 29. 8. (Tel. wł.) Nadszły z Berlina wiadomości, że w majątku Schoritz na Rugji doszło do starcia między robotnikami sezonowymi polskimi, a robotnikami niemieckimi. Jeden z robotników polskich zabity. Niemcy do późnej nocy oblegali barak, w którym Polacy zabarykadowali się. (w)

Upór litewski

Warszawa, 29. 8. (Tel. wł.) Polska wystosowała do Ligi Narodów notę, w której oświadcza gotowość podjęcia z Litwą bezpośrednich rokowań w sprawie zlikwidowania zajęć granicznych. Rząd litewski nie udzielił odpowiedzi. (w)

Międzynarodowa konferencja rolnicza w Warszawie

Dalsze przemówienia delegatów państw reprezentowanych na konferencji

Warszawa, 29. 8. (Tel. wł.) Po przemówieniach powitalnych min. Zalesskiego, Janty-Polczyńskiego, węgierskiego wiceministra rolnictwa p. Pronaya i min. przem. i handlu Rumunii p. Madgearu, które podaliśmy w dzisiejszym numerze Kurj. Pozn. przemawiał w dalszym ciągu jugosłowiański min. przem. i handlu p. Demetrowicz, który po złożeniu podziękowania rządowi polskiemu za zaproszenie Jugosławii na konferencję warszawską i stwierdzeniu, że konferencja ta jest naturalnym wynikiem dążeń europejskich państw rolniczych do znalezienia wspólnymi siłami środków zaradczych ku zwalczaniu kryzysu rolniczego, p. minister Demetrowicz wskazał na przyczyny tego kryzysu. „Widzimy jednak — mówił dalej p. minister — że niektóre kraje przemysłowe europejskie przyczyniają się znacznie przez stosowanie środków protekcyjnych i nieustanne podnoszenie cennych na produkty rolne do zaostreżenia obecnego kryzysu”. Należy więc znaleźć rozsądne i sprawiedliwe porozumienie pomiędzy państwami przemysłowymi i rolniczymi Europy co do wzajemnej wymiany produktów. Reakcja ze strony państw zamorskich w związku z zastosowaniem systemu preferencyjnego nie wydaje się nieuniknioną, gdyż kraje te osiągnęły korzyści dzięki wzmoczeniu siły nabywczej krajów rolniczych. Kryzys rolniczy krajów Europy musi znaleźć rozwiązanie europejskie. Stać się to może drogą umów zbiorowych a pierwsze kroki poczyniono już ku temu w Bukareszcie i Sinaia, a miejmy nadzieję, że i konferencja warszawska zbliży nas do wspólnego celu.

Następnym mówcą był bułgarski minister rolnictwa p. Wasiljew, który m. in. powiedział:

„Rząd bułgarski z zadowoleniem przyjął zaproszenie Polski na obecną konferencję. Kwestje, które konferencja ma rozważać są bardzo liczne i złożone. Pragnieniem Bułgarii jest współpracować z innymi państwami nad tworzeniem solidarności międzynaro-

dowej i znalezieniem rynków zbytu produktów rolnych. Bułgaria posiada bardzo silną organizację kooperatyw rolnych. Poza tym rząd bułgarski powołał do życia specjalną komisję do badania zagadnień kryzysu rolnego z punktu widzenia społecznego, politycznego i finansowego. Wyniki badań tej komisji będą przedstawione w Genewie. Niezależnie od pracy wewnętrznej u siebie w kraju Bułgaria pragnie współpracować z innymi krajami i daleka jest od wytwarzania jakichkolwiek konfliktów na terenie walki z kryzysem rolniczym”.

Po nim zabrał głos czeskosłowacki poseł rolnictwa p. Pazderka, który rozpoczął swą mowę od podziękowania w imieniu rządu czeskosłowackiego za zaproszenie na konferencję „zwołaną w stolicy państwa, które swą wielkością i siłą gospodarczą przeznaczone jest do odegrania roli bardzo poważnej w rozwiązaniu kryzysu ekonomicznego”. Mówca stwierdza, że kryzys rolniczy staje się kryzysem światowym i że należy szukać szerokiej podstawy wspólnej do walki z tym kryzysem, podstawy, biorącej swe źródło w identycznych lub bardzo podobnych warunkach produkcji, lub zbytu. Do niedawna starano się zwalczać kryzys rolniczy w granicach poszczególnych krajów. Nie dało to jednak odpowiednich rezultatów i dlatego właśnie szuka się dróg wspólnych, które nie powinny być drogami walki, lecz drogami wzajemnego porozumienia. Mówca wypowiada dalej nadzieję, że konferencja warszawska dostarczy wiele cennych materiałów do dalszych dyskusyj i zwraca uwagę na nieco odmienną sytuację Czechosłowacji, jeżeli idzie o strukturę ekonomiczną, od innych państw biorących udział w konferencji. Czechosłowacja jednak chętnie i z najlepszymi zamiarami bierze udział w konferencji warszawskiej. Oczekuje ona od konferencji propozycji dla znalezienia nowych dróg celem zlikwidowania katastrofalnego kryzysu gospodarczego.

Sprawozdanie z posiedzenia komisji wymiany płodów rolniczych

W końcu przemawiali jeszcze delegaci Estonji i Lotwy, poczem wyłoniona przez zebranie plenarne komisja A. odbyła pierwsze posiedzenie, które rozpoczęło się o godz. 15,30 pod przewodnictwem p. ministra Demetrowicza. Pierwszy zabrał głos członek delegacji polskiej p. prezes Gościcki, który w dłuższym referacie wskazał na konieczność współpracy międzynarodowej w zakresie obrotu artykułami rolniczymi. Ustalenie realnej możliwości współpracy musi się opierać na analizie bilansów handlowych odnoszących państw. Referent stwierdził, iż dane, zawarte w roczniku Międzyn. Instytutu Rolniczego w Rzymie, są niekompletne, co stwarza konieczność ich

uzupełnienia. Do podjęcia pracy w dziedzinie badań nad bilansami handlowymi (w zakresie rolnictwa) byłoby powołane — zdaniem referenta — biuro studjów, którego powstanie przewiduje program Konferencji Warszawskiej. W dyskusji nad przemówieniem p. Gościckiego zabierali głos: wiceminister br. Pronay (Węgry), dyr. Stoikovic, p. Pilya i p. Zelovic (Jugosławja), prof. Kreismanic (Łotwa), p. Popesco (Rumunja), p. wiceminister Dolezal i p. prezes Fudakowski (Polska), oraz sekretarz generalny Konferencji dyr. A. Rose. O godzinie 5,15 posiedzenie zostało zamknięte. Dalszy ciąg obrad Komisji dzisiaj o godz. 10 rano.

„Izwiestja” o konferencji warszawskiej

Moskwa, 29. 8. (PAT) „Izwiestja” przytacza dziś opinię fińskiej gazety „Uusi Suomi” o konferencji warszawskiej i wyrażnie, naciągając artykuł dziennika fińskiego, stara się wmówić w czytelników, że fiński dziennik potwierdza antysowiecki charakter konferencji warszawskiej. Zdaniem konferencji tej — według dowodów „Izwiestji” — ma być „organizacja szeregu zarządzeń, skierowanych przeciwko sowieckiemu eksportowi i

sowieckiemu monopolowi handlu zagranicznego”. Dziennik moskiewski dziwi się, że Lotwa i Estonia, które zawarły z Sowietami traktat handlowy, „popierają polskie plany w blokadzie ekonomicznej związku sowieckiego”. Pismo dowodzi, że tego rodzaju polityka odbija się niekorzystnie na ekonomicznych stosunkach tych krajów ze związkiem sowieckim.

Konszachty Reichswehry z armją czerwoną

Sensacyjne tło polityczne samobójstwa p. Amlingerowej

Berlin, 29. 8. (PAT). Samobójstwo, popełnione onegdaj przez jedną z pasażerek samolotu na linii Frankfurt n/M — Erfurt, która skoczyła z wysokości 1000 mtr. posiada, jak się okazuje, niesłychanie sensacyjne tło polityczne.

Samobójczyni jest żoną rotmistrza Reichswehry Amlingera, który w wojnie światowej był lotnikiem - obserwatorem armji niemieckiej. Amlinger bawi obecnie w Rosji. Przed kilkoma dniami rodzina otrzymała wiadomość, że zginął on tam w czasie kontroli lotniczej. Pewna część prasy nie-

mieckiej usiłuje zatuszować fakt po- bytu Amlingera w Rosji, utrzymując, że uległ on nieszczęśliwemu wypadkowi „w czasie wyścigów konnych zagranicą”.

Wbrew tym twierdzeniom „Berliner Tageblatt” podaje, że Amlinger zginął w Rosji, pełniąc tam służbę instruktora lotnictwa wojennego, i że z listy oficerów Reichswehry na r. 1930 skreślony on został z dopiskiem: „Wystąpił ze służby”. Wynikać ma z tego, że Amlinger wysłany został do Rosji w dyskretnej misji politycznej. Nawiązując do dyskusji, jaka toczy

się obecnie w prasie niemieckiej na temat łączności między „oddziałem armji obcych”, Truppenamt” (odpowiadającym sztabowi generalnemu) a czerwoną armją, dziennik zapytuje, czy aktywny oficer Reichswehry rotm. Amlinger nie za wiedzą wyższego politycznego dowództwa Reichswehry, a więc gen. von Schleichera wyjechał do Rosji sowieckiej, celem wyszkolenia lotniczego. O ileby ministerstwo Reichswehry chciało temu zaprzeczyć, to, oświadcza dziennik, dowodziłoby to tylko, że dowództwo Reichswehry nie jest w stanie utrzymać w karchach swoich oficerów.

Berlin, 29. 8. (PAT) Dziennik „Ostpreussische Sontagspost” donosi, że również i w tym roku bawią w Prusiech Wschodnich rosyjscy oficerowie jako goście Reichswehry. Oficerowie sowieccy noszą mundury swej armji i przebywają stale w towarzystwie niemieckich oficerów armji czynnej. Dziennik „Jungdeutsche”, cytując powyższą informację, zaopatruje ją w następujący komentarz: „Każdy żołnierz niemiecki zostałby natychmiast wydany do służby wojskowej, gdyby się łączył chociażby tylko towarzysko z komunistami. Armja broni się w ten sposób przed niebezpieczeństwem rozkładu na wzór bolszewji”.

Tajemnicze dochodzenia w Wągrówcę

Wągrówiec, 29. 8. (Tel. wł.) Mieszkańcy Wągrówca żyją od kilku dni pod wrażeniem jakichś ciekawych i dotychczas zupełnie niewytłumaczonych rewizyj i dochodzeń, przeprowadzanych w komendzie policyjnej.

W dniu 26. bm. przybyło do Wągrówca dwóch oficerów wojewódzkiej komendy policji państwowej z Poznania i wszczęli oficjalne śledztwo. Zbadali oni dotychczas kilkanaście posterunków policyjnych, w dwóch powiatach podległych miejscowej komendzie. W wyniku niedokończonych jeszcze śledztwa zawieszono w urzędowaniu komendanta Martiniego. W mieście krąży oczywiście różne wersje na temat nadużyć, popełnianych w policji.

Co do działalności p. komendanta Martiniego warto podkreślić, że przy czynił on się m. i. do tego, że wybory do sejmiku powiatowego odbyły się w sposób nieprawidłowy.

Nowy wojewoda stanisławowski

Warszawa, 29. 8. (Tel. wł.) Wojewoda stanisławowski ma być mianowany starosta w Łunińcu, Jagodziński. (w)

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,891 zł; w Gdańsku na Warszawę 8,39 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212,44 do 212,74 zł, gotówką 212,04 zł; za 100 guldenów gd. w dewizach 173,21 do 173,47 zł, gotówką 172,87 zł.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Poznań, 29. 8. 1930 r. Spędzono: wołów —, buhai 4, krów 6, świń 340, cieląt 129, owiec 25; razem zwierząt 504.

Z powodu małego spędu notowań nie przeprowadzono.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 29. 8. 1930 r. Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 606 gr. (118,5 f. w. h.); b) pszenicy 753 gr. (128,0 f. w. h.); c) jęczmienia 673 gr. (114,1 f. w. h.); d) owsa 480,5 gr. (80,1 f. w. h.). Zeszloroczne.

„Ceny transakcyjne”
Żyto 45 tonn parytet Pozn. 0,00—20,80

„Ceny orientacyjne”
parytet Poznań

Żyto 20,00—20,50

Usposobienie słabe. 30,25—32,00

Pszenica 21,60—24,00

Usposobienie słabe. 26,00—28,00

Jęczmień przemysłowy nowy 17,50—19,50

Usposobienie słabsze. 32,00

Mąka żytnia wł. work. 65% 50,50—53,50

Usposobienie spokojne. 12,50—13,50

Mąka pszenna 65% wł. work. 15,00—16,50

Usposobienie spokojne. 17,00—18,00

Otręby żytnie 47,00—49,00

Otręby pszenne 38,00—43,00

Rzepak

Groch Victoria

Ogólne usposobienie słabe.
Sytuacja naogół bez zmiany.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 29. 8. 1930 r.

Dzisiejsze zebranie giełdowe miało również tendencję utrzymaną i jakkolwiek zbliża się ultimo miesiąca to w przeważnej części papierów odczuwa się wyraźny brak materiału.

Z papierów państwowych dokonywano dużych obrotów 5 proc. poz. konwersyjną za którą płacono 54,75 proc., zaś handlowano mniejszą ilością poz. premjowej po 62—63 (za sztukę pięciodolarową). Z papierów lokacyjnych Pozn. Ziemstwa Kredyt. oddawano 8 proc. listy dolarowe po 96,50 proc. (przy dewizie 8,90) i 4 proc. listy zastawne konwertowane po 41 proc. Dopytywano się usilnie o listy dolarowe amortyzacyjne po 92,25 proc. i wyżej, jednakże nie było oddawców.

Z akcji bankowych poszukiwano Bank Związku po 71,50—72,50 oraz dopytywano się o Bank Polski, na którego nie było żadnej podaży.

Akcje przemysłowe bez obrotów. — Dopytywano się o Cegielskiego, Centralę Rolników, Herzfelda, o Lubania i o Maya.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 54,75% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 96,50% O.
4% listy zast. kopw. Pozn. Ziem. Kredyt. 41.—% O.

(Kurs w złotych)

5% pożyczka premjowa serja II 62—63 +

Akcje bankowe:

(Kurs w zł za 1 akcję)
Bank Zw. Spółek Zar. I em. zł 71,50—72,50 P
Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 29. 8. 1930 r.

Waluty Gotówka
Dolary St. Zjedn. tr.: 8,89 sp.: 8,91 kup.: 8,87

Dewizy:

trans. sprzed. kup.

Nowy Jork 8,902 8,922 8,882

Nowy Jork 8,912 8,932 8,892

kabel 43,39 43,50 43,28

Londyn 35,05 1/2 35,14 1/2 34,96 1/2

Paryż 26,44 26,90 26,38

Praga 46,69 46,81 46,57

Włochy 173,27 173,70 172,84

Szwajcaria 124,50 124,81 124,25

Belgia 359,09 359,99 358,19

Holandja 239,68 240,28 239,08

Sztokholm 5,31 1/2 5,33 5,30

Bukareszt 173,54 173,97 173,11

Gdańsk 15,82 15,86 15,68

Belgrad 212,80

Berlin

Tendencja przeważnie utrzymana.

Papiery wartościowe i obligacje.

4% poz. inwest. 113,00

5% poz. premj. dol. 61,50—59,75

Akcje w złotych:

Bark Polski 0,00—168,50

Sila i Swiatlo 0,00—73,00

Chodorow 0,00—127,00

W. T. F. Cukru 0,00—34,75

Modrzewjow 8,75—9,00

Norblin 0,00—40,00

Haberbusch 122,00—123,00

Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 29. 8. 1930 r.

Pszenica march. od st. załad. 75—76 kg. 245,00—249,00

Tendencja spokojna.

Żyto march. od stacji załad. 70—71 kg. 0,00—183,00

Żyto Warta-Notec cif Berlin zapł. 0,00—180,50

Tendencja na żyto: przy punktualnem załadowaniu mocniejsza przy bieżącej dostawie stała.

Jęczmień march. brow. od st. załadowania 204,00—222,00

Tendencja spokojna.

Jęczmień pastewny i przemysłowy 183,00—198,00

Tendencja spokojna.

Owies march. od st. zał. stary 184,00—194,00

Tendencja spokojna.

Owies march. od st. zał. nowy 158,00—170,00

Tendencja spokojna.

Mąka pszenna 29,00—36,85

Tendencja ledwo utrzymana.

Mąka żytnia przemiał do 60% 25,00—27,50

Tendencja spokojna.

Ospa pszenna 9,25—9,50

Tendencja cicha.

Ospa żytnia 8,75—9,00

Tendencja cicha.

Groch Victoria 30,00—34,00

Groch pastewny 19,00—20,00

Peluszka 21,00—22,00

Bób polny 17,00—18,50

Wyka 21,00—23,50

Makuch rzepakowy 10,60—11,60

Makuch lniany 18,20—18,40

Wytłoki suche 7,80—8,60

Srót Soja 14,70—15,60

Ogólna tendencja niejednolita.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 29. 8. 1930 r.

Wyplaty na Warszawę 46,90—47,10

Noty wielkie 46,75—47,15

O genezie zwycięstwa warszawskiego

Lwowski „Słowo Polskie” w numerze z dnia 5 sierpnia zamieściło artykuł wstępny p. n. „Rzut oka wstecz”. Chodzi autorowi o zestawienie roku 1920 z rokiem 1830 i o wysunięcie pewnych wniosków dla oceny tak powstania listopadowego, jak i roku bitwy warszawskiej. Piszę więc w sprawie o armji z roku 1830. Podkreśla jej tradycje bojowe i wyszkolenie napoleońskie. Jest to armja regularna o jednolitym typie wyszkolenia oficera, armja przygotowana do wypełnienia się rezerwami. Słowem „czy trzeba więc wymownego pióra dla określenia różnicy, zachodzącej między tą armją 30 r. a naszą z roku 1920?”

Bo armja z roku 1920 to wojsko o korpusie oficerskim z trzech szkół, trojako demoralizowanym; dotyczy to w znacznej mierze i żołnierza i to nawet najmłodszego, „bo nawet ten polski kmieć, który jako rekrut wstępował w szeregi armji polskiej kształcony był i prowadzony rozmaicie — zależnie od bataljonu, lub bodaj kompanji, w której się znalazł”. Wojsko bez mundurów i bez broni: „Jakżeż biedna, jak niedołężna, jak parwenjuszowska w porównaniu z armją Chłopickiego i Skrzyneckiego była armja nasza, która dopiero 19 r. zaczęła organizować się w dywizję, będąc do tego czasu luźną masą bataljonów!”. „A jednak — pisze dalej autor — ta armja odniosła zwycięstwo, którego w ciągu stuleci Polacy nie mogli się doczekać. Powie ktoś, że armja rosyjska również była gorszą od polskiej! Tak, ale w roku 1831 armja rosyjska również była gorszą od polskiej!”

Gdzież przyczyna? „Bitność, zapal i nieszczędzona krew nieszczęśliwych żołnierzy powstania — pisze gen. Rydz-Smigły — zostały zmarnowane, siły narodu nie zostały wykorzystane — bo nie było wódza. Sztabary owoch świętych pułków stały się lupem zwycięzcy, wojna została w sposób dla żołnierza niezrozumiały przegrana. My pokolenie szczęśliwe, mieliśmy wodza i wojnę wygraliśmy, ale w takich warunkach, że to zwycięstwo dla wielu w Polsce było i jest niezrozumiałe!”

Dziwnym trafem tenże sam numer „Słowa Polskiego” mieści bardzo interesujący artykuł p. Walerjana Mercika p. n. „Zapomniani obrońcy Lwowa”. Artykuł poświęcony jest bohaterom wojny 18 dyw. piech. pod dowództwem gen. Krajowskiego i wykazuje, że dzięki działaniu dywizji „po 38 dniach zwycięskiego” pochodu Budieny uszedł 120 — 130 km w linii powietrznej”. Dlaczego? Wyjaśnia powołany przez p. Mercika autor sowiecki Klujew: „Wskutek ciągłych, nieprzerwanych walk z przeciwnikiem wykazującym niezwykły opór i wytrzymałość oddziały konnej armji były silnie wyczerpane, a konie waliły się z nóg. Brak żywności i furazżu, a także ciężkie straty, w wysokim stopniu obniżyły sprawność bojową konnej armji. Wszystko to zmusiło dowódcę konnej armji do wydania zarządzeń i wydzielenia do odwodu oddziałów najbardziej zużytych”. Dopiero więc 12 sierpnia rusza Budieny na Lwów: „ale nie była już to ta sama konna armja”. 18-ta zaś dyw. piechoty, skrwawiona walkami z Budienym, przeniesiona zostaje na odpowiedzialne pozycje pod Warszawą. „Dzisiaj, gen. Krajowski — pisze autor — starzec prawie 70-letni, gospodaruje na dziedzińcu żołnierskiej obok Brześcia nad Bugiem”.

Z samego więc artykułu w „Słowie Polskim” wynika, że zasługą zwycięstwa w roku 1920 przyjdzie się b. naczelnikowi państwa z tego wydatnie podzielić. Ustalona jest pod tym względem rola generałów Rozwadowskiego i Sikorskiego, Hallera, Latiniaka i Żeligowskiego, generała Weyganda, żeby wymienić najbardziej znane nazwiska.

Ale poza dowódcami wchodzi w grę samo wojsko. Nie można go traktować jako masę, której działanie uzależnione jest tylko od osoby wódza. Symbolem tych mas żołnierskich będą i bohaterowie zadwórzkańscy i ks. Skorupka i por. Pogonowski, broniący bolszewikom przejścia między wylodem powstałym wśród dwu dywizyj polskich.

Porównanie więc roku 1830 i 1920, a szczególnie wysunięcie wniosków dla roku 1830 z przebiegu wojny w roku 1920, zdaje się wydatnie utykać. Inaczej trzeba ująć źródła zwycięstwa polskiego w roku 1920 i inaczej spojrzeć z kolei na powstanie listopadowe. Rok 1830 zastaje sprawę chłopską

ciągle niezalutowaną. Nie dała sobie z nią rady konstytucja trzeciego maja. Masą uświadomioną narodowo jest z natury rzeczy masa szlachecka. Energia narodowa ma więc ograniczone źródła. Poprostu brak jej, by mogły zrodzić się postacie wielkiej miary. Rewolucja francuska budzi Napoleona. Rok 1830 to doba Chłopickiego, Skrzyneckiego, ludzi innej miary. W wojnie w roku 1830 ponosi klęskę konstrukcja socjalna społeczeństwa, tak, jak ją poniosła z końcem 18 wieku.

A teraz przychodzą dalsze lata wieku XIX. Zawodzi rok 1863, podjęty w analogicznej sytuacji socjalnej i w trudnej konstelacji międzynarodowej. Ale zwolna gotują się zmiany wewnętrzne. Uwłaszczenie włościan, wcześniej podjęte w b. zaborach pruskim i austriackim przeprowadzone zostaje i w b. zaborze rosyjskim z ostrzem wymierzonym przeciwko ruchom narodowym polskim. Chwyta jednak ten cios obóz narodowy, reprezentowany u końca wieku XIX przez Popławskiego. Rozpoczyna się praca wśród ludu, skierowanie nowych źródeł energii narodowej do koryta ogólnopolskiego. O rezultatach świadczą wybory do pierwszej dumi. Kielkujący od końca wieku XIX — na gruncie rozbudowującego się przemysłu — ruch socjalistyczny poczyna jednak tworzyć front walki wewnętrznej, klasowej, niepożądaną w tej sytuacji politycznej. Na tem tle, jak i na gruncie metod walki z rządem rosyjskim dochodzi do ostrego antagonizmu w roku 1905 między obozem socjalistycznym i narodową demokracją. Zwycięża ta ostatnia.

System polityki zagranicznej, skonstruowany przez Dmowskiego, nakazuje zmianę postępowania w stosunku do Rosji dotąd w zasadzie kontynuującego tradycje powstańcze. Gdy zaś w prasie i związkach monopolną walkę o niepodległość bierze PPS frakcja rewolucyjna, zaciera się rola jednego z głównych czynników odzyskania

niepodległości to jest rola demokracji mas chłopskich i zasługa koła ujęcia tego ruchu w karby narodowe przez narodową demokrację.

Działalce jej mają jednak pełną świadomość dokonanej zmiany. Dmowski w „Myślach nowoczesnego Polaka” wyraźnie pisze, że wobec demokracji spoleczeństwa odzyskanie niepodległości nie może ulegać wątpliwości i jest kwestją najbliższego czasu. Kto słowem tym nie wierzy, niech weźmie „Myśli” do ręki, w trzech ich przedwojennych wydaniach.

Demokratyzacja socjalna, demokratyzacja świadomości narodowej budzą uśpione długo masy energii narodowej. Naród poczyna głęboko oddychać. Świeże powietrze wchodzi w płuca społeczeństwa. Gdy teraz zjawia się pomyślna konstelacja zagraniczna los Polski będzie wygrany.

Oto źródła zwycięstwa roku 1920, oto materiał porównawczy dla roku 1830. Wszystko, wodzowie, żołnierze, społeczeństwo na froncie. Wszystko przepojone jest nowymi sokami, Chłop nie idzie z widlami na powstańca, lecz ze śpiewem spieszy na front. Ochotnicy z mieleckiego, jednego z gniazd roku 46-go masami idą na front. „Nie będzie Trocki płuł nam w twarz” — jak pisze do podpisanego obserwator ochotniczego poboru w zachodniej Małopolsce.

Chłop polski roku 1920 nie odrodził się zresztą od swego przodka-szlachcica z 15 wieku. Każde sobie płaci reformą rolą, jak szlachcic polski w obliczu wojny pruskiej kazał sobie płacić statutami nieszwajskimi — jak to podniósł już Bobrzyński. Ale w skutkach walki okazał się lepszym, bo wyniki bitwy warszawskiej jakże odmienne były od wyników bitwy nieszwajskiej.

Niechże więc w społeczeństwo, w młodzież, w podreżniki idzie owo prawdziwe, napajające naród ufnością ujęcie bitwy warszawskiej. I to nie dla doraźnych celów politycznych tego, czy innego obozu, lecz dla najistotniejszych celów wychowawczych i politycznych ogólnopolskich. Z. W.

Wywiad wojskowy Niemiec

Z artykułu „Mercure de France”

Gdy się słyszy ustawiczne roszczenia odwetowe Niemiec, a z drugiej strony widzi się ich potężne zbrojenia, związek jest oczywisty. Ogólnie się mówi, że dążenia zdobywcze Rzeszy zwrócone są ku wschodowi, że tam przygotowuje się burza, która może zmusić Niemcy do chwycenia za broń, że Gdańsk i słynny korytarz polski mają w sobie zarodki zatargów, że Rzesza słusznie troszczy się o zatarg Polsko-Litewski, że wojsko Rzeszy jako posterunek cywilizacji zachodniej może być tamą przeciw bolszewizmowi. A mówi się to wszystko jako argumenty za wzmocnieniem wojskiem Niemiec.

Ale co wskazuje działalność sztabu niemieckiego, a w szczególności służby wywiadowczej Reichswehry.

W roku 1925 wydatki na służbę wiadomości wojskowych niemieckich wyniosły 28 mil. marek, przyczem wydatki sekcji, przebywających na granicach zachodnich Rzeszy stanowiły 7/10, sekcji na szlaku Królewiec-Wrocław-Drezno 2/10, a 1/10 na wydatki różne t. j. płace wyjątkowe. Aż do początku roku 1928 utrzymywała ta służba 1.200 agentów stale osiadłych na obszarze okupacji nadreńskiej, płatnych po 400 marek miesięcznie, nadto zaś wydano tam 2 milj. z tych funduszy jako udział w wydatkach niemieckiej służby kontrszpiegowskiej. Następnie zmieniono system agentów stale osiadłych na agentów wysyłanych. Wskazówki te dowodzą, że Niemcy zajmują się przede wszystkim organizacją wojskową Francji i Belgji, a mniej uwagi zwracają na to, co się dzieje za wschodnimi granicami Rzeszy.

Przedmiotem wywiadu są: 1) badanie organizacji wojsk obcych, ich metod i uzbrojenia, aby stąd wysnuć nauki pożyteczne dla organizacji własnej armji, 2) znajomość zarządzeń w obcych krajach na wypadek wojny.

Wywiad niemiecki szczegółowo zajmował się wojskiem okupacyjnym i jego planem działania na wypadek pobudki wojennej. Ale także poza Nadrenją działalność wywiadu bardzo skrętnie starała się zdobyć wiadomości o zamierzonych ustawach francuskich w sprawie obrony narodowej. Jest rzeczą uderzającą, że doktryna wojenna Niemiec zarysowała się wyraźnie dopiero po ujawnieniu się głów-

nych zarysów organizacji wojskowej francuskiej. Teoria uderzenia gwałtownego i masowego w jedno miejsce przeciwstawia się francuskiej linii obrony plechocińskiej na szerokim froncie i mobilizacji z konieczności powolnej. W zakresie techniki wojskowej francuskiej jest rzeczą zdumiewającą, że w Berlinie mają poufne wiadomości wcześniej, niż je dostają we Francji osobistości ku temu powołane. Gdy w lecie 1926 francuskie ciężkie samochody C miały być wypróbowane w Metz na poligonie, zostali tam wysłani technicy niemieccy. Agenci niemieccy starali się wy dostać w Chatellerault wzór francuskiego nowego karabinu maszynowego przed wprowadzeniem go do wojska, a w Avinion szpiegowano ćwiczenia z nowymi mostami wojskowymi.

Wywiad niemiecki jest dzisiaj szerszy we Francji niż w roku 1914. Zajmują się komunistami w wojsku francuskim, stanem wojska w Afryce, ruchem panislamistycznym, manewrami i t. d. Zarazem zajmują się żywo francuskimi siłami przemysłowymi i gospodarczymi. Kwestjonariusze szpiegowskie niemieckie, które wpadły w ręce francuskie, zawierają najbardziej drobiazgowo pytania o umieszczeniu poszczególnych urządzeń fabryk, pieców, rezerwuarów wody, transformatorów, oraz urządzeń na wypadek bombardowania.

Wszystko to wskazuje, że Niemcy myślą także o wojnie przeciw Francji. Ćwiczenia wojskowe w roku 1927 miały za przedmiot inne rozwinięcie operacji wojennych z 15-go października 1918 na Hundingstellung koło Retel. A dzieje Niemiec uczą, że śpiegowstwo było zawsze wielkim czynnikiem w przygotowaniu zwycięstw niemieckich.

Gen. Hammerstein

Nie wolno przejść do porządku dziennego nad wiadomością, która niedawno ukazała się w prasie, o przypuszczalnym objęciu przez gen. Hammersteina stanowiska szefa Reichswehry.

Gen. Hammerstein jest jednym z najwybitniejszych z plejady młodych i szybko awansujących generałów szkoły Seeckta. O ile obecny szef

Reichswehry, gen. Hays może być uważany za zwolennika republiki, o tyle objęcie tego stanowiska przez Hammersteina będzie oznaczało niewątpliwie przewagę w wojsku niemieckim nastrojów monarchistycznych i rewizjonistycznych. Odpowiada to najzupełniej ogólnemu nastawieniu zewnętrznej polityki Niemiec. W zestawieniu zaś z niedawnymi wynurzeniami Treviranusa na temat rewizji granic wschodnich Rzeszy fakt ten nabiera dla nas wprost rewelacyjnego znaczenia.

Z całym naciskiem podkreślić należy, że gen. Hammerstein jest zwolennikiem najściślejszej współpracy Niemiec i Rosji sowieckiej na polu wojskowym. Latem 1929 roku odbył w towarzystwie szeregu niemieckich oficerów kilkutygodniową podróż po Rosji, zwiedzając ośrodki wojskowe i przemysłowe. Brał również udział w wielkich manewrach sowieckiej armji na Ukrainie.

A więc mamy o jedno ostrzeżenie więcej. Tem pilniej wzrok nasz musi być zwrócony na Zachód.

O ostatniej enuncjacji p. Piłsudskiego

Krakowski „Głos Narodu” omawia ostatnią enuncjację premiera Piłsudskiego i pisze m. in.:

„Pustka ideowa osłonięta łachmanem trywialności. Oto, czym jest ostatni wywiad p. premiera...”

„Zważmy, że nie p. premier nie powiedział o międzynarodowej sytuacji Polski, o kryzysie gospodarczym, o zamieszkach ruskich itp. Ci, którzy czekali na jakiś promień światła w tej piwnicy, w jakiej się z łaski „sanacji” znajdujemy obecnie, zawiedli się. Nie wiedzieliśmy, dokąd nas „obóz majowy” prowadzi i dalej nie wiemy.

„Lecz na tem koniec!... Pustka ideowa powinna być skromna; ignorancja winna mieć przynajmniej ochotę do nauki. A już nie do zniesienia jest, gdy się wspina na na wysokość Mont Blaanc, ponad wszystko i ponad wszystkich, i stamtąd lży, wyśmiewa i zabija tych, którzy płytkość poglądów i pustkę ideową nazywają po imieniu.

„Jest — powtarzamy — nie do zniesienia ton i sposób, których p. premier używa w swoich przemówieniach i wywiadach. Znamy je z dawniejszych jego wyurzeń. Sądźmy, że pobyt w Pikiliszkach, towarzystwo ryb i raków, tak często zbawienne dla zwyczajnych śmiertelników, ukoi i uspokoi rozigrane nerwy p. marszałka i każe mu zerwać z okropnym słownikiem, którego używał. Niestety ostatni wywiad dowodzi, że i to skromne życzenie nie zostało spełnione. P. premier stworzył w Pikiliszkach nową serję trywialnych wyrażań i określa, a do znanych już inwektyw pod adresem Sejmu i posłów dołożył nowe, z których takie, jak „banda”, „nikczemne zjawisko”, są jeszcze delikatne. I nie tylko je powiedział w zdenerwowaniu, co się może trafić nieopanowanemu temperamentowi. Nie tylko dukiem ogłosił nakazał, co może być znakiem zacietrzewienia. Ale — jak sam się p. Miedzińskiemu spowiadał — „sam(!) to wymyślił(!) trzymając w ręce wędkę na ryby, co graniczy z jakimś, bolesnym dla otoczenia, znęcaniem się nad samym sobą...”

„Myśląc o tem, nie mogę oprzeć się smutnej bardzo refleksji: — oto niema w narodzie naszym wybitnej jednostki, wybitnego kolegi, któreby podniosło protest przeciw kalaniu polskiego drukowanego słowa przez p. premiera... Nie sądzę, by np. naukowo - kulturalne instytucje nasze swoją działalność ograniczać winny do rejestrowania faktów historii, zjawisk prawnospołecznych, narzeczy zaginionych itp. Wyrastają z żywego narodu i „dużą” narodu stanowią. Czy ich nie oburza, czy ich wstydem nie pali język p. premiera?”

„Jeszcze jedna refleksja, również niewesoła, dokuca mi przy czytaniu ostatniego wywiadu: — oto i w obozie rządowym niema ludzi, którzyby z rozsądkiem łączyli odwagę i prawdziwe przywiązanie do swego „Komendanta”. Bo, gdyby te cnoty mieli, to ze względu na niego samego (już nie ze względu na państwo), nie dopuściliby do ogłaszania publicznie takich, jak ostatni wywiadów.

„Lecz pewno próżne będą i bezskuteczne te słowa. Alboż mamy strażnika czystości kultury umysłowej w Polsce? Alboż się „sanacja” nie składa tylko z niewolników, z których jedni klaskają, drudzy zaś tylko mruczą, ale tylko z niewolników?”

Działalność ukraińskich podpalaczy nie ustaje

L w ó w, 29. 8. (PAT) Ubiegłej nocy nieznanymi sprawcami podpalili na folwarku Drohomyl pow. Jaworów sterty ze zbożem. Ogień wkrótce się rozszerzył obejmując 6 stert oraz stodołę, które spłonęły doszczętnie. Szkody wynoszą około 100.000 zł.

Tej samej nocy na folwarku w Czerniejowie koło Bubrki wartownicy nocni ujrzeni 3 podejrzanych osobników, zbliżających się do folwarku. Wartownicy dali do nich kilka strzałów, po których osobnicy ci zbiegli niepoznani.

Echa enuncjacji p. Piłsudskiego

Berlin, 29. 8. (Tel. wł.) Prasa niemiecka z zadowoleniem cytuje ostatnią enuncjację Piłsudskiego, uwypuklając najdramatyczniejsze jej ustępy. Bardzo obszerne streszczenie podały „Deutsche Tageszeitung” oraz organ kanclerza Brüninga „Germania”.

Bezpośrednio po ukazaniu się wywiadu Piłsudskiego urzędowe niemieckie Biuro Wolffa rozesełało po całym świecie drogą radiową streszczenie

wywiadu, cytując specjalnie wyrażenia o „konstytucji-prostytucji”, „rozpiętych portkach”, „śmierdzących posłach” itd.

Wszystkie wielkie dzienniki berlińskie i prowincjonalne korzystają z okazji, by na podstawie enuncjacji Piłsudskiego rozpisywać się na temat chaosu, w którym Polska jest pogrążona i prowokować jej groźne wstrząśnienia wewnętrzne.

Autem w polskie góry

Na Podkarpaciu — Tratwą po Dunajcu — Szczawnica, Krynica i Ojców — Powrót — Jaki bilans

VI.

Ujeżdżamy więc sobie Taterką na Podkarpaciu od wsi do miasteczka, od Zakopanego do Czorsztyna, od Szczawnicy, Krynicy do Grzybowa, Nowego Sącza, Tuchowa, Tarnowa i Ojcowa. Zatrzymujemy się tam, gdzie nam się podoba, gdzie słońce świeci i poziomki się rumienią, gdzie jakaś czerkiewka ciekawie wygląda z przysłaniającej ją zieleni, i gdzie dzieci, wesołe i rumiane, kiwiają nam niezdarne rączkami. Mieszkamy w pokojach, z których codopiero gazy desygnacyjne wypuszczono, w pensjonatach stuprocentowo żydowskich — w pokojach z ciepłą i zimną wodą i takich, w których jeszcze kładziono posadzki i murowano futryny okien, a raz nawet wypadłoby nocować pod otwartą budą samochodu, gdyby się opatrność nie zlitowała nad nami kilka chwil przed zachodem słońca. Zwiędzamy doliny i góry rysując, fotografując i kinematografując. A propos fotografii. Do porządnego samochodu turystycznego należy jak cylinder do turysty, jak uszko do dzbanka i serweta dla pomocnika gastronomicznego, aparat fotograficzny. Wspomnienia się wnet zaciera, tym prędzej, im więcej się ich zbiera w krótkim relatywnie czasie. Dopiero fotografie ożywiają i utrwalają ulatniające się wspomnienia, i po latach całych przypominają się detale na widok przeżytych wspomnień.

W Czorsztynie opuszczamy samochód, aby go zmienić na inny sposób lokomocji jedyny w swoim rodzaju w Polsce. Górale tam związują wiklinami po trzy i cztery wąskie czołenka wyłobione z pnia topolowego, kładą prymitywne siedzenia na poprzek — i jazda na wodę Dunajca.

Wartki prąd rzeki porywa lekkie jakby tratwy, jeden przewoźnik staje ze zerdzią z tyłu sterując, a drugi z przodu, aby omijać wystające kamienie i odpychać tratwę od zbyt napaśliwych skał. Z lewej strony rzeki widać ruiny Czorsztyna, z prawej zaś zamek Niedzicę. Ostre skały Pienin wyrastają z miękkich falistych gór otaczających Dunajec. Na nagich ścianach skalnych drzemią świerki, niewiadomo gdzie i jak wyrosłe. Czarne od słońca i brudu cyganiatka wleżą aż pod wydęte brzuszki do wody, nuca niezrozumiałe pieśni i wyciągają jeszcze brudniejsze łapięta po groźsze.

Mijamy jakieś biedne i ubogie wsie, z których dzieci wylatują i trzymają umajone girlandy nad łódkami przepuszczając je jakby pod kwiecistym baldachimem. Podjeżdżamy pod strome skały „Trzy Korony”. Wydaje się, jakby rzeka gdzieś ginęła, bo nie można dojrzeć dalszego jej biegu. Nagle otwiera się skręt, woda spada przez mały wodospad, tworzy szybkie wiry, bulgoce, zjeżdżamy z wielką szybkością, aby siłą rozpędu pruć jeszcze uspokojoną już zieloną wód.

Od Czerwonego Klasztoru, położonego po czeskiej stronie zaczyna się bardziej romantyczna jazda. Dunajec przerywa się tu siłą przez zwarte skaliska Pienin. Strome zupełnie skały, jak Sokolica, wytryskują jakby wprost z wody, rzeka czyni niewiarogodne skręty i obertasy, szumi rwie i bieży dzikiem korytem aż wreszcie wypływa z tego ogrodu skał i gór około Szczawnicy Niżnej. Z powodu niskiego stanu wody podróż ta trwała przeszło 5 godzin. Ale nie odczuwaliśmy długości podróży w tym kaleidoskopie widoków, prądów, iglic skalnych, zadumanych świerków i ciemnej zieleni lasów.

Szczawnica — szkoda na prawdę, że tam byliśmy. Mam tylko jedną iluzję mniej, bo nie wystawiałem sobie, że może być aż tak brzydka miejscowość w tak ładnym otoczeniu. W Krynicy zaś zapchanej ludźmi i nowymi budynkami spotkaliśmy i Polaków

niemniejszościowych, rozkoszowaliśmy się serpentynami, wjazdami i zjazdami na drogach jeszcze możliwych.

Ojców jest wart, aby tam zamieszkać całe tygodnie, bo dolina jest uroczą i malowniczą. Pieskowa skała z zamieszkałym zamkiem, w którym miałyby się złudzenie powrotu do średniowiecza, gdyby nie jakiś ukryty gramofon. Wkażymy razie zasługuje ten skalisty jar na dłuższy pobyt, a nie na sposób, w jakim myśmy musieli go zwiedzić, sfotografować i uciekać, aby na czas zdążyć do domu.

A korzyść z tej krótkiej podróży w polskie góry? Widzieliśmy i pokochaliśmy skraje Polski, które są tak piękne, że gdyśmy się ledwo z nimi rozstali, znowu nas ciągnęła urokiem. Wielkopolscy automobilści naprawdę powinni zacząć zwiedzać Beskidy, Tatry, Pieniny i Karpaty, a czynny i tak uczynny Automobilklub Wielkopolski powinien dać inicjatywę i urządzić wycieczki krajoznawcze w te uroczone okolice. Dalej przekonaliśmy się, że tam żyją ludzie na samochodach, którzy respektują jeszcze przepisy policyjne, — a o czym u nas już można zwątpić, — bo tam jeżdżą po prawidłowej stronie, przytłumiają światła przed nadjeżdżającym samochodem, i naprawdę nie urządzają sobie na ulicach miast wyścigów i koncertów tłumikowych. Poznaliśmy dla odmiany też warsztaty samochodowe, gdzie zamiast naprawić drobności z całą pewnością wóz zepsują, za co oczywiście słono sobie każą płacić. Poznaliśmy drogi jeszcze gorsze od naszych rodzimych poznańskich, dobrych tylko z tradycji i z opowiadania tych, którzy po nich nie jeździli, bo co do mierności chyba tylko kieleckie je jeszcze biją. Nauczaliśmy się jeździć po górach, co wymaga pewnej techniki i doświadczenia, a co jednak-

że jako nieznaną nowość daje duże zadowolenie.

A wypuściwszy na chwilę ster z ręki i patrząc poza siebie na całą przejechaną drogę, spostrzegamy z zdziwieniem, że te wszystkie dziury jakoś już wyrównują, kmiotki zjeżdżają na swoją stronę, wymachując radośnie biczykami każdemu przejeżdżającemu samochodowi, góry i lasy się zbliżają, słońce świeci wesołej — i cała jazda rozplywa się w jedno piękne, jasne wspomnienie.

Odezwa „centrolewu”

W ogłoszonej w prasie odezwie „centrolewu” czytamy m. in.:

„Rząd dyktatury nie wyciągnął żadnych wniosków z tego ostrzeżenia, którego mu udzieliła w Krakowie zjednoczona demokracja polska. Odpowiedział na uchwały czczeni groźnemi, i bezmyślnymi szykanami w stosunku do spokojnych obywateli. Tymczasem położenie nasze, zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne, w dalszym ciągu się pogarsza, co widzą i stwierdzają już wszyscy, prócz zadowolonej z siebie i z swoich sposobów rządzenia — partii rządowej.

Nic nie wskazuje na zapowiadaną poprawę położenia gospodarczego. Nędza wsi i miast doszła do największego natężenia. Ucisk podatków przekroczył granice najdalej posuniętej wytrzymałości. Kryzys gospodarczy stał się w Polsce zjawiskiem stałym.

Inaczej być nie może tak długo, jak długo cały wysiłek tych, co rządzą, skierowany jest ku jednemu tylko celowi, aby jak najdłużej władzę w swoich utrzymać rękach i jak najobficiej z niej korzystać. Dla tego celu podtrzymuje się w Państwie stan niepokoju i zamysłu. Zamyka się usta przedstawicielom narodu niezwołuje się Sejm, aby nie mógł wykonać choćby najpożytniejszej dla ogółu obywateli pracy, oraz wykonywa kontrolę nad gospodarką rządu. Dyktatura bowiem nie znosi kontroli, jawności, odpowiedzialności!

W tych warunkach coraz śmielej podnoszą się głosy, wyzyskujące nasze rozbitcie i słabość wewnętrzną, a zmierzające do zmiany naszych granic, do pozbawienia nas dostępu do morza.

Wobec tej troski nie wolno nam trwać w bierności i posłusznym wycekiwaniu, co jutro nam przyniesie. Tak, jak dziesięć lat temu, gdy w obliczu bolszewickiego najazdu jedność, zwartość i poświęcenie szerokich mas ludowych przyniosły Polsce zwycięstwo, tak i obecnie — nie zwalczymy panującego zła w Polsce inaczej, jak wspólnym wysiłkiem mas pracujących. W Krakowie oświadczy-

liśmy uroczysto wobec całego kraju, że „walkę o usunięcie dyktatury Józefa Piłsudskiego podjęliśmy wszyscy razem i razem ją poprowadzimy dalej, aż do zwycięstwa”.

Na koniec odezwa wzywa do jak najliczniejszego udziału w zapowiedzianych na 14 września manifestacjach.

Jaką konsulat amerykański dał odprawę Kowalskiemu

(KAP) Ani przypuszczał Kowalski, że konsulat amerykański odmówi mu wizy wjazdowej do Ameryki. Wykosztował się nawet — dał 400 złotych na specjalne depesze, bo myślał, że władze centralne, z którymi konsulat porozumiewał się na prośbę Kowalskiego telegraficznie, będą odmienne-go zdania.

Napróżno — wizy nie otrzymał i do Ameryki nie pojechał i nawet przyczyny odmowy mu nie zakomunikowano.

Obrażony tem w dniu 28 lipca rb. wystosował długi list do konsulatu z zapytaniem, „jakie zachodzą przeszkody prawne do wydania mi tej wizy”.

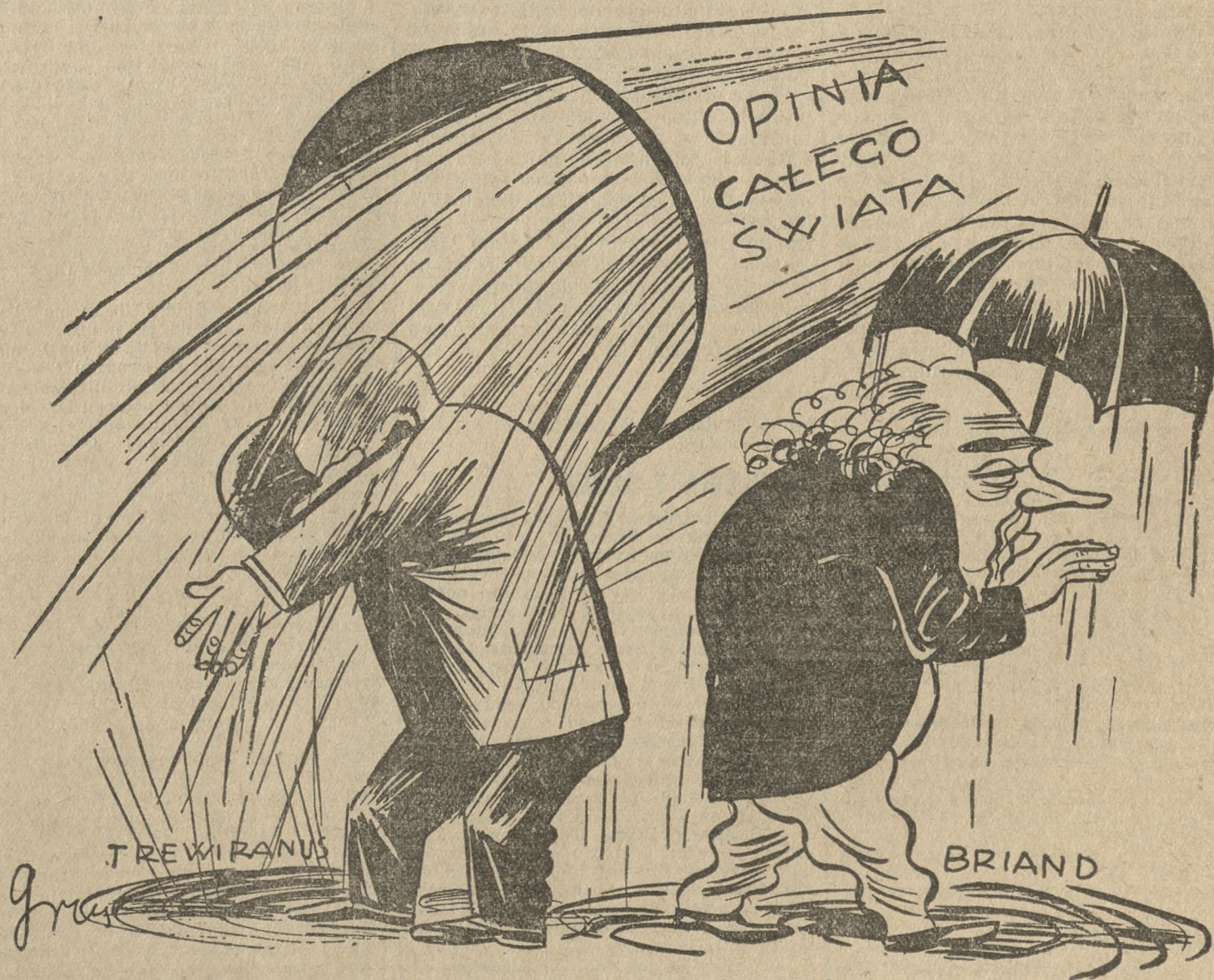
„Na powyższy list — pisze urzędowe pismo mankietników — Br. Arcybiskup otrzymał dnia 30 lipca z konsulatu czterowerszową odpowiedź, zaadresowaną na imię Pana Jana Kowalskiego, w której konsulat powiadamia tegoż „pana Jana Kowalskiego”, że przesyła mu siedem dolarów i 83 centy, jako resztę ze „zdeponowanej” przez niego sumy 200 złotych i 22 dolarów na koszt depeszy, wysłanej przez konsulat do odnośnego urzędu w Waszyngtonie i nic więcej”.

Bo i cóż więcej mogli odpowiedzieć?

Ale bardzo charakterystyczny jest patos Kowalskiego w liście: „Ja, piastujący w naszej Rzeczypospolitej urząd Arcybiskupa, zatwierdzonego i uznanego przez Państwo Wyznania...”, a w komentarzu do tej korespondencji czytamy: „Rząd nasz polski nie mniej posiada zmysłu moralnego od rządu Stanów Zjednoczonych, skoro więc Arcybiskupa Marjawitów uznaje za uprawnionego do zajmowania swego stanowiska, to urzędnicy Stanów Zjednoczonych, urzędujący w Polsce tego prawa ani wprost ani ubocznie odmawiać mu nie powinni”.

Najwidoczniej jednak rząd Stanów Zjednoczonych ma dużo zmysłu moralnego, jeżeli się poznał na Kowalskim i w odpowiedni sposób go potraktował.

Zamoczony p. Briand

Brrr! Djabli nadal tego głupiego Treviranusa, przez niego mogą się nabawić kataru!

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Ohydne morderstwo rabunkowe

Niewyśledzeni bandyci, rabując 500 zł, zastrzelili śpiącego gospodarza i jego żonę

Nasz korespondent pomorski (x) donosi:

We wsi kościelnej Bobrowo pod Brodnicą dokonano w nocy 27 b. m. ciężkiej, krew w żyłach ścinającej zbrodni, której ofiarą padli małżonkowie Borysowie, właściciele 60-morgowego zasobnego gospodarstwa, położonego o kilkadziesiąt kroków za kościołem. Borysowie zostali zaskoczeni podczas snu w sypialni, do której zbrodniarze wtargnęli przez kuchnię i życia pozbawieni wyrzucali z rewolweru. Borys otrzymał śmiertelny postrzał w skroń a żona jego 2 strzały w twarz; śmierć w obu wypadkach nastąpiła na miejscu.

Gdy syn Borysów nad ranem wszedł do mieszkania, rodzice jego leżeli bez życia na postaniu. Zbrojcy zabrali ze sobą około 500 zł gotówki, którą B. zebrał z rozsprzedaży wagonu węgla między sąsiadów; innych rzeczy, jak zegarka i drobnej gotówki złoczyńcy nie tknęli. — Pięcioro dzieci Borysów, z których najstarszy syn liczy lat 17, spało, jak to w letniej porze na wsi bywa na strychu przyległej szopy; może temu zawdzięczają, że uszli z życiem. Nikt z nich nie

szyszał strzałów, a co najbardziej uderza, tej nocy nawet pies podwórzowy nie odezwał się.

Tego samego dnia jeszcze przybyła na miejsce strasznej zbrodni komisja lekarsko-sądowa z Brodnicy, celem sprawdzenia stanu rzeczy, a policja wszczęła energiczne śledztwo w kilku kierunkach, lecz sprawców ohydnej zbrodni dotąd wykryć nie zdołano.

S. p. Borys liczył lat 46, był wzorowym gospodarzem. Sprowadziwszy się przed kilku laty z Ameryki, gdzie dorobił się małego mająteczku, okupił się i pracował uczciwie na utrzymanie swej licznej rodziny, oczekując w najbliższym czasie dalszego potomstwa; żona jego, kobieta zacna a zarazem troskliwa matka, liczyła lat 41. Borysowie pochodzili z pod Łomży, skąd za chlebem poszli do Ameryki.

Straszną zbrodnią wywołała w wiosce i okolicy ogromne poruszenie. Zagrode Borysów zalegają od dwóch dni prawie stale ich znajomi z bliska i daleka. komentując straszny wypadek i serdecznie pocieszając biedne, w płaczu nieutulone sieroty.

jennym i Weteranom z 1863 r. w ogrodzie Bractwa Strzeleckiego na Szelagu wielki festyn. Program jest bardzo urozmaicony. Między in. przewidziane jest strzelanie do tarczy, kulanie w kręgle o premje, koło szczęścia, gry w rybę, loteria fantowa, gra w kostki, gonitwy i polonez dla dzieci o nagrody, a przedewszystkiem wspaniałe ognie sztuczne o 20. Wiecz. zabawa taneczna na sali. Przygrywać będzie orkiestra doborowa. Ceny wstępu do ogrodu są następujące: dla dorosłych 50 gr od osoby, dla wojskowych szeregowych i uczni szkół 25 gr od osoby, dla dzieci do lat 14 w towarzystwie rodziców wstęp wolny. Czysty dochód przeznaczony na doraźną pomoc dla weteranów 1863 r, inwalidów wojennych oraz wdów i sierot po poległych. Początek o godz. 14.

Nauka w szkole przygotowawczej św. Teresy na Wildzie rozpocznie się dn. 2 bm. mszą św. o godz. 8 rano w kościele OO. Zmartwychwstańców.

Dokształ. Szkoła Przem. Żeńska, ul. Marsz. Focha 2, rozpoczyna rok szkolny dnia 2 września. Dyrekcja uprasza pp. mistrzów o zwolnienie wszystkich uczennic na dzień 2 września godz. 18, celem zapoznania ich z planem. Nowe uczennice mogą zapisywać się codzień o godz. 15 minut 30.

Okręg Poznański Stow. „Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie” przesyła swoje biuro z dniem 1 września br. do Domu Rzemieślniczego przy Wąłach Zygmunta Starożytnego 9. Protektorem „Opieki” jest, jak wiadomo, J. E. Kardynał Prymas Polski. Okręg poznański posiada na terenie województwa 49 oddziałów własnych, pracujących zgodnie dla wytkniętego celu, którym jest niesienie pomocy kulturalno-oświatowej w duchu katolickim i narodowym naszemu wychodźtwa.

KRONIKA MIEJSCOWA

Podziemna stacja transformatorowa. Na Starym Rynku pomiędzy Bankiem Przemysłowców i filją naszego piśma, otoczono płotem dość znaczną przestrzeń, na której zaczęto dalszą przebudowę miejskiej sieci elektrycznej z prądu stałego na prąd zmienny. Elektrownia wobec znacznego wzrostu zapotrzebowania prądu na St. Rynku i w okolicy, zamierza jeszcze przed zimą przelać tę część na prąd zmienny. A więc buduje się stację transformatorową podziemną. Dyrekcja stację tę zamierza pierwotnie umieścić gdzieś indziej, jednak ze względu na brak w okolicy odpowiednich ubikacji, wybrano to miejsce. Rozmiary stacji będą dość poważne, albowiem zapotrzebowanie prądu jest znaczne. Po otrzymaniu w drugiej połowie września zamówionych kabli, które sprowadza się wyłącznie z fabryk krajowych, elektrownia przystępuje do ułożenia nowej sieci. Prace potrwają do połowy listopada. (z.)

Nowe przedsiębiorstwo wytwórcze pod firmą „Botanika” — przetwórcza ziół i roślin na artykuły kosmetyczne, powstało w Poznaniu przy ul. Jasnej 11, narożnik ul. Dąbrowskiego. Otwarcie nowej tej placówki nastąpiło niedawno. Założycielem i właścicielem przedsiębiorstwa jest p. Stanisław Nowicki z Poznania, b. kilkuletni sekretarz gen. Związku Dzierżawców Rolnych, który w tej dziedzinie wytwórczości ma kilkunastoletnią poza sobą praktykę i dostateczną, zagranicą nabyte doświadczenie, co niewątpliwie umożliwi mu prowadzenie przedsiębiorstwa w właściwym kierunku. W zakresie wytwórczości nowego przedsiębiorstwa wchodzi wszelkiego rodzaju destylaty z ziół i kwiatów, a pozatem przedsiębiorstwo p. N. obejmuje sprzedaż herbat ziołowych, do obrotu handlowego przez władze dopuszczonych i innych artykułów kosmetycznych. Nowemu przedsiębiorstwu „Szczęść Boże!” (m. z.)

Z targu. Dnia 29 b. m. na placu Sapielińskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 4,00—4,60 zł; masła mleczarskiego 4,80—5,20 zł; twarogu 1,00—1,20 zł; mendel jaj 1,80—1,90 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 32—34 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 2,60 do 2,80 zł; słoniny wędzonej 3,40—3,60 zł; wieprzowiny 3,00—3,80 zł; wołowiny 2,40 do 3,60 zł; cielęciny 2,40—2,80 zł; skopowiny 2,60—3,00 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalec 4,00—4,20 zł; za drób: kura 4,00 do 5,00 zł; perlica 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00 do 6,00 zł; 1 kg. tucznej gęsi 4,00 zł; para gołębi 1,30—1,50 zł; sarnina 3,00—5,00 zł za 1 kg.; para kurcząt 3,00—4,50 zł; królik 3,00—4,00 zł; za ryby: 1 kg. karpia 5,00 do 5,60 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4,00 do 5,00 zł; białych ryb 1,00—2,00 zł; 1 kg. sandacza 5,60—6,40 zł; mietusa 4,00 zł; szczupaka 4,00—5,00 zł; lina 4,40—4,60 zł; 1 kg. węgorza 5,60—6,00 zł; za jarzyny: 1 kilogram kapusty białej i włoskiej 10 do 20 groszy; modrej 20—30 gr; 1 kg. młodych ziemniaków 10—15 gr.; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr.; cebuli 10 groszy; szpinaku 1,00 zł za kg.; jarmużu 30—40 groszy; pietruszki 50—60 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 złotych; sałatka zielona główka 10—15 gr; 1 kg. rabarbaru 20—30 gr; pęczek rzodkiewek 10 gr; 1 mdl. ogórków 40—50 groszy; pęczek młodej marchewki 10—20 gr; 1 kalafior 0,20—1,00 zł; 1 kg. fasoli 40 do 70 groszy; mendel raków 1,00—2,50 zł; 1 kilogram jagód czarnych 0,80—1,00 zł; wiśnie 1,40 zł za 1 kg.; pomidory 0,30 do 0,80

zł za 1 kg.; borówki 1,00—1,40 zł za 1 kg.; 1 kg. jabłek 0,40—1,20 zł; gruszek 0,60 do 1,00 zł; śliwki 0,60—1,60 zł za 1 kg.; jeżyny 1,00—1,20 zł; cz. porzeczek 1,20 zł; renklody 1,40—2,40 zł; mirabele 1,00—1,20 zł; winogrona 1,80—2,40 zł; grzyby: borowiki duże 1,20—1,60 za kg.; drobne 1,60 do 2,00 zł za kilogram; rydze duże 1,20 zł; drobne 1,60 zł; pieczarki 1 do 1,60 zł; maślaki 0,80—1,00 zł; kurki 1—1,20 zł, zielonki 1,20—1,40 zł, inne grzyby 0,60 zł za 1 kg. — Dowozy duże, ruch ożywiony, ceny bez zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

Pożar. W warsztacie krawieckim p. Zalewskiego (św. Marcin 22) powstał pożar, który stłumiła przywołana straż pożarna. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

Ujęcie włamywacza. Zbiegły przed paru dniami z więzienia karno-sądowego w Poznaniu niebezpieczny włamywacz Stefan Karmoliński został 18 bm. ujęty w chwili, gdy przebywał u niejakiej Zofji Faron (ul. Zielona 7). W czasie przeprowadzonej rewizji w podejrzanej mieszkanie znaleziono większe ilości bielizny, pochodzącej z kradzieży — u Karmolińskiego zaś znaleziono w kieszeni 2 wtrychy, ołów i różne narzędzia. Odstawiono go pod silną eskortą do więzienia. (z.)

Kradzieże i włamania. Z mieszkania p. S. Radowicza, St. Rynek 43, skradziono 400 zł. — P. Ludwikowi Korczowi skradziono w lokalu „Atlantic” na Starym Rynku 1400 zł. Pieniądze skradła pewna dziewczyna, którą już ujęto. — Z hali pawilonu samochodowego przy ulicy Śniadeckich skradziono od samochodu P. Z. 40 955 marki „Chevrolet” magnes i sygnał elektr. wartości 1500 zł. — Do składu żelaza p. Paeschkego, św. Marcin 21, włamali się złodzieje i skradli 186 noży i nożyków kieszonek, 8 noży ogrodniczych, 10 noży stalowych, 50 paczek noży do gołenia, 64 brzytw, 78 nożyczek, 36 całówek, 10 miar suwakowych i 43 zł gotówki; strata wynosi ogółem 2250 zł. — Rower męski marki „Schwalbe” nr. fabr. 182 085 z num. rej. 2002, czarno lakierowany, skradziono z ul. Wjazdowej. Poszkodowanym jest p. M. Pawlak (ulica Poznańska 21). — Przed gmachem Kasy Chorych skradziono p. St. Bartkowiakowi (ul. Półwiejska 30) rower męski „Brennabor” nr. fabr. 10542, wartości 150 zł. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

Wypadek samochodowy. Na szosie Szubin — Keynia samochód P. Z. 11330, kierowany przez szofera Leona Kempkę, z Chodzieży, z powodu gwałtownego zahamowania wpadł do przydrożnego rowu. Wypadek spowodował robotnik Fr. Michałek, który, jadąc wozem na skrzyżowaniu szosy, nie zważał na sygnały, dawane przez samochód. (z.)

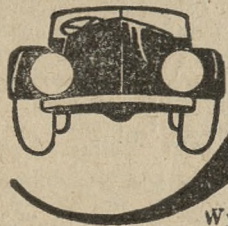
Widły jako broń. W Pacanowicach w powiecie pleszewskim powstała sprzeczka pomiędzy Józefem Szulcem i Leonem Urbańskim. W ciągu tej wymiany cieżkich słów Szulc widłami uderzył Urbańskiego i zranił go w rękę i nogę. — Sprawą zajęła się policja. (z.)

Zaczadzenie w Gnieźnie. Straż pożarną zaalarmowano do mieszkania p. Edwarda Tokarskiego w Gnieźnie (ulica Trzemeszeńska), skąd wydobywał się gęsty dym. Pod nieobecność gospodarza mieszkania wszedł do wnętrza po wyłamaniu drzwi strażak p. Jan Matelski i wkrótce uległ tam zaczadzeniu. Odwieziono go do szpitala miejskiego. W dochodzeniach ustalono, że właściciel mieszkania rozpuścił siarkę, celem wytopienia w mieszkaniu robactwa. (z.)

Pożary. W Jarzawie pow. jarocińskiego spalił się dach i strych domu mieszkalnego p. Józefa Sikorskiego. Ogień powstał wskutek defektu w kominie. Straty wynoszą 8 tys. zł. — W zagrodzie p. Bibjanny Skrobała w Osieczynie pow. leszczyńskiego strawił pożar stodołę, chlew, maszyny rolnicze, zboże i siano. Pożar powstał przez nieostrożność. (z.)

Kradzieże na prowincji. W nocy na 26 bm. skradziono z mieszkania p. Zofji Hehskamp w Kickrzy 3 pierzyny i worek z pierzem, wartości razem 445 zł. — Niewyśledzeni dotychczas złoczyńcy włamali się do mieszkania p. Piotra Lesiewicza w Piątkowie pod Poznaniem i skradli mu odzież, obuwie i koszyk pamiętkowy z monogramem, ofiarowany przez „Sokoła” w Ameryce. Poszkodowany ocenia stratę na 1000 zł. — Odzież, bieliznę i zegar stojący, razem wartości 4 tys. zł, skradziono z mieszkania p. Fr. Smaczekowi w Bydgoszczy. — Włamania dokonano także do składu Państw. Zakładu dla Ociemniałych w Bydgoszczy. Łupem złodziei stała się większa ilość swetrów i pończoch wartości 1400 zł. — W Osieku pow. bydgoskiego skradziono p. Antoniemu Pankaninowi odzież i bieliznę wartości 2 tys. zł. Jako złodziei ujęto dwóch młodzieńców. (z.)

Samobójstwo. Obok portu w Toruniu wyłowiono z Wisły zwłoki robotnika Jana Czechały z Torunia. Denat przypuszczalnie w rozstroju nerwowym rzucił się do wody, ponieważ krótko przed rozpaczliwym krokiem, po sprzeczce domowej, opuścił mieszkanie. (z.)

Samochód

Zagadnienia nowoczesnej komunikacji
Technika — Praktyka — Kronika
Wydawnictwo: Drukarnia Polska S. A w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 48 — 1930 — Egzemplarz tylko 30 groszy — 16 stron

Wyścig Tatrzański

z ilustracjami

Nowe ulice, nowe dzielnice

Jak rozbudowuje się stolica Wielkopolski

Od czasu przyłączenia do gminy Wielkiego Poznania przedmieść Winiary, Główna, Starołęka, Dębiec i t. d. stała się aktualna odpowiednia przebudowa względnie naprawa tamtejszych ulic, tak, aby ich wygląd odpowiadał faktowi, iż miejscowości te są dzielnicami stolicy Wielkopolski. Od czterech więc lat magistrat nie szczędzi wysiłków, aby zadanie to wykonać ku obywateli i własnemu zadowoleniu.

Wyniki tych prac są dziś już pokaźne. Poza tem, co już opisaliśmy, należy wspomnieć przedewszystkiem uregulowanie ulicy Warszawskiej, która otrzymała mocny bruk z drobnej kostki; dalej naprawę ulicy prowadzącej przez Główną do Czerwonaku, naprawę szosy Obornickiej na odcinku przechodzącym przez Winiary oraz wybudowanie ulicy Ceglanej na stokach Cytadeli. Zwłaszcza ulica Ceglana, dawniejsza szosa fortyfikacyjna była na odcinku łączącym ul. Starościńską z Obornicką w fatalnym stanie i wymagała wielkiego nakładu pracy i kosztów. Uregulowano jej poziom przez wykonanie wysokiego nasypu. Prace były niezwykle utrudnione z

powodu długotrwałych deszczów. Dziś jednak już odbywa się ten nader ożywiony ruch kołowy. Nie jest jeszcze wykończony odcinek nad Wierzbakiem. Pozostałe z dawnych czasów sklepienie wiaduktu jest bardzo słabe i musi być wykonane nowe, odpowiadające nowym warunkom ruchu kołowego i samochodowego, a więc sklepienie obliczone na duże obciążenie. Ponieważ grunt jest tu grząski, umocniono podłoże betonowymi palami. Obecnie beton już stęzał i wkrótce dzieło zostanie wykończone i oddane do użytku.

Przy pracach tych oraz przy dalszych pracach około wykończenia Drogi Dębińskiej i t. p. magistrat zatrudnia około 800 ludzi. Wielu także znajduje zatrudnienie przy robotach kanalizacyjnych, naprzykład około kolonji mieszkalnej urzędniczej na ul. Ostroróg i kolonji spółdzielni „Dom własny” za Bramą Warszawską. Dalsze zastępy czekających na pracę bezrobotnych znajdują zapewne niezadługo zajęcie, gdy magistrat przystąpi do innych ważnych zadań w mieście i na jego peryferjach. (z.)

kę do Grodziska. Wyjazd o godz. 7 z bokska „Sokoła”.

KOMUNIKATY RÓŻNE

Wielkopolski Związek Towarzystw Ogrodniczych w Poznaniu komunikuje, że wszelkie anonimowe wrzucanie do kosza. O ile uczniowie są przez szefa pokrzywdzeni, niech nadsyłają listy ze skargami podpisane pełnym nazwiskiem i adresem.

Gimnazjum i Szkoła Przygotowawcza p. w. Najśw. Serca Jezusa rozpoczyna naukę we wtorek, 2 września mszą św. w kaplicy św. Józefa o godz. 8. Po nabożeństwie udadzą się uczniowie do szkoły, gdzie otrzymają rozkład lekcyj.

W Poznańskim Instytucie Muzycznym rozpoczyna się nowy rok szkolny dn. 2 września. Kancelaria przy ul. Ogrodowej 4 czynna dla publiczności w dni powszednie od godz. 11—13 i 17—19.

Stow. Rodzina Wojskowa otwiera dnia 1 września w nowo urządzonej lokalu przy ul. Bukowskiej 25 przedszkole dla dzieci rodzin oficerskich, podoficerskich i osób cywilnych. Informacje i zapisy u p. kapitanowej Wolakowej, ulica Koszarowa (Dom oficerski).

Wielka zabawa. W niedzielę, 31 bm. urządza Tow. Pomocy Inwalidom Wo-

KALENDARZYK

Piątek, 29 sierpnia 1930.

Słońce: wschód 4,57; — zachód 18,49; — długość dnia 13 godz. 52 min.

Księżyc: wschód 12,07; — zachód 20,40; — przed pierwszą kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 15 st. C., pochmurno, wiatr północno-wschodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 765 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 24 st. C., najniższa + 13 st. C.

Przepowiednia pogody na sobotę: Zachmurzenie z chwilowymi wyjaśnieniami, bez deszczu, wiatry wschodnie.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Wczera i dziś + 1,08 m.

Kal. rz.-kat.: Ściegień św. Jana; jutro Feliks M.

Kal. słow.: Racibor BI.; jutro Szczęsny św.

ZYCIĘ SOKOLE

Oddział Kołowników „Sokoła” Poznańskiego urządził dnia 31 bm. wyciecz-

Kościotrup w lesie. W lasku pod Granowem powiatu toruńskiego znaleziono kościotrup mężczyzny, którego tożsamość z powodu zupełnego rozkładu ciała nie można było ustalić. Leżąc w pobliżu zwłok butelka od wódki i inne przedmioty kazały przypuszczać, że chodzi o jakiegoś włóczęgę, który zginął w zimie ubiegłego roku. (x)

JARMARKI

Pleszew. Dnia 4 września br. odbędzie się jarmark na konie. Spęd zwierząt racicowych wzbroniony.

Z WIELKOPOLSKI

Kostrzyn. (Z życia młodzieży.) — Dnia 17 bm. zwołał ks. patron Florjan Maćkowiak konstytucyjne zebranie Młodych Polek do szkoły katolickiej. Wykład organizacyjny przy szczernej zapelnionej klasie wygłosił przedstawicielka związku p. Ozdowska. Zapisało się 108 druhen. Do zarządu weszły następujące drużyny: przewodnicząca — Moszczeńska Irena, zastępczyni — Nowicka Anna, sekretarka — Bryszewska Genowefa, zastępczyni — Kujawianka Eleonora, skarbniczka — Markiewiczówna Radosława, naczelniczka — Pogorzelska Bolesława, zastępczyni — Markiewiczówna Maria, gospodyni — Bińkowska Cecylja. Zebranie zakończono odśpiewaniem pieśni „Boże, coś Polskę”.

Września. (Dla ścisłości.) W dn. 25 bm. pobłogosławiony został związek małżeński pomiędzy panną St. Frydrychowiczówną z Wrześni a p. prof. gimn. Zbigniewem Smodlibowskim, a nie, jak mylnie podano, Jerzym.

Rogoźna. (Pomnik N. Serca Jezusowego.) Dnia 24 bm. odbyła się wspaniała uroczystość poświęcenia pomnika Najświętszego Serca Jezusowego, ufundowanego przez całe społeczeństwo rogozińskie z dobrowolnych datków. O godzinie 10,30 rano odbyła się uroczysta suma z wystawieniem Najśw. Sakramentu, którą odprawił ks. Mielcarski. Następnie wyruszyła procesja dookoła kościoła do pomnika, który znajduje się na dziedzińcu kościelnym. Wykonanie pomnika spoczywało w rękach budowniczego p. Czesnika z Rogoźna, a prześliczną postać Chrystusa, wykonaną z twardego kamienia, zakupiono w Poznaniu w zakładach św. Wojciecha. Koszty budowy wynoszą 1750 zł. — Uroczystego aktu poświęcenia dokonał ks. dziekan Pomorski w asyście ks. Mielcarskiego i ks. kleryków. Okolicznościowe piękne przemówienie wygłosił ks. dziekan Pomorski. Po odmówieniu litanji do Serca Jezusowego i udzieleniu wiernym błogosławieństwa, procesja powróciła z pieśnią do kościoła. W uroczystości tej brało udział prawie całe Rogoźno. Inicjatywa budowy tego pomnika wyszła w roku ubiegłym od p. Kotlewskiej i p. Piotrkowskiego z Rogoźna. Cała ta akcja dzięki poparciu ks. dziekana Pomorskiego została zrealizowana i wydała należyty plon. (ske.)

Koronowo. (Zjazd powstańców.) Dnia 24 bm. miasto nasze było pod wrażeniem wspaniałej uroczystości, urządzonej z okazji zjazdu obwod. Towarzystw Powstańców i Wojaków. Po dokonanych przeglądzie ruszyli pochód, składający się z 400 wojaków do kościoła poklasztornego na nabożeństwo, gdzie wspaniałe kazanie wygłosił ks. prob. Zelewski. Po nabożeństwie odbyła się defilada karnych szeregów powstańczych, którą odebrał gen. Bakharadz w towarzystwie starosty, prezesów towarzystw, przedstawicieli prasy i innych. Następnie udano się pochodem do parku „Grabiny”, gdzie odbył się zjazd. Popołudniu odbyły się na boisku zawody sportowe, a równocześnie koncert w parku. Zawody wykazały szczególnie wysoki poziom sportowy kół koronowskiego, które zabrało wszystkie pierwsze nagrody. Wieczorem odbyło się wręczenie nagród poszczególnym zawodnikom. Wspinały dyplom zasługi wręczył gen. Bakharadz byłemu prezesowi obwodu p. Romanowskiemu. Przy dźwiękach doborowej orkiestry bawiono się ochoczo do rana. (fj.)

Katowice (409 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 15.20 inż. Alojzy Kasprowicz: „Zaprawianie ziarna siewnego”; godz. 15.40 koncert popularny z udziałem Trii Polskiego Radja w Katowicach; godz. 17.25 koncert Orkiestry Reprezentacyjnej Policji Państwowej w Warszawie; godz. 20.00 kwadrans literacki (P. R. Warszawa); godz. 20.15 nabożeństwo z Doliny Szwajcarskiej w Warszawie; godz. 22.00 feljeton p. t. „Księżyc i ludzie” — wygl. dr. med. Jerzy Szpakowski (P. R. Warszawa); godz. 23.00 muzyka taneczna (P. R. Warszawa).

SPORT

Cieżka atletyka

Poznański Okręgowy Związek Atletyczny zwołuje w celu propagowania wśród szerokiego mas społeczeństwa sportu ciężko-atletycznego, na dzień 30 b. m. o godz. 19.40 do sali p. Jarockiego zebranie wszystkich członków zrzeszonych w klubach atletycznych, przynależących do poznańskiego okręgu. Zarząd związku zaprasza również wszystkich sympatyków sportu atletycznego.

Polski Związek Atletyczny zakontrałował spotkanie międzypaństwowe z Węgrami. Odbędzie się ono w Warszawie w terminie jeszcze nie ustalonym.

W dniach 23 i 24 września reprezentacja polska startuje w Monachjum w mistrzostwach Europy. Eliminacyjne walki odbędą się krótko przed samymi zawodami.

Lekka atletyka

Cejzik trenerem P. Z. L. A. Wszczęstronny lekkoatleta „Polonji” — Antoni Cejzik, wielokrotny mistrz i rekordzista polski w wielobojach, opuszcza szeregi czynnych sportowców — amatorów, obejmując posadę trenera PZLA. W najbliższym tygodniu udaje się on do Bydgoszczy, żeby trenować tamtejszych zawodników.

Piłka nożna

Spotkania „LTSG” — „Warta” oczekuje publiczność z wielkim zaciekawieniem. Wszak forma „Warty” na meczach z „Austrją” i ostatnia gra z „Cracovią” świadczy, iż minął — zdaje się — okres słabości mistrzowskiej drużyny „zielonych” i że w pięknym stylu zaczynają finisz w rozgrywkach ligowych. Drużyna „LTSG” jest zespołem wyrównanym w którym wybija się przede wszystkim napastnik Herbstreich. Łodzianie są przeciwnikiem poważnym i nie jednej już drużynie uszczknęli punktów. „Warta” będzie musiała dużo wydać z siebie aby uzyskać wynik godny mistrza Polski, któryby zarazem odsunął w niepamięć porażkę w Łodzi. Mecz odbędzie się w niedzielę o godz. 16.30 na boisku „Warty”.

W Warszawie spotyka się „Pogoń” z „Warszawianką”, w Krakowie „Wisła” z „Polonią” oraz we Lwowie „Czarni” z „Garbarnią”.

O wejście do klasy „A” grają w niedzielę: o godz. 11: „Blask” i „Liga” na boisku w Staroleśce; „Olimpia” — „HCP” II na stadionie miejskim; o godz. 16 w Lesznie: „Polonia” (Poznań) z „Polonią” leszczyńską.

„Warta” i b — „HCP”. Spotkanie towarzyskie tych drużyn odbędzie się w niedzielę o godz. 11 na boisku „HCP”.

W niedzielę z zapowiedzianych pięciu spotkań odbędą się tylko trzy, ponieważ mecze Warszawa — Pomorze i Kraków — Kielce musiano odwołać z powodu nieukończenia mistrzostw okręgowych. W Łodzi gra „WKS” z „Legją” (Poznań), we Lwowie walczą „Lechia” z „Unją”, w Wilnie „Makabi” z „82 p. p.” (Brześć).

Różne

K. S. „Stella” Gniezno obchodzi w niedzielę, 7 września uroczystość 15-lecia swego istnienia. Z tego powodu odbędą się o godz. 14 — 18 zawody według następującego programu: biegi 100, 200 i 1500 m. oraz sztafeta 4x100 m; skoki w dal, w wyż i o tyczce; mecz w p. n. „Polonia” (Bydgoszcz — „Stella”. Zgłoszenia do zawodów lekkoatletycznych przyjmuje do dnia 3 września włącznie p. M. Dziarski ul. Bł. Jolenty 15 lub telefonicznie nr. 1 wzgl. 2. (br)

RADJO

Programy radjofoniczne

Sobota, dnia 30 sierpnia 1930 r.
Poznań (335 m) godz. 7.00 gimnastyka poranna (prof. J. Waxmann); godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pieniężnej; godz. 17.20 kurs wyższej języka angielskiego (wygl. dr. Arendt, lektor U. P.); godz. 17.40 odczyt dziennikarski; godz. 19.00 audycja dla dzieci (transmisja); godz. 19.15 „Ze świata kobiecego”; godz. 19.30 interludjum muzyczne w wyk. p. Zofii Leszczyńskiej (sopran). Przy fortepianie p. prof. Franciszek Łukasiewicz; godz. 20.00 „Dookoła Poznania” (kwadrans informacyjny); godz. 20.15 koncert wieczorny (transmisja z Warszawy); godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT, sportowe i policyjne; godz. 22.15 gawęda reporterska (wygl. red. Józef Winiewicz); godz. 22.30 muzyka taneczna z winiarni

Katowice (409 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 15.20 koncert gramofonowy; godz. 17.25 skrzynka pocztowa dla dzieci; godz. 18.00 audycja dla młodzieży (P. R. Kraków); godz. 19.30 „Poprzednicy Radja: Marconi, Tesla, Slaby”; godz. 20.15 koncert popularny z Doliny Szwajcarskiej w Warszawie; godz. 22.00 program Warszawy.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 15.15 komunikat gospodarczy; godz. 16.20 muzyka gramofonowa; godz. 18.00 transmisja z Krakowa: a) Teatr w lesie! B. Dąbrowskiego, b) Koncert; godz. 19.20 płyty gramofonowe; godz. 19.30 feljeton p. t. „Wycieczka do Asyżu” wygl. p. Cezary Jellenta; godz. 19.45 centralne Tow. Organizacji i Kółek Rolniczych do swych członków i ogółu rolników; godz. 20.15 koncert wieczorny popularny z Doliny Szwajcarskiej w wyk. Filh. Warsz.; godz. 23.00 muzyka taneczna i salonowa z dancingu i restauracji „Polonia - Palace”.

Niedziela, dnia 31 sierpnia 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 10.15 nabożeństwo z Katedry poznańskiej; kazanie wygłosi ks. dyr. Stefan Durzyński; Chór katedralny śpiewa pod dyr. ks. dr. Gieburowskiego; godz. 17.45 audycja dla dzieci w wyk. p. Zygmunta Noskowskiego, art. T. P.; godzina 18.15 kącik krótkofalowy; godzina 18.45 koncert gramofonowy z prelekcją wygl. p. B. Busiakiewicza; godz. 20.00 kwadrans literacki z Warszawy; godz. 20.15 koncert muzyki polskiej. Wykonawcy: Orkiestra Radja Poznańskiego, Kazimierz Kiełdzewski (tenor), prof. Fr. Łukasiewicz (fortepian); godz. 21.45 interludjum gramofonowe; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT, sportowe i policyjne; godz. 22.15 muzyka taneczna z winiarni „Wielkolanka”.

Katowice (409 m) godz. 10.15 nabożeństwo z Katedry Poznańskiej; godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 15.20 inż. Alojzy Kasprowicz: „Zaprawianie ziarna siewnego”; godz. 15.40 koncert popularny z udziałem Trii Polskiego Radja w Katowicach; godz. 17.25 koncert Orkiestry Reprezentacyjnej Policji Państwowej w Warszawie; godz. 20.00 kwadrans literacki (P.

R. Warszawa); godz. 20.15 koncert muzyki polskiej z Doliny Szwajcarskiej w Warszawie; godz. 22.00 feljeton p. t. „Księżyc i ludzie” — wygl. dr. med. Jerzy Szpakowski (P. R. Warszawa); godz. 23.00 muzyka taneczna (P. R. Warszawa).

Warszawa (1412 m) godz. 10.15 nabożeństwo z Katedry Poznańskiej; godz. 11.58 sygnał czasu, Hejnał z Wieży Mariackiej i koncert gramofonowy; godz. 15.30 pogadanka dla gospodyń wiejskich — p. Karczewska; godz. 15.50 muzyka; godz. 16.00 „O sposobach siewu oziminy” — inż. W. Chmielecki; godz. 16.20 muzyka; godzina 16.30 „Jak zakończyć konkursy przysposobienia rolniczego” — inż. J. Chmielewski; godz. 16.50 muzyka; godz. 17.10 „Jak powstają banknoty” — inż. E. Porębski; godzina 17.25 koncert orkiestry reprezentacyjnej Policji Państwowej pod dyr. Sielskiego; godz. 19.25 płyty gramofonowe; godz. 20.00 kwadrans literacki. Nowela „Skrzypcy” M. Rodziewiczówny; godz. 20.15 koncert muzyki polskiej. Orkiestra Filharmonji Warsz. pod dyr. Ozimińskiego, p. E. Umińska - Jaworska — skrzypce; godzina 22.00 feljeton: „Księżyc i ludzie” — dr. med. J. Szpakowski; godz. 23.00 muzyka taneczna z „Oazy”.

RUCH W TOWARZYSTWACH

Zrzeszenie Związków Zawod. Automobilistów Z. Z. R. P. Dnia 30 bm. odbędzie się w Ogrodzie Zoologicznym zabawa. Początek o godz. 20. Program urozmaicony różnymi niespodziankami. Wstęp na zabawę za zaproszeniami. Dochód przeznaczony na wdowy i sieroty po członkach.

Kat. Tow. Robotników Polskich przy Tamie. Wielką wycieczkę familijną, połączoną z wielu uroczajeniami, w ogrodzie p. Wojciechowskiego na Zawadach, urządza się w niedzielę 31 bm. o godz. 2 popołudniu. W razie niepogody odbędzie się zabawa w Domu Katolickim na Śródcie.

I. Wielkopolskie Tow. Hodowli Kanarków. Zebranie plenarne w niedzielę, 31 bm. o godz. 10 w lokalu p. Świtalskiego przy ul. Podgórznej. Na porządku obrad ważne sprawy.

Tow. Cechowej Czeladzi Stolarskiej. Plenarne zebranie oraz sprawozdawcze kasy pogrzebowej odbędzie się w niedzielę, 31 bm. o godz. 11 w gmachu Domu Rzemieślniczego. Płatna jest 31 serja.

Związek Czeladzi i Podmistrzów Murarskich. Zebranie odbędzie się w niedzielę, 31 bm. o godz. 11,30 w lokalu p. Ograbowicza, ul. Słusarska 6.

Tow. Kształcącej się Młodzieży pod wezwaniem św. Antoniego. Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, 31 bm. o godz. 15 na salce parafjalnej.

Chór Urzędników Dyrekcji Kolei Państwowych. Pierwsza próba po wakacjach odbędzie się w dniu 1 września o godz. 17 w lokalu Restauracji Zamkowej.

Kółko lokalne Położnych na Poznań i okolicę. Dnia 1 września br. o godz. 18 odbędzie się zebranie plenarne w Wojewódzkiej Klinice dla Kobiet przy ulicy Polnej 17.

Zw. Cechowej Czeladzi Krawieckiej. Zebranie półroczne plenarne odbędzie się w poniedziałek, dnia 1 września o godz. 20 w sali posiedzeń Kasyna Rzemieślniczego, ul. Ratajczaka 21.

Zrzeszenie Emerytów Kolejowych przy Z. U. K. Poznań. Miesięczne zebranie odbędzie się dnia 2 września o godz. 17 na sali p. Bohnowej, ul. Marsz. Focha nr. 85.

Związek Inwalidów, Wdów, Sierot i Emerytów Kolejowych. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 2 września o godz. 17 na sali p. Grotowskiego, Dolna Wilda nr. 71.

Stow. Żeńskiej Młodzieży Kupieckiej. Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, dnia 2 września br. o godz. 19,30.

Tow. Przem. Kościuszkę Górczyn-Lazarz. Plenarne zebranie we wtorek, dnia 2 września br. o godz. 20 w lokalu zebrań p. Spychały.

Tow. Powstańców i Wojaków im. gen. J. Hallera Poznań-Jeżyce. Plenarne zebranie odbędzie się we wtorek, 2 września br. o godz. 20 w lokalu obrad przy ul. Kraszewskiego 16. Z powodu ważnych spraw obecność wszystkich członków konieczna.

Tow. Przemysłowców Wilda. Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, dnia 2 września o godz. 19 w lokalu p. Zawadkowej przy G. Wildzie 75.

Związek Niższych Funkcj. Państw. Koło Poznań. Zebranie członków dnia 3 września br. o godz. 19 w lokalu p. Tomczyka przy ul. Wronieckiej 13.

SKRZYNKA DO LISTÓW

Szkoły gospodarskie. Seminarjum Gospodarcze w Krakowie, Pędzichów 13. — Seminarjum Gospodarcze w Warszawie, ul. Nowowiejska 43 c. Są to szkoły państwowe, wymagane 6 klas szkoły średniej, kurs trwa 3 lata, po ukończeniu gwarancja posady. Poza tym prywatne Seminarjum Gosp. SS. Urszulanek w Pniewach pow. szamotulski; Szkoła Instruktorów Gospodarstwa Domowego w Rudzie Czeszochowskiej; Zakład Kórnicki w Zakopanem. (OK.)

W. K. Strzałków. Otrzymał Pan prawdopodobnie t. zw. zajęcie egzekucyjne czynszu za mieszkanie. Zawiera ono równocześnie zakaz płacenia czynszu właścicielowi. Czynsz należało więc płacić do odpowiedniej kasy skarbowej. Jeżeli mimo to płacił Pan właścicielowi, to mu-

si Pan za kwoty te odpowiadać. Egzekucja jest więc słuszną i nie Pan na to nie poradzi. Przez zapłacenie władzom skarbowym jest również czynsz sam zapłacony, tak, że niema stąd podstawy do skargi eksmisyjnej. Radzimy uchylić egzekucję przez zapłacenie, później płacić w myśl zarządzenia, a dopiero po załatwieniu odciągnąć sobie nadpłacone kwoty czynszu bezpośrednio od gospodarza. (aOK.)

P. C. Pawł. Urząd Miar i Wag nie może polecić naprawy wagi. Może tylko odmówić legalizacji, a wówczas waga musi być wycofana z użytku, pod rygorem ostrych kar. W danym wypadku obowiązki legalizacji podlegają tylko wagi, znajdujące się w obrocie publicznym, podczas gdy do użytku prywatnego nie potrzeba wag legalizować. Jeżeli jednak waga dana była w składzie, to w żadnym razie nie będzie Pan mógł udowodnić, że nie służyła do użytku publicznego. (aOK.)

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 27 sierpnia zgłoszono: Anna Hoffmannówna, służąca, 39 l. Rufin Łuczak, uczeń szkolny, 10 l. Małgorzata Gieda, z domu Błaszczycówna, 77 l. Wojciech Marcinkowski, kol. pom. warszt., 35 lat. Konstancja Średzińska, z domu Przybyłkówna, wdowa, 74 l. Józef Maciejewski, rzeźnik, 40 l.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: A. S. Chwaliszewo, 5 zł. — Gryszczyńska, Dąbrowa, 10 zł. — Podchorąży 9 baterja w Włodzimierzu 3 zł. — L. S. z podziękowaniem za otrzymaną łaskę z prośbą o dalszą opiekę, 10 zł. — Marja Szydłowska z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 1724,05 zł.

TEATRY

Rozpoczęcie sezonu w Teatrze Polskim w niedzielę, 31 bm. Zainauguruje sezon znakomita komedia „Pan Jowialski”, przygotowywana z pietyzmem pod reżyserkim kierunkiem dyr. Szcurkiewicz, wielkiego miłośnika stylu fredrowskiego. Obsadę stanowią najcenniejsze siły zespołu Teatru Polskiego z pp. Biesiadecką, Sachnowską, Wierzejską, Biesiadeckim, Godlewskim, Noskowskim (pan Jowialski), Rodziewiczem, Komornickim (szambelanem). Nad stroną dekoracyjną czuwa nowo pozyskany artysta-malarz p. Stanisław Węgrzyn. W poniedziałek i wtorek po raz drugi i trzeci „Pan Jowialski”.

Z Teatru Nowego. Dziś i jutro gościnny występ znakomitego artysty p. Wojciecha Brydzińskiego w roli dr. Tokeramo w głośnej sztuce Langyela p. t. „Tajfun”, która na scenie Teatru Nowego cieszy się niebywałym powodzeniem. Publiczność darzy wybuchami oklasków naszego gościa, którego rola dr. Tokeramo jest jedną z najlepszych jego bogatego repertuaru. Obsadę stanowią pp. Piaszkowska, Żeromska, Bystrzyński, Chmurkowski, Mazanek, Smoczyński i inni.

MARJUSZ MASZYŃSKI, znakomity artysta Teatru Polskiego w Warszawie, bezsprzecznie jeden z najwybitniejszych artystów polskich, wystąpi w niedzielę, 31 sierpnia, o 8,30 wiecz. w sali Domu Ewangelickiego w własnym wieczorem wytwornego humoru pod hasłem: „A także, żeby się uśmieć”.

Marjusz Maszyński znany jest aż nadto dobrze naszej teatralnej publiczności oraz z szeregu kapitalnych postaci filmowych. Zawsze wytworny, pełen humoru i wykintnowy dowcip — jest odozba sceny polskiej. W programie szereg kapitalnych monologów, typów i zdarzeń oraz wyjątków z dzieł Krasickiego, Kotarbińskiego, Mickiewicza, Sienkiewicza, Reymonta, Makuszyńskiego, Tuwima, Boya i innych. Szczegóły w afiszach.

Niewątpliwie jedyny wieczór humoru Marjusza Maszyńskiego w najwyższym stopniu zainteresuje cały kulturalny Poznań i zgromadzi tłumy najwykwintniejszej publiczności.

Bilety na ten atrakcyjny występ w cenie od 2—6 zł. są już do nabycia w składzie cygar p. Szejbrowskiego, ul. Gwarne 20. Tel. 56-38. zw 25 204

Teatr Polski

Niedziela, 31. 8. Otwarcie sezonu 1930-31. „Pan Jowialski”, komedia w 4 aktach Aleksandra hr. Fredry. Poniedziałek, 1. 9. „Pan Jowialski”. Wtorek, 2. 9. „Pan Jowialski”. Środa, 3. 9. „Pan Jowialski”. Czwartek, 4. 9. „Pan Jowialski”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIS — „Tajfun”. — Gość występ W. Brydzińskiego. Sobota, 30. 8. „Tajfun”, gościnny występ W. Brydzińskiego. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarełowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

„DAR POMORZA”, „HANSA” I NASZ JĘZYK ŻEGLARSKI

Pod tytułem „Nowy polski statek szkolny” ogłosiła hamburska „Hansa” w nr. 27 notatkę następującą:

„Los dotyka także i statki. Również piękny okręt szkolny „Princess Eitel Friedrich”, należący do Schulschiffvereinu, nie zdołał się uchronić od ciężkiego ciosu, ze strony państw ententy. Statek przymusowo wydano Francji, i tutaj przez szereg lat leżał bezczynnie w porcie St. Nazaire, ponieważ Francuzi nie wiedzieli, co mają z nim zrobić. Obecnie przejęła ten statek, który w tym czasie był zupełnie zaniedbany, najmłodsza potęga morska, Polska, i poleciła go zremontować w duńskiej stoczni. Statek otrzymała nową stęwę tylną, aby można było wbudować w niego motor o sile 600 H. P. i ma służyć wyszkoleniu polskich marynarzy pod nazwą „Dar Pomorza”. Rząd polski przejmie go 6. lipca w Gdyni wyjątkowo uroczystie. Zakupienie tego dużego statku szkolnego, na którym z łatwością co roku można wyszkolić 150—200 uczniów wskazuje na to, że Polska co do rozbudowy swej potęgi morskiej wciąż jeszcze czyni duże wysiłki.

„Ciekawą rzeczą byłoby się dowiedzieć, jaka komenda panaować będzie na nowozakupionym statku, jak dotąd bowiem nie ma jeszcze polskich nazw dla poszczególnych żagli i lin okrętowych jak Brassens, Fallen, Geitau i Schoten. A może wie któryś z czytelników „Hansy” jak się po polsku nazywa: „Kreuzbramstengestagsgeleiniederholerleitblock?”

Otóż nie będę tu wchodził w historię „Daru Pomorza”, który Polska nabyła z rąk prywatnych, a nie od Francji, ani w poświęcenie jego w Gdyni 13. lipca, ani w pierwszą, zaczęta dopiero podróż z 103 uczniami do Antwerpii i Hawru, a dalej do Bergen i Oslo pod dowództwem kpt. Marcjewa. Ograniczam się tylko do strony ściśle językowej, jako członek Komisji Terminologicznej, która tworzy polski język żeglarski, wydała już pierwszy zeszyt Słownika, kończy druk drugiego i przystępuje do druku trzeciego. Miło mi jest, że mogę zaspokoić ciekawość „Hansy”.

Są już nazwy polskie dla poszczególnych żagli i lin. Komisja przyjęła mój system nazw dla masztów, rei i żagli, z czego próbkę podałem swego czasu w Dziale Kultury i Sztuki. Ponadto mamy system znakowania masztów, rei, żagli i lin, komandora i inżyniera Garnuszewskiego, system, który powinien przyjąć się we wszystkich marynarkach, usuwając balast słów i niepotrzebnych określeń: dziób i jego przedłużenie to O, pierwszy maszt A, drugi B, trzeci C; oprócz tego liczba oznaczająca, którą część bierzemy: pierwszą 1, drugą 2, trzecią 3. Przy żaglach podaje się od razu kształt: trójkąt, czy trapez. Tak Kreuzstengestagsgeleiniederholer nazywa się: tylny więznik nadwyższy lub jeszcze krócej: trójkąt C 4. Niederholer: ściągająca, Leitblock: krzączka wodząca. A więc Kreuzbramstengestagsgeleiniederholerleitblock: krzączka wodząca ściągająca tylnego więznika nadwyższego lub krócej: krzączka trójkątu C 4. Brassens: wodze, Fallen: podnośnice, Geitau: przyciągi, Schoten: pęcznice. Tak polski język żeglarski jest czysto polskim i równie dobrym jak niemiecki!

Poznań. Dr. A. Kleczkowski.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Polska grafika w Wenecji. Z Rzymu donoszą nam: Na weneckiej „Biennale” został, jak donosiłem, otwarty dział polski, prawda, że w dwóch naprzecde urządzonych salach i obejmujący tylko grafiki. Na otwarciu wszakże zapowiedział ambasador Przeździecki, że Polska będzie miała swój stały pawilon, tak jak inne państwa. Lepiej późno, niż nigdy, tylko że teraz będzie to kosztowniejsze, a przed pięć laty można było taki pawilon mieć bardzo tanim kosztem. Z okazji tej wystawy — bo wystawa nazywać to jednak nie podobna — zamieściła „Tribuna” reprodukcję jednego z drzeworytów T. Cieślińskiego. (pr)

Zgon artysty. W Krośnie zmarł, licząc lat 63, artysta malarz ś. p. Stanisław Bergman. Był on wychowankiem Akademii krakowskiej za czasów Matejki, malował zwłaszcza kwiaty, ale i obrazów historycznych naturalnie próbował, jak wówczas wszyscy. W krakowskim Muzeum Narodowym znajduje się jego „Pogrzeb Anny Oświęcimówny.”

Polichromia na hipotece. Z Warszawy piszą nam: Wiadomo, że nieszczęsne spoli-chromowanie domów na rynku Starego Miasta pociągnęło za sobą długie korowody pieniężne. Koszty okazały się większe, niż w preliminarzu, część właścicieli domów wogóle nie chciała nic płacić. Ostatecznie miasto, które wyłożyło znaczne sumy zgóry na opłatę robotników i na honoraria artystów, musiało dochodzić swoich pretensyj i przeważnie ich doszło. Niektórym właścicielom obniżono ich udziały. Teraz trzech najpodniejszych ugodziło się z miastem tak, że należytości dali zhipotekować i będą ją spłacać ratami kwartalnymi w ciągu 15 do 20 lat. (ow)

KRAJOZNAWSTWO

Stulecie Żegiestowa. Z Krakowa piszą nam: Nie wszystkim wiadomo, że uroczę zdrowowisko podkarpackie, Żegiestów, obchodzi w tym roku stulecie swego odkrycia. Dokonał go przypadkiem ś. p. Ignacy Medwecki, drogomistrz powiatowy, który w r. 1830 kierował budową gościńca, prowadzącego z Muszyny do Piwnicznej. Na szlaku, prowadząc roboty, natknął się Medwecki na białe źródło i nietylko się nim zainteresował, ale stwierdziwszy, że jest mineralne, zakupił od właściciela przylegające do niego tereny. Syn jego przystąpił już do stworzenia zdrowiska, które szybko się rozwijało. W r. 1886 otrzymał Żegiestów ogrzewane parą łazienki. Na tego-roczne stulecie wykończono już monumentalny dom zdrojowy, projektu p. Szyszki-Bohusza, a Żegiestów rozwija się coraz pomysłniej. (tz)

Będzin otrzyma park. Z Krakowa piszą nam: Miasto Będzin zakłada park miejski. Rozpostrze się on na stokach góry zamkowej, skąd rozciąga się piękny widok na dolinę Przemysły. Otwarcie parku nastąpi w roku przyszłym, roboty postępują intensywnie. (tk)

LWÓW A NOWA MUZYKA.

Ze Lwowa donoszą nam:

Zamykając bilans ubiegłego sezonu, a to w przededniu nowego, trzeba zaznaczyć ogromny i decydujący przełom, jaki dokonał się w stosunku Lwowa do nowej i najnowszej muzyki. Jest to zasługą w pierwszym rzędzie Polskiego Tow. Muzycznego i jego dyrektora dr. Adama Soltysa, który wykonał w bieżącym sezonie cały szereg dzieł współczesnych z zakresu literatury orkiestralnej i oratoryjnej. Po części zdobył w tym zasługę i nowopowstały oddział lwowski Polskiego Towarzystwa Muzyki Współczesnej, którego akcja propagandowa zatacza coraz szersze kręgi.

W koncertach Polskiego Tow. Muzycznego po „Królu Dawidzie” Honeggera i „Psalmus” Hungaricus” Kodaly’ego przyszło „Stabat Mater” Karola Szymanowskiego i było tem dziełem, które przełamało ostatecznie mur chiński, dzielący jeszcze do niedawna publiczność lwowską od światopoglądu prawdziwie współczesnego w muzyce. Honegger jest bardziej kompromisowy, bo tekst i jego wyraz dramatyczny usprawiedliwia i uzasadnia nawet najbardziej śmiałe zwroty harmonij. Szymanowski, z właściwym sobie zapamiętaniem w wypowiedzeniu własnej prawdy artystycznej, chwytając się za każdym razem takiej formy i środków, aby jak najpełniej dać głębię wyrazić. W „Stabat Mater” ta forma i środki są prostsze, niż kiedykolwiek, nie stanowią żadnej zapyry nawet dla słuchacza niezupełnie współczesnie nastawionego i pozwalają mu zrozumieć przebogata treść emocjonalną dzieła; stąd ten bezpośredni kontakt ze słuchaczem, tłumaczący bez reszty olbrzymie powodzenie „Stabat Mater” na wszystkich estradach europejskich. Wykonanie siłami Polskiego Tow. Muzycznego stało na poważnym poziomie. Wykonany tego samego wieczora Hindemitha koncert skrzypcowy op. 36 Nr. 3 był znów przykładem konstruktywizmu muzycznego, krańcowo przeciwnego typu, jaki reprezentuje Szymanowski; niemniej dla dażeń współczesnych jest wielce charakterystyczny.

Polskie Tow. Muzyki Współczesnej wieczór inauguracyjny poświęciło Honeggerowi, a potem wystąpiło z najpiękniejszą może audycją sezonu, obejmującą Schönberga kwartet a-moll i fis-moll, w interpretacji słynnego kwartetu Kolischa z Wiednia. Obie te kompozycje nie stoją jeszcze na gruncie zdecydowanej atonalności i nie pochodzą z epoki zupełnie już wyklarowanego stylu Schönberga, niemniej należą jednak do najgłębszych we współczesnej literaturze kameralnej. Trzeci wieczór, poświęcony pieśni współczesnej, zawierał utwory Marxa, Rota-Rinaldi, Caselli, Strawińskiego i Maklakiewicza; wykonawczynią była Stanisława Szymanowska, słowo wstępne wygłosiła dr. St. Łobaczewska. Na ostatnim zrobiono wreszcie eksperyment zaprodukowania „Petruzki” i „Zar Ptica” Strawińskiego oraz Debussy’ego „Iberii” na płytach gramofonowych, a słowo wstępne wygłosił dr. J. Koffler.

Dr. Stefania Łobaczewska.

Pisma nadesłane

„Rzeczy piękne”, nr. 4, 5, 6. Kraków. Muzeum Przemysłowe. Treść: Stanisław Jabubowski: „Wystawa exlibrisów słowiańskich”. K. W.: „Meble wytwórni Szczepana Łojka w Krakowie”. Tadeusz Szafran: „Prace Ceramiczne Henryki Kerndrówny”. A. B.: Wystawa „Werkbundu” we Wrocławiu. Stanisław Machniewicz: „Architektura żelazna”. Ks. dr. Tadeusz Kruszyński: „Polichromje kościelne Zygmunta Milliego”. Hilary Majkowski: „O starych witrażach, witrażownictwie polskim i twórczości Jana Piaseckiego”. — Kronika, książki i czasopisma. Jedna ilustracja trójkolorowa i 72 jednobarwnych.

OPOZYCJA WIELKOPOLSKA PO KRWAWEYM POTOPIE

Odrębności dzielnicowe nie są wyłącznie wynikiem trzech zaborów. W czasach Rzeczypospolitej przedrozbiorowej można również nieraz śledzić antagonizmy i odrębną politykę poszczególnych dzielnic; wyróżniały się w tym specjalnie magnateria małopolska i szlachta wielkopolska. Szerzej znany jest bunt wielkopolan przeciw narzuconemu przez Kazimierza Wielkiego staroście generalnemu pod wodzą Maćka Borkowica, — wiadomo także, że po koronacji Ludwika węgierskiego w Krakowie, Wielkopolanie żądali, aby w piąszczu koronacyjnym i w koronie ukazał się w Gnieźnie, jakby im krakowska koronacja nie wystarczała. Najostrzej zaznacza się „opozycyjność” Wielkopolski w XVII wieku za panowania Jana Kazimierza; najpierw podczas wojny szwedzkiej a wreszcie w ostatnich latach panowania tego króla, kiedy to oba województwa wielkopolskie stanęły po stronie rokoszu Lubomirskiego.”

Wiek XVII-ty, jest smutnym okresem dziejów Polski nie z powodu nieprawdopodobnie ciężkich wojen i najeżdżów wojsk nieprzyjacielskich, ale dlatego, że hulala już wtedy na dobre największa klęska Polski: niewytrzebiona niestety dziś prywatna. Podczas tułaczki na Śląsku króla i senatorów, gdy cała Polska zalana była potopem szwedzkim, jasnym się stało nieszczęsnym wyznać, że nie zazna spokoju Rzeczypospolita bez reformy ustroju. Wówczas to powstały plany zniesienia liberum veto, a głosowania 2/3 większością w sejmie, stworzenia rady nieustającej z senatorów i szlachty, t. j. stałej władzy wykonawczej, plany reformowania podatków i cel. Równocześnie, rozumiejąc niebezpieczeństwa elekcji powzięto plan ustanowienia następcy jeszcze za życia króla. Były to projekty mądre i przewidujące, których zrealizowanie, kto wie, czy by nie uchroniło Rzeczypospolitej od upadku. Niestety nie dała im przyjąć do skutku prywatna i nadmierne rozpolitykowanie szlachty, samolubna polityka królowej-Francuski, no, i czuli sąsiedzi.

Niestety bowiem z naprawą ustroju złączono zbyt ściśle sprawę następcstwa tronu po Janie Kazimierzu, tak że niebawem to stało się sprawą główną, a z reform uczyniono straszaka, godzącego w wolność szlachecką, który miał służyć do wprowadzenia na tron „pana absolutnego” w osobie księcia francuskiego, kandydata królowej.

Z punktami reform wystąpił król na konwokacji senatorów i wybitniejszej szlachty w r. 1658; tam przyjęto je, obowiązując się poprzeć uchwalenie programu naprawy w pełnym sejmie. Król zwrócił się niebawem do województw z prośbą aby zaakceptowano na sejmikach uchwalone na konwokacji podwyżki akcyz i cel; już to na sejmiku wielkopolskim wywołało kolosalne oburzenie. Uchwalenie podwyżki na konwokacji, nie na sejmie, wydało się szlachcie „pierwszym krokiem do obalenia wolności”. Ułagodzone wprawdzie te pierwsze objawy opozycji, niemniej była w nich groźna zapowiedź na przyszłość.

Bardziej od szlachty wielkopolskiej przeraził się tych „zamachów na wolność” Fryderyk Wilhelm, elektor brandenburski, przewidując trafnie, że utrwaliby w Polsce wpływy przeprowadzającej reformy partii francuskiej, która chciała osadzić na tronie księcia francuskiego. „Jest naszym stanowczym przekonaniem — pisze elektor do swego posła Hoverbecka — że trzeba wszystko uczynić, by udaremnić te szkodliwe poczynania i obwarować lepiej dobro i wolność korony”. Dokonać tego zamierza przy pomocy szlachty wielkopolskiej, wśród której cieszył się wpływami i sympatjami. Zaczadzone politykowanie mózgi wierzyły święcie w bezinteresowność elektora i dawały posłuch jego agitatorom.

Z drugiej strony grzebał pożyteczne reformy sam dwór, kierowany przez królowę, której nic nie obchodziła naprawa Rzeczypospolitej; uważała ją jedynie za środek do ułatwienia elekcji księcia francuskiego na następ-

*) „Opozycja wielkopolska po krwawym potopie”, napisał Władysław Eug. Czapliński, Kraków 1930. Prace Krak. oddz. P. T. H. nr. 8. Skład główny w księgarni Gebethnera i Wolffa str. 167.

cę tronu, nieopatrznie zdradzając się, że kandydat już upatrzone, co działało jak czerwona płachta na szlachtę strzegącą wolności elekcji jak zrenicy oka i uniemożliwiało przyjęcie przez nią reform, w które włączono elekcję za życia króla. Z tego powodu definitywnie zerwał z dworem wpływowi wojewoda poznański Jan Leszczyński, gorliwy republikanin, a z czasem coraz gorliwszy obrońca istniejącego ustroju Rzeczypospolitej, — a to zupełnie już zdecydowało o opozycyjnym stanowisku Wielkopolski.

Ośrodkiem opozycji stał się Jerzy Lubomirski, wielki marszałek koronny. Niegdyś gorliwy stronnik dworu, obrażony przez dwór, zaczął dawać ucho podszeptom austriackim i brandenburskim a podobno i sam nie uważał się do niegodnego korony. Gdy król, dla dodania sobie nowego blasku, mającego ułatwić mu przeprowadzenie elekcyjnych planów, przedsięwziął wyprawę na Szwecję, Lubomirski, pozostawszy w kraju, podburzał szlachtę i wojsko. Wyprowadzona z równowagi królową Marją Ludwiką, za radą Ludwika XIV-go postanowiła zgnać opozycjonistę. Lubomirskiego skazał pod naciskiem dworu sąd sejmowy na banicję, infamję i konfiskatę dóbr. Banita po daremnych próbach uniknięcia wyroku, uciekł zagranicę intrygując już otwarcie na obcych dworach i zbierając wojska do walki za swoją sprawę. Powodował przez swoich stronników zrywanie sejmów, a wreszcie w maju 1665 wszedł do kraju na czele zebranego żołnierza łącząc się z częścią wojska koronnego, skonfederowaną w celu odebrania zaległego żołdu. Nie omieszkał Lubomirski osłonić swego postępowania rzekomą troską o wolność, zagrożoną jakoby elekcyjnymi poczynieniami dworu. Trafił tem w obawy szlachty wielkopolskiej, którą nadto niechętnie dla dworu uspasabiali załogi przysłane przez króla do miast, w strachu, że rokoszanin znajdzie tam poparcie.

Obok Jana Leszczyńskiego wypłynął wówczas w Wielkopolsce jako przywódca szlachty sprytny i obrotny, a o swoim interesie nie zapominający kasztelan poznański Krzysztof Grzymułtowski. Gdy Lubomirski w razie braku poparcia niechętnie już musiałby się ukorzyć, gdy już wezwanie szlachty w pole przez Grzymułtowskiego niespodziewanie poprawiło sytuację banity. Mimo ugody z królem pod Palczynem i wyjazdu Lubomirskiego zagranicę, przychodzi do ponownego odzicia rokoszu. Przez posła wielkopolskiego Miaskowskiego spowodował Lubomirski zerwanie czwartego sejmiku, zebrał kilkanaście tysięcy szabel i powróciłszy w czerwcu 1666 do Wielkopolski, powtórnie rozżagwił wojnę domową. Pod Mławami nad Notecią przyszło do krwawej utarczki między wojskiem królewskim a Lubomirskim, wspomaganym przez województwa wielkopolskie. Daremną dla obu stron walką okazała się krew 3.800 zabitych — król, nieszczęrze, zrezygnował niby w ugodzie łęgowickiej z planów elekcyjnych, Lubomirski musiał przeprosić króla i wracać na wygnanie.

Opozycja wielkopolska przeciw Janowi Kazimierzowi nie ustała, aż do chwili jego abdykacji. Nawet w tym momencie posłowie wielkopolscy nie chcieli się zgodzić na formę grzecznościową proszenia go o pozostanie na tronie i z trudnością tylko dali się przekonać.

Książka Czaplińskiego omawia zagadnienia znane literaturze przedmiotu, traktuje je jednak z specjalnego punktu widzenia, uwypuklając i w szczegółach śledząc źródłową rolę Wielkopolski w smutnych latach ostatnich panowania Jana Kazimierza. Najgorliwszy to chyba okres w dziejach wielkopolskich województw. Nie rozumieją potrzeb państwa i udaremniają jego naprawę tak szlachta, zaczadzona samolubnym strachem o swoje przywileje, jak i senatorowie, albo niedorośli umysłem do wymogów chwili dziejowej, która w ręce Wielkopolan złożyła rozstrzygnięcie spraw decydujących o bycie Rzeczypospolitej (jak Leszczyński) albo dbający tylko o swoje korzyści jak (Grzymułtowski). Przykry to konterfekt z dziejów naszej dzielnicy, niemniej stanowi ważną pozycję wielkopolskiej literatury regionalnej.

Dr. Marja Wojciechowska.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Bez złudzeń...

Instytut badania koniunktur gospodarczych i cen w następujący sposób charakteryzuje obecną sytuację gospodarczą w Polsce:

W kształtowaniu się sytuacji na rynku pieniężnym nastąpił korzystny zwrot, pod wpływem poprawy stanu wypłacalności, która się rozpoczęła w czerwcu, a w lipcu przybrała rozmiary silniejsze. Wprawdzie ogólny odsetek weksli protestowanych podniósł się z 17,2 proc. w czerwcu do 18,8 proc. w lipcu, jest to jednak objaw wyłącznie sezonowy, obliczony z wyeliminowaniem sezonowości odsetek weksli protestowanych w Banku Polskim spadł z 5,93 proc. w czerwcu do 5,06 proc. w lipcu. Zmniejszenie się sumy protestów wekslowych pociągnęło za sobą wzrost zaufania w stosunkach kredytowych, czego wyrazem jest znaczne rozszerzenie w lipcu podaży materiału wekslowego w bankach. Portfel wekslowy Banku Polskiego wykazał po raz pierwszy w lipcu poważny wzrost; silniej, jeszcze zwiększył się portfel banków prywatnych. Ponieważ rozszerzeniu działalności dyskontowej banków towarzyszy przystosowanie, wzrostu portfela wekslowego banków nie należy uważać za zjawisko ujemne.

Tendencje do rozszerzenia produkcji występują coraz wyraźniej na rynku towarowym. Stan zatrudnienia w przemyśle włókienniczym już od kilku miesięcy wykazuje niemal nieprzerwany wzrost; odpowiedni wskaźnik podniósł się z 82,1 w marcu do 91,1 w lipcu, a sądząc z danych o liczbie bezrobotnych w drugiej połowie sierpnia nastąpił dalszy wzrost zatrudnienia w tym przemyśle. Tendencje do zwiększenia się zbytu wewnętrznego występują już wyraźnie, o ile chodzi o węgiel oraz maszyny przemysłowe i rolnicze.

Pomimo zwiększania się zbytu artykułów przemysłowych wewnątrz kraju, ogólne rozmiary wytwórczości wzrosły w lipcu tylko nieznacznie. Obliczany z wyeliminowaniem wahań sezonowych ogólny wskaźnik produkcji przemysłowej podniósł się z 102,7 w czerwcu do 103,4 w lipcu. Tak stonkowo niewielki wzrost produkcji tłumaczy się pokrywaniem zwiększonego zapotrzebowania towarów z nagromadzonych zapasów. W niektórych przemysłach zapasy są tak znaczne, iż pomimo zwykłej tendencji zbytu okazuje się jeszcze konieczność redukcji pracy w celu pozbycia się ich nadmiaru. Spadek zatrudnienia zaznaczył się w lipcu w przemyśle: metalowym i maszynowym, drzewnym, spożywczym i papierniczym oraz szczególnie silnie w przemyśle odzieżowym. Natomiast przemysł włókienniczy i węglowy, zatrudniająca razem około 40 proc. wszystkich robotników, wykazują już wszelkie warunki ku temu, aby mogło w nich nastąpić rozszerzenie produkcji.

Tendencje do rozszerzenia rozmiarów wytwórczości przemysłowej stają się wyraźniejsze i ogarniają coraz większą ilość dziedzin produkcji. Wchodzimy powoli w takie stadium depresji, które się charakteryzuje pewnym wzrostem produkcji. Nie oznacza to bynajmniej, że konjunktura wchodzi w fazę poprawy. Depresja trwa nadal, przytem istnieją czynniki, które przeciwdziałają jej przezwyciężeniu. Panująca w dalszym ciągu depresja na rynkach światowych, połączona ze zniżkową tendencją cen, zmniejsza pojemność rynków zagranicznych, co się odbija niekorzystnie na rozmiarach i wartości eksportu. Na rynku wewnętrznym zaś ciąży jeszcze w niektórych gałęziach znaczne zapasy, co hamuje ogólny wzrost produkcji, a w pewnych działach może jeszcze spowodować dalsze ograniczenie wytwarzania.

Krótkie informacje gospodarcze

— Wycieczka złożona z 30 przedstawicieli wielkiego przemysłu Hamburga, i okolicy, wybiera się we wrześniu do Polski. Wycieczka zwiedzi Targi Wschodnie oraz Warszawę, Gdynię i Kraków.

— W związku z wzrastającą inflacją sowiecki Bank Państwa wprowadził cały szereg restrykcji, w dziedzinie obrotu pieniężnego.

— Z Rio de Janeiro donoszą, że z centrów produkcji kawy dochodzą niepomyślne wiadomości, o tegorocznych zbiorach, które będą o 30 proc. mniejsze od zbiorów zeszłorocznych.

Za kulisami polityki gospodarczej państw rolniczych

Do czego powinna doprowadzić konferencja warszawska

Byłoby rzeczą wielce niewłaściwą, mniemać, że konferencja jugosłowiańsko-rumuńska w Sinaja jest zwykłym rozwinięciem wypielegnowanej przez Czechów i usilnie propagowanej konferencji gospodarczej małej Ententy. Owa konferencja, którą jeszcze w lipcu nad Szczyrbskim Jeziorem p. Benesz rozwijał przed swymi kolegami jugosłowiańskimi i rumuńskimi, różniła się zasadniczo od tego tworu gospodarczego, który teraz przyznaje się formalnie do jej synostwa, a zapoczątkowany został w Sinaja. W owem przyznawaniu się do pokrewieństwa tkwi właśnie największa gorczyz ironji, jaką układ sinajski musi przejąć autorów pierwotnego planu gospodarczego związanego z sobą krajów Małej Ententy. Cała wieloletnia konsultowna ta tyka kraju czechosłowackiego w tym względzie polegała na wygrywaniu przeciwko sobie to Jugosławii, to Rumunii, dla uzyskania na tych rynkach jak najdalej idących koncesyj dla czechosłowackich wyrobów przemysłowych. Rezultatem tego jest to, że Czechosłowacja eksportuje łącznie do Jugosławii i Rumunii towarów przemysłowych za dwa miliony koron rocznie, kupuje zaś od nich produktów rolnych za niespełna trzy czwarte miljarde kr.

Trzeba więc naprawdę fatalnego „zrządzenia losu“ aby oba te kraje zblokowały się i zrobili cichy bilans swoich obrotów handlowych z trzecim sprzymierzeńcem, zaproponowały mu dalszą regulację wymiany towarowej, ale na gruncie zasady „do, ut des“.

Bez wątpienia Rumunia i Jugosławia są szczerze gotowe do dalszej gospodarczej współpracy z Czechosłowacją, nie mniej jednak stanowczo, jak nas uczy pakt sinajski, odzegnują się one od dotychczasowych metod tej współpracy.

Takie, zdaje się, musi być przedświadczenie rządu rumuńskiego i jugosłowiańskiego, skoro jeszcze na kilka dni przed ujawnieniem swego nowego frontu w Sinaja, zdecydowały się nawiązać jawny kontakt z Węgrami i ustalić z nimi pewne rezolucje w Bukareszcie.

Faktem jest, że nad Dunajem toczy się dziś bardzo interesująca rozgrywka między kombinacją gospodarczą: Rumunia, Jugosławia, Czechosłowacja — a Rumunia, Jugosławia, Węgry. Rachunek prawdopodobieństwa daje pierwszeństwo ostatniej kombinacji. Mimo wszystko jednak przezorność dyplomatyczna kazała Mocinkowiczowi i p. Modgam zachować formalną rezerwę i stać owe dwie po sobie postępujące konferencje: w Bukareszcie i Sinaja. Znamienne jest również i ta okoliczność, że autorzy obu tych konferencji woleli widocznie nie ściągać do wspólnego stołu konferencyjnego Węgrów i Czechów równocześnie.

Na co nie odważyły się przed miesiącem królestwa naddunajskie, to obecnie zaryzykowała Polska, rozsyłając zaproszenia na konferencję warszawską.

Może jednak owo rozdwojenie taktyki przez Rumunję i Jugosławję w stosunku do Węgier i do Czechosłowacji nie miało żadnego gospodarczego

uzasadnienia i było conajwyżej demonstracją polityczną. Ze tak nie jest, przekonac nas może przypomnienie następujących faktów: na wiosnę b. r. parlament czeski uchwalił ustawę o popieraniu produkcji rolnej, wprowadzającą daleko idącą podwyżkę cel na bydło, trzodę i zboża. W związku z tem, ponieważ wszystkie dotychczasowe cla na wymianę artykułów są związane z traktatem handlowym z Węgrami, rząd czechosłowacki, po nieudanej próbie polubownego zrewidowania tego traktatu, wywołał go w ostatecznym terminie 15 grudnia. Tak więc, o ile w jesieni mające się rozpocząć drugie rokowania między Pragą a Bukaresztem nie doprowadzą do porozumienia, Węgrom i Czechosłowacji grozi wejście z dniem 16 grudnia w stan bezkontraktowy. Do hatajki rokowania sposobem się też obie strony z niezwykłą starannością i, jak narazie, po żadnej z nich nie widać ochoty do ustępliwości. Nic w tem zresztą dziwnego! Dla Czechosłowacji przegrana oznacza przekreślenie faktycznej całej jej nowej polityki agrarnej, dla Węgier przyjęcie proponowanych przez Czechów stawek celnych równa się utracie rynku czeskiego dla zbytu węgierskich artykułów rolnych.

Czy w takich warunkach, w okresie przygotowania się wzajemnego do walnej kampanji możliwie i celowe jest zasiadanie do wspólnego stołu konferencyjnego delegacji Węgier i Czechosłowacji? Czy którakolwiek z nich zgodzi się na przyjęcie takiej rezolucji, któraby mogła skrepić jej rządowi swobodę ruchów w chwili decydującej rozprawy o rewizję najważniejszego dla obu stron traktatu?

Do Warszawy obecnie przyjadą i Czesi i Węgrzy. W jakim stopniu obecność reprezentacji sześciu innych krajów będzie w stanie dopomóc do sprawadzenia rozbieżnych ich myśli na jakąś wspólną platformę rezolucyj o pozytywnej, nie ogólnikowej, treści — trudno a priori ustalić. W każdym bądź razie, jeżeli chociażby w małym zakresie inicjatorami i gospodarzami zjazdu państw rolniczych, z Czechosłowacją włącznie, uda się zarysowujące się w danym momencie antagonizmy zatrzeć lub przyspieszyć proces dojrzewania bardzo niejasnej — jak na razie — sytuacji w krajach naddunajskich, jeżeli wreszcie choćby przez krystalizację zasad programu osiągnąć się uda zdecydowaną przewagę na rzecz jednej z dwóch, dotychczas równych w swej sile konferencyj: bukareszteńskiej lub sinajskiej, to już przez to samo zadanie konferencji warszawskiej będzie spełnione. Taka bowiem sytuacja, jaka obecnie istnieje na gruncie środkowo-europejskim, uniemożliwia wszelką międzynarodową współpracę gospodarczą na dalszą metę. Wiadomo, że odczuwane wspólnie przez kraje rolnicze potrzeby muszą wcześniej czy później znaleźć wspólną formę zadośćuczynienia, jednakże zadanie to jest niesłychanie skomplikowane, jak to wykazaliśmy w powyższym wywodzie.

Niechaj więc nikt nie spodziewa się po konferencji warszawskiej, że przyniesie ona jakieś niebywałe efekty.

St. G.

Z rynków nabiału

Sytuacja w ub. okresie sprawozdawczym (od 18. 8. do 23. 8. 30) uległa dalszemu pogorszeniu. Z jakich powodów zbyt natrafia na trudności wszystkim zainteresowanym jest znane. Główne rynki, a więc Anglja i Niemcy walczą ze stale wzmagającymi się trudnościami gospodarczymi, w szczególności z poważnym bezrobociem, które szerokie warstwy ludności zmusza do jak największych ograniczeń. To też popyt stopniowo się zmniejsza, co w okresie sprawozdawczym zmusiło Kopenhagę do dalszego obniżenia notowania w dniu 21. bm. o koron 8 na koron 236 per 100 kg. Ceny eksportowe opady na sh. 137 per cwt. fob, lecz wobec bardzo utrudnionej sytuacji eksporterzy duńscy i klonni są do jak najdalej idących ustępstw. W ślad za Kopenhagą iść muszą wszystkie inne kraje produkcji.

Rynek niemiecki jest nade spokojny i jak w poprzednim okresie importerzy wobec niewyjaśnionej sytuacji pokrywają tylko minimum zapotrzebowania. Depresyjną oddziałującą sytuacją krajową oraz ob-

spodarczej wszystkich krajów, chcących się według możliwości uniezależnić od zagranicy. Dla przezwyciężenia tych trudności polski przemysł mleczarski, który zdany jest na eksport, przyłożyć musi więcej jeszcze starań, aby tanim i dobrym produktem utrzymać się na dotychczas uzyskanych rynkach zbytu.

Stosunki handlowe z zagranicą

Izba Przem.-Handlowa w Poznaniu komunikuje, że posiada adresy firm egipskich, interesujących się importem wyrobów polskich jak n. p. bielizna, dykty, buty płócienne, barwniki, chemiczne artykuły, deszczulki posadzkowe, drzewo, wyroby: dziane, wiklinowe, porcelanowe, porcelanowe, metalurgiczne, jutowe, lina, szamatowe, emaljowane, fajansowe, forniery, farby, galanterja, konfekcja, meble gięte, motory spalinowe, nawozy sztuczne, papa dachowa, papier, piśmienne przybory, smary, smoła, skóry, szczecina, włosie, ziola lecznicze, ziemniaczane przetwory, metalowe towary.

Od dnia 15. lutego o 16. marca 1931 r. odbędzie się XIV Wystawa rolniczo-przemysłowa w Ghezireh.

„Comptoir Lausanne“ odbędzie się od dnia 12—28 września 1930 r. Zainteresowanym będą udzielane karty wstępu.

Pewna firma amerykańska, zajmująca się importem wszelkiego rodzaju produktów spożywczych, w formie konserw, interesuje się importem konserw owocowych, jarzynowych i grzybowych z Polski.

Wszelkich bliższych informacji udziela się w Izbie przemysłowo-handlowej w Poznaniu, ul. Mickiewicza 31, w pokoju 8.

PODATKI I OPŁATY

(p) Spłata zaległości podatków komunalnych. Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu zwróciła się do magistratu stoł. m. Poznania o generalne wprowadzenie ulgi w spłacie zaległości podatków komunalnych. Według propozycji Izby, miałaby ulga ta być wprowadzona w formie darowania kar za zwłokę i odsetek w wszystkich tych wypadkach, w których w ciągu trzech miesięcy zaległy podatek (sam kapitał długu) zostanie uiszczony.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Podpisanie pożyczki dla Gdyni. Donoszą tu z Zurychu, że po dłuższych pertraktacjach została tam podpisana pożyczka, udzielona Gdyni przez Union Banque Suisse Thesaurus i Motocolumbus. Jako przedstawiciele Gdyni umowę pożyczkową podpisali prezydent Bilek i członek magistratu p. Byczkowski. Pożyczka wynosi 4 miliony franków szwajcarskich udzielona na termin 10 lat, oprocentowana w stonku 7 proc. rocznie. Kurs emisyjny ustalony został na 95%. Pożyczka w trzech czwartych ma być użyta na inwestycje miejskie, a w jednej czwartej na komunikacje.

Z ZAGRANICY

(z) Projekt międzynarodowego banku spółdzielczego. Na posiedzeniu międzynarodowego kongresu spółdzielczego w Wiedniu, delegat Austrii Renner oświadczył, że wedle wszelkiego prawdopodobieństwa w r. p. będzie można już przystąpić do organizacji międzynarodowego banku spółdzielczego. Istniejące obecnie banki spółdzielcze w różnych krajach posiadają kapitał w wysokości 500 milj. dolarów. Za jakieś 10 lat kapitał ten się podwoi.

(z) Waluta złota w Belgji. W Belgji przywrócono znowu walutę złotą. Bank belgijski, który dotąd robił zakupy złota tylko na swój rachunek, musi teraz kupować i sprzedawać złoto, przyczem cena kupna jest 4763,1338 Bel. a cena sprzed. 4779,8684 Bel. za kg. czystego złota. Inne rozporządzenia z przed kilku lat w sprawie stabilizacji pozostały nienaruszone. Ostatnie zarządzenie, kurs belga, systematycznie zwiększający się zapas złota i ostatnia zniżka stopy dyskontowej wskazują na zaufanie dla przyszłego rozwoju waluty belgijskiej.

(z) Zupełna stagnacja węgierskiego eksportu pszenicy. Węgierskie sfery gospodarcze obserwują z niepokojem zupełną stagnację eksportu pszenicy. Zwracają one uwagę na fakt, że w ub. latach w tym czasie dokonano już znacznych transakcji eksportowych i poważna część nadwyżki eksportowej była już wywieziona. Sfery węgierskie spodziewają się, że skazane na import pszenicy państwa zużyją wkrótce swoje zapasy, a wtedy wywóz pszenicy węgierskiej będzie miał miejsce.

(z) Ubezpieczenie majątku w Sowieciech. Wydana niedawno w Rosji sowieckiej ustawa o ubezpieczeniu majątku stanowi nowum, jakiego nie znają inne kraje. Cały majątek przedsiębiorstw państwowych, państwa, gmin, kooperatyw, słowem cały majątek publiczny a zatem dzisiaj 9 dziesiątych majątku narodowego ubezpieczono od wszelkich możliwych klęsk elementarnych: ognia, piorunu, krótkiego spiecia, powodzi, trzęsienia ziemi, gradu, orkanu itd. Ubezpieczeniu podlegają wszystkie transporty towarowe, bydło na wypadek śmierci, produkty rolne na wypadek wilgoci i mrozu, nie podlegają jedynie towary eksportowane i importowane oraz ta część majątku państwowego, która została oddana w dzierżawę, lub znajduje się w rękach obcej koncesji.

niższe oferty z zagranicy zmusiły komisję berlińską do zredukowania notowania o 3 marki per 50 kg. na marek niemieckich 136 per 50 kg. franko stacja odbiorcza za I gatunek, 124 marek za II gat., 108 mk. za III gat. przy bardzo spokojnej tendencji.

Rynek angielski jak zwykle w tym okresie jest bardzo spokojny, lecz poziom cen jest znacznie niższy od poprzednich lat. Masło polskie notowano w dniu 22 bm. 110—124 sh per cwt. loco Londyn, wobec sh. 110—126 w ub. tygodniu. Prywatne informacje świadczą o dalszej depresji.

Masło polskie natrafi od 1. września r. b. na nieprzewidziane trudności zbytu, gdyż Szwajcaria, która w ostatnich miesiącach przedstawiała między innymi bardzo dodatni rynek zbytu, podwyższa clo na masło zagraniczne o 50 franków szwajc. per 100 kg. brutto. Jakkolwiek chwilowo jeszcze rynek szwajcarski nie może się uniezależnić w zupełności od masła zagranicznego, to nie ulega wątpliwości, że przejściowo i aż do przystosowania się Konsumentów do nowej sytuacji, zbytu do Szwajcarii będzie utrudniony. Nieprzewidziana ta trudność świadczy wybitnie o obecnej polityce go-

Uczczenie króla Sobieskiego

przez Węgrów tablicą pamiątkową

Bawiąca na kongresie eucharystycznym i uroczystościach ku czci św. Emeryka w Budapeszcie polska pielgrzymka udała się w ub. sobotę rano, specjalnym statkiem do Esztergomu, celem wzięcia udziału w uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej dla uczczenia zwycięstwa króla Sobieskiego nad Turkami, pod Parkanami i Ostrzychonem.

Po przybyciu do Esztergomu u wyjścia z przystani pielgrzymka została powitana hymnem narodowym, poczem przemówił przedstawiciel miasta, witając pielgrzymkę w ośrodku katolicyzmu węgierskiego. Na powitanie to odpowiedział ks. biskup Kubina.

Następnie uformował się pochód, który, śpiewając pieśni religijne, przeszedł ulicami miasta do bazyliki, witany entuzjastycznie przez liczne zebrane tłumy mieszkańców Esztergomu. Z bazyliki udała się pielgrzymka do ruin zamku św. Stefana, na którego murach została umieszczona tablica dla uczczenia zwycięstwa króla Jana III.

Na uroczystość odsłonięcia przybył ks. prymas Węgier, Seredy, ks. prymas Polski, Hlond, charge d'affaires Rzeczypospolitej Łazarski, konsul dr. Strakosz, liczni przedstawiciele duchowieństwa węgierskiego i polskiego oraz tłumy publiczności. Katolicka młodzież polska i węgierska tworzyła szpaler.

Okolicznościowe przemówienie wygłosił ks. Kosiłowicz i burmistrz miasta.

Na zakończenie odśpiewano węgierski hymn narodowy i złożono u stóp tablicy wieńce, przybrane wstęgami polskimi i węgierskimi.

Na dzień 28 października projektowane jest odsłonięcie w Mohaczu pomnika ku czci 150 Polaków, którzy w roku 1526 polegali w bitwie z Turkami.

Operacja w warszawskim ogrodzie zoologicznym

W warszawskim ogrodzie zoologicznym dokonano w dniu 28 sierpnia pierwszej większej operacji.

Zabiegowi chirurgicznemu poddać się musiała, niedźwiedzica „Maksia”, szczęśliwa matka ulubienicy publiczności warszawskiej „Pszczółki”. „Maksia” uległa przed kilku dniami wypadkowi; mąż jej, zazdrosny o dary w postaci marchwi i jabłek, które w wielkich ilościach otrzymywała od publiczności, pragnąc wyrwać jej z pyska te specjalty, rozerwał żonę wargę.

Powstała konieczność dokonania zabiegu chirurgicznego, mianowicie zeczenia ciężko poranionej wargi; ponieważ nie zostało jeszcze dokładnie zbadane działanie środków usypiających na niedźwiedziu oraz wobec niemożliwości zbadania stanu serca niedźwiedzicy, postanowiono dokonać operacji po skrepowaniu zwierzęcia.

Dwóch dozorców zarzuciło „Maksi” pętlę na przeguby łap, następnie zaś czterech ludzi moenem szarpnięciem rozkrzyżowało ją przy kracie. Inni dozorczy skrepowali wściekle szarpiającej się niedźwiedzicy łapy, głowę tułów, tak, że została zupełnie obездniona. Operacji dokonał dr. Zor, asystent opiekuna weterynaryjnego ogrodu prof. Łopatyńskiego. Założenie czterech szwów trwało łącznie z obездnieniem zwierzęcia około godziny. Uwolniona z więzów „Maksia” czuje się doskonale.

Wśród wielu ofiar jeden szczęśliwy

Powrócił w tych dniach do swej ojczyzny, do rodzinnego miasta Gracu, pewien austriacki obywatel ziemski, którego nazwiska prasa wiedeńska nie podaje, a któ-

ry może się śmiało zaliczać do nielicznych wybrańców losu, którym udało się dorobić się majątku w Montecarlo. Szlachcic ów, niegdyś bardzo bogaty, doznał podobnego losu jak większa część jego współziomków. Wojna i późniejsza inflacja doprowadziły go do nędzy. Pewnego dnia, zebrawszy resztę gotówki, jaką jeszcze posiadał, zakupił bilet trzeciej klasy do Brazylii, w mniemaniu, że na obczyźnie będzie mógł dojść ponownie do pieniędzy. Klimat podzwrotnikowy jednak stał się dlań fatalnym, tak że po kilku miesiącach — w większej jeszcze nędzy, powrócił do Europy i osiedlił się w księstwie Monaco. Trudnił się najróżniejszymi zawodami, aż mu się udało otrzymać stałą posadę w administracji wielkiego hotelu na Riwierze. Codziennie widywał tysięczne rzesze bogatych cudzoziemców, wchodzących do słynnego domu gry. Zdarzyło się raz, że wychodząc w wolnych chwilach na przechadzkę, znalazł w pobliżu kasyna drogocenną broszkę brylantową, wartości kilku-nastu tysięcy franków. Oddał klejnot dyrekcji domu gry i w kilka dni później — od pani która zgubiła broszkę otrzymał 2 tysiące franków nagrody. Tym razem sobie pomyślał że i jemu wolno coś niecoś zaryzykować przy zielonym stoliku. Wszedł do domu gry o 9 wieczorem i wyszedł z niego o 2-giej rano wygrawszy milion i 400 tysięcy franków. Z pieniędzmi temi nie powrócił już więcej do kasyna. Porzucił tego samego dnia posadę i powrócił do rodzinnego Gracu — gdzie w towarzystwie matki staruszki zamierza spokojnie żyć sobie z procentu łatwo zarobionego majątku. S. F.

Biblię Gutenberga nabyła Ameryka

Ambasador Stanów Zjednoczonych w Wiedniu, Ch. Stockton, nabył z upoważnienia Kongresu Stanów słynną biblię Gutenberga, która znajdowała się od setek lat w posiadaniu klasztoru św. Błażeja w Klagenfurcie (Syrja). Biblia zostanie umieszczona w bibliotece Kongresu w Waszyngtonie. Ambasador Stockton wypłacił z polecenia rządu swego sumę półtora miliona dolarów za ten nabytek.

Miłość z przed tysiąc lat

Niezwykłe odkrycie na Morawach

W Czechosłowacji w okolicy Brna Morawskiego prowadzono od dłuższego już czasu prace archeologiczne pod kierownictwem profesora Uniwersytetu praskiego Absolona. Ostatnio natrafiono tam na niezmiernie ciekawe pozostałości po ludziach pierwotnych, którzy zgodnie z wyliczeniami uczonych zamieszkiwali te miejsca przed 100 tysiącami lat.

Olbryzmie ilości znalezionych tam kości mamutów, lwów i nosorożców wskazują na to, że ludzie żyli z polowań, zjadając mięso, a zwłaszcza mózgi tych zwierząt, a okrywając się ich skórami. Wśród znalezionych przedmiotów sztuki: figurek z gliny i proszku z mielonych kości mamuta, przedstawiających rozmaite zwierzęta, znaleziono też liczne figury, wskazujące na to, jak bardzo rozwinięty był u tych pierwotnych ludzi kult miłości. Figury te bowiem, przedstawiają pod rozmaitemi postaciami wciąż jedną i tę samą boginię miłości: Wenere. Każda z tych figurek jest inna, ale mają jedną wspólną cechę: oto twarze ich są niemal że nie zaznaczone (zaledwie paroma rysami), a postać wypracowana jak najdokładniej.

Kobiety z przed 100 tysięcy lat, z owej epoki, gdy tak bardzo ceniono miłość, musiały się odpowiednio upiększać, by się podobać. Ślady tych upiększeń również znaleziono w przedhistorycznych grobowcach morawskich.

Morawianka z przed tysiąca wieków ozdabiała szyć paciorekami z lwich, wilczych i lisich zębów, oraz szminkowała twarz, jak tego dowodzą liczne, znalezione

w grotach szminki różnych barw, napełniające płaskie muszle. Czerwona szminka, znaleziona w wielkich ilościach, służyła jednak nie kobietom, — lecz mężczyznom. Smarowali nią swe ciała, by straszyć na polowaniu dzikie zwierzęta.

Niezwykłe drzewa

Wedle doniesień prasy angielskiej, botanik Levelly Williams znalazł w dopływach rzeki Amazonki drzewo, którego żywica ma do złudzenia smak podobny do słodkiego syropu. Po odpowiedniej przeróbce syrop ten mógłby dać cukier, przyczem miałby tę wyższość nad dotychczas używanym, że byłby mile pachnący.

Ten sam botanik znalazł w owych okolicach jeszcze drugie godne uwagi drzewo, które nazwał „tuszczołem”. Z drzewa tego można wydobyc rodzaj smalcu, oczywiście po odpowiednim przyrządzeniu. Prasa angielska zastanawia się nad możliwością przeprowadzenia kultury obydwu drzew w Europie. Sprawą zajął się Instytut brytyjski dla Handlu i Przemysłu, który z początkiem jesieni zamierza wysłać na miejsce kilku ekspertów celem prze-

prowadzenia gruntownych badań i doświadczeń. S. F.

Mydło Mixa
najlepsze
najtańsze

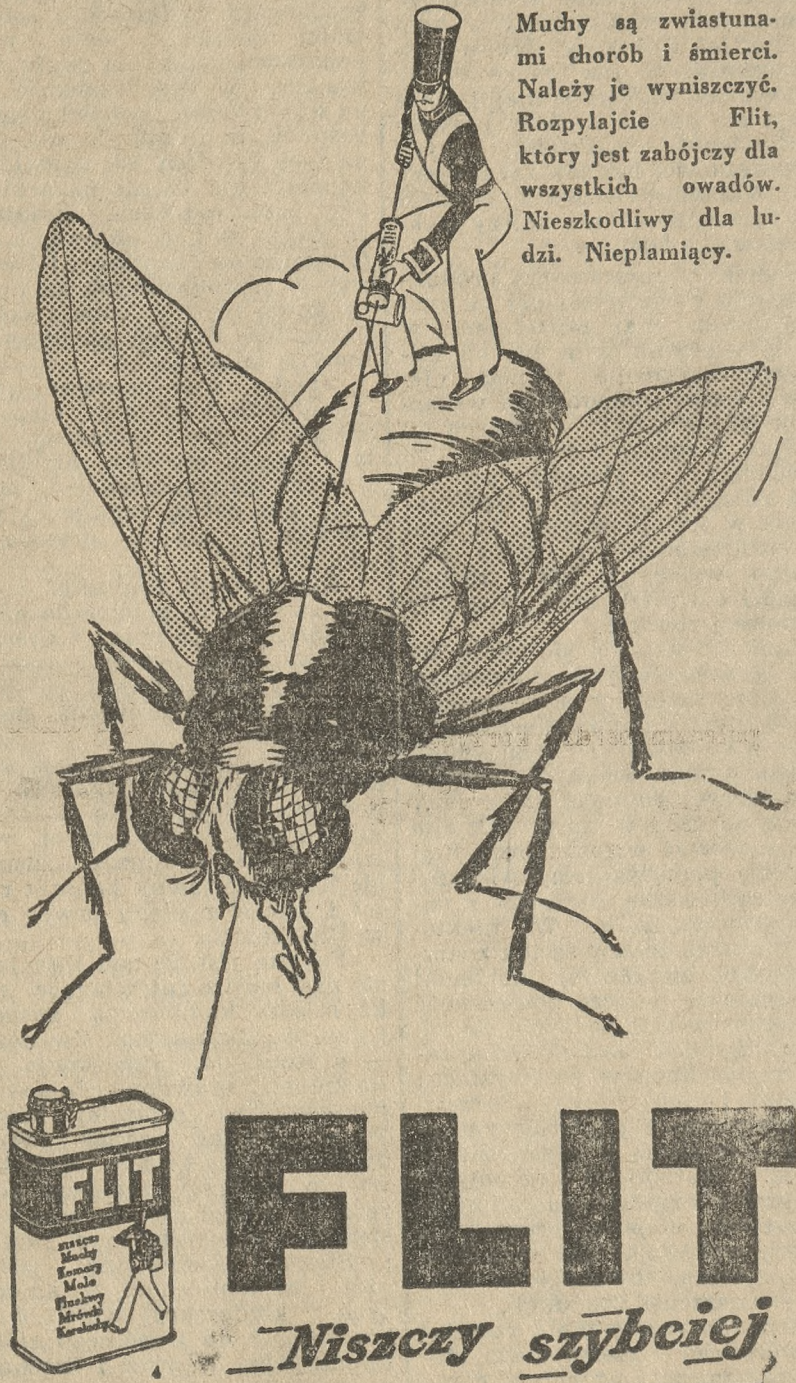
nr 2243

Najtaniej

modne perfumy, najlepsze wody kolońskie i kwiatowe na podarki. Mydła toaletowe, wody do włosów, kremy, pudry, róże, pomadki do ust i ołówki do brwi.

Dla przyjezdnych specjalne ustępstwa.

Perfumerja Paryska
ulica Gwarna 10. ZW 25210

Muchy są zwiastunami chorób i śmierci. Należy je wyniszczyć. Rozpylajcie Flit, który jest zabójczy dla wszystkich owadów. nieszkodliwy dla ludzi. Nieplamiący.

FLIT

Niszczy szybciej

ZW 3 531

Dnia 28 sierpnia 1930 r., zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., moj najdroższy mąż i ojciec nasz, kochany syn i brat, ś. p.

Mieczysław Szreybrowski

kpt. rez. powstaniec W. P. i G. Śl.

przeżywszy lat 33. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 31 b. m. z kaplicy wojskowej przy Wałach Jana III, na cmentarz przy ul. Bukowskiej.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona z córką i rodzina.

zw 25195

Król.-Huta, Poznań, Wały Jana III., Izabela.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

W czwartek, dnia 28 sierpnia 1930 r., o godz. 3,25 nad ranem zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po krótkich i ciężkich cierpieniach, moja jedyna, ukochana, najdroższa żona, ś. p.

Jadwiga z Kujawskich Józwiakowa

przeżywszy lat 22. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 31 b. m., o godzinie 5,15 po południu, z kostnicy cmentarza w Górczynie.

W nieodżałowanym, ciężkim smutku pogrążeni
mąż z synkiem i rodzina.

Poznań, ul. Rzeczypospolitej 5, Berlin.

zw 25 194

Dnia 28 b. m. zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Jadwiga Popielska

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 31. 8. 1930 r., o godz. 5 po poł. z domu żaloby ul. Wencjańska 35. zw 25 207/8

Tow. „Pielgrzym” pod wezw. Matki Bożej Wypadek nr. 149. w Poznaniu.

Okazja.

Fabryka guzików do konfekcji w Poznaniu, nowoczesnie urządzone do sprzedania. Zbyt i zysk wielki. Fachowość nie konieczna. Cena 20 tys. zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 25 198

Dnia 27 sierpnia zmarł nagle w Kociku ś. p.

Antoni Warda

w 39 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w Wagrowcu, dnia 30 sierpnia o godz. 9,30.

W ciężkim smutku pogrążona
dw 1390.

rodzina.

Wagrowiec, Kocik, Tarnowo, Białośliwie.

Dnia 28 sierpnia 1930 r. o godz. 3,45 zasnęła w Bogu, po długich, ciężkich, cierpliwie znoszonych cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa nigdy niezapomniana matczka, siostra, teściowa, babka i ciotka, ś. p.

z Balcerowskich

Jadwiga Popielska

przeżywszy lat 63. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 31 sierpnia, o godz. 5 po poł., z domu żałoby, ul. Wenecjańska 35, na stary cmentarz tumski. Msza św. żałobna odprawi się dnia następnego o godz. 8 w kościele parafjalnym na Śródcie, o czem donosi

w nieutulonym żalu pogrążona

rodzina.

zw 25 199

Poznań, Magdeburg, Paryż, Oak Harbor Ohio.
Osobnych uwiedomień nie wysyła się.

SIERPIEŃ - WRZESIEŃ

najodpowiedniejsze miesiące do zamówienia

FUTRA

W miesiącach tych nasze oddziały miarowe nie są tak przepełnione pracą, jak w pełni sezonu. wobec czego jesteśmy w możności wykonać każdą nam zleconą sztukę jeszcze precyzyjniej. Składnice nasze już bogato asortowane w najmodniejsze i najlepsze

MATERJAŁY NA POSZYCIA

Jako spody polecamy PIZMOWCE-OPOSY i uszlachetnione barany, ostatnie są bardzo trwałe i lekkie, nie puszczające włosow. na kołnierze dajemy wydry naturalne — foki czarne — oposy i karakuly.

— Ceny zupełnie niskie, nie fantazyjne —

Specjalność: **modernizacje i poszycia futer męskich** pod kierownictwem pierwszorzędnym sił fachowych, za dobry krój i beznaganne wykonanie pełna gwarancja.

Kilkaset futer spacerowych i do podróży już na składzie, z każdym tygodniem przybywa więcej. Rychły zakup gotówkowy — latowe wykonanie a zatem „TANIO“

EDMUND RYCHTER POZNAŃ ul. Fr. Ratajczaka 2
TELEFONY 26-07 54-15 54-25 21-71 ul. Wrocławska 14 i 15.

Od dnia 30 sierpnia do dnia 16 września 1930 roku

WIELKA SPRZEDAŻ OKAZYJNA

pończoch i skarpetek

fabryki

po cenach wyjątkowo niskich!!!

Sprzedaż wyłącznie detaliczna, nie mniej jednak jak 3 pary.

Od dnia 30 sierpnia do dnia 16 września 1930 roku

Skład Fabryczny **Poznań**, Plac Wolności 4.

nr 8198

WINA GRONOWE

DLA CHORYCH I SŁABYCH

NYKA & POSŁUSZNY

POZNAŃ, WROCLAWSKA 33/34.

Pw 4054-34,54

NAJLEPSZA PAPA DACHOWA

SMOŁA LEDNIK

KARBO-LINEUM ITD.

PRZEMYSŁ SMOŁOWCOWY
SP. Z O. O. DAWID LINSCHERZ
WEŁAŚC. SYLWESTER URBAŃSKI, W. H. OPITZ

POZNAŃ LIBELTA 12

dw 1251

ZIOŁA LECZNICZE

O. Wojnowskiego

poleca

APTEKA p. KORONA

Poznań, Górna Wilda 61.

Broszury na żądanie bezpłatnie. zw 25200

KIEROWNIKA

dzieln. fach. z 10-15000 zł najpóźniej 1. X. poszukuje przedsięb. przem. (młyn i tartak). Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 25 173

WITAMY

PANA

po przyjeździe

z wakacji

i zaprasza-

my do

kupna!

artykułów

męskich

w DOMU

CZERWONEJ

APTEKI

Piotr
Pluciński
St. Rynek 37

Pw 4819/36 66

3 Rady

dużo zarabiać

1. Poświęć codziennie godzinę nauce języka obcego.
2. Teraz uczyć się języka obcego, znaczy później dużo zarabiać.
3. Ucz się języka francuskiego, niemieckiego, angielskiego metodą „Globus“, która jest najłatwiejsza, a nauka kosztuje tylko 20 groszy dziennie.

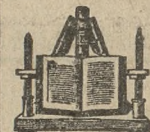
„STUDJUM“

Kraków, ul. Karmelicka 35.
Po ukończeniu dyplomu i bezpłatne pośrednictwo pracy.

Pw 4830/70 188

Ożeni się

zaraz ziemianin, kawaler, lat 27, katolik, wysoki, przystojny, inteligentny, właściciel ślicznego 1200 mg. majątku, w okolicy Gdyni. Z braku czasu poszukuje tą drogą znajomości panny, ładnej, przystojnej, inteligentnej, gospodarnej, kochającej wieś, najchętniej ze sfer ziemiańskich. Odpowiedni posag pożądanym. Pośrednictwo krewnych mile widziane. Tylko poważne zgłoszenia z fotografią do ekspedycji Kurjera Pozn. pod zw 25 196

Oprawy księzek wszelkiego rodzaju Introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Torunlu ul. św. Katarzyny 4.

W mieście z sądem powiatowym, gdzie jest jeden adwokat-notariusz, mógłby się osiedlić jeszcze jeden adwokat, z dobrymi widokami powodzenia. Mieszkanie zapewnione. Zgłoszenie do Kurjera Poznańskiego pod zw 25 174

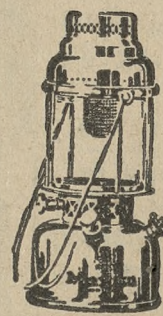
Możność dużego zarobku

daje MAXIM

żarowa latarnia odporna na wiatr

zasilana naftą, benzyną, benzolem, wszędzie do użycia, paląca się 15 godzin jednym litrem materiału palnego, dająca 300 świecy światłej. Wyłączna sprzedaż na poszczególne okręgi do oddania. Zapytania przyjmuje firma

R. Ditmar Gebrüder Brüner A. G. Wien XI, Erste Haidequerstrasse, Oesterreich.

zw 2596

Mieszkania

od 10 do 12 pokojowego

nadającego się również na biura w centrum miasta poszukuje zaraz. Oferty pod zw 25 202 do Kurjera Poznańskiego.

Lokal

z całym urządzeniem jak biurka, stoły, kasa i regały w centrum miasta do oddania. Wiadomość w firmie Teodor Zajfert, Poznań, Klasztorna 21.

zw 25201

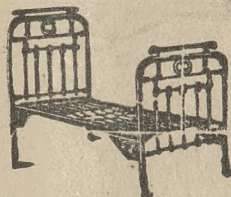
Rzadka okazja!

Nowocześnie urządzona kawiarnia i restauracja bezalk., połączona z mleczarnią, w większym mieście na Pomorzu, z powodu wyjazdu zaraz do sprzedania. Cena z urządzeniem lokalu i kompl. 3 pok. mieszkaniem (meble orzech.) zł. 14 000.— Oferty pod zw 25 206 do Kurjera.

Najtaniej kupisz

W „Serwisie“ - W. Ziętek

Na rozpoczęcie roku szkolnego polecam bardzo korzystnie

Łóżka

metalowe w olbrzymim wyborze od zł 39.—

Materace wyściełane

Garnitury umywalkowe

Postumenty i stoliki umywalkowe

Noże — Widelce — Łyżki

Specjalność!!!

WYPRAWY

Serwisy obiadowe

Wyprzedaż serwisów po cenach znacznie niższych tylko do 15. IX. rb.

Wspaniała wystawa, na którą zapraszam bez przymusu kupna.

Aparaty Wecka z termometrem zł 19.50

Słoiki Wecka do zapraw 85 gr.

Kryształy — Marmury

— Bronzy! Podarki na

wszelkie uroczystości

poleca po cenach niższych

„Serwis“ - W. Ziętek

Poznań, 27-go Grudnia 2.

Pw 4 88-35, 97

MŁODSZY EKSPEDJENT

najchętniej z branży firan i dywanów poszukiwany od zaraz. Oferty wraz z fotografią i odpisami świadectw do „Par“ Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 35,105.

Pw 4628-85,105

Od piątku, 29 sierpnia do 13 września 1930 Tania Sprzedaż Posezonowa

Pod hasłem
Wyprowadzić zapasy, aby zrobić miejsce nowym towarom i przez to dać
możność pracy krajowym fabrykom.

Kapelusze miękkie czarne i kolor. wielki wybór . . . od	3 50	Koszule dzienne kolor. męsk. i Słowackiego chłop. od	3 50	Wiązanki jedwabne i saloni-ki modne od	0 45
Kapelusze prawdziw. filc. modne kolory i fasony . . . od	2 50	Koszule pikowe białe prima gatunek od	9 50	Szale jedwabne Cachenez modne kolory 13,00	3 90
Kapelusze słomkowe proste runda małe wielk. od	4 50	Koszule nocne modne z kolor. obsada od	8 90	Pullovery - Kamizelki modne kolory od	13 90
Czapki sportowe męskie i chlo- piece od	1 95	Kołnierzyki miękkie rypsowe i pikowe, modn. fasony . . . od	0 65	Pończochy sportowe z stopą i bez stopy od	2 95
Laski trzciniowe rzadka okazja od	0 95	Koszule makko z kolorowym gorssem od	6 90	Skarpetki kolorowe prima, modne desenie od	1 45
Parasole damskie, parasole męskie od 9 80 od	4 90	Kalesony i koszule makko, prima gatunki od	4 90	Przędki, białe i kolorowe i kołnierzyki Słowackiego . . . od	0 95
Piżamy męskie w modnym wykonaniu od	24 00	Garnitury kolorowe koszulka i kalesony razem od	9 50	Rękawiczki Nappa od jelonkowe żółte męskie 9,50	5 50
Płaszcz - Prochowce prima gatunki od	29 00	Podwiązki gumowe prima ga- tunki od	0 85	Rękawiczki jeion imit. krem i kolorowe od	2 45
Płaszcz zimowe prima ga- tunki od	85 00	Szelki gumowe z skóra i chlo- piece od 0,65 od	1 65	Getry męskie wielki wybór prima od	3 50

10% Na wszelkie artykuły nieobjęte redukcją cen 10%
Rabatu udzielam przy gotówce Rabatu

NOWY ROK SZKOLNY
wymaga uzupełnienia odzieży i bielizny dziecięcej.

FARTUSZKI SZKOLNE WIELKI ASORTYMENT
Bielizna Chusteczki
Rękawiczki Berety
Trykotaże Pończoszki
Kamizelki i ubranka dziane
Komplety robótek ręcznych
oraz wszelkie inne artykuły poleca
w wielkim wyborze po znanych
niskich cenach.
Pw 4 530-35,99

STANISŁAW SCHULZ
Specjalny magazyn towarów krótkich i galanterji
Poznań, Stary Rynek 80/82.

Maszyna introligatorska
do szycia drutem broszur i bloczków
(do 2 1/2 etm. grubości), używana lecz w do-
brym stanie, korzystnie na sprzedaż.
DRUKARNIA POLSKA w Rawiczu,
ulica 17 Stycznia 570. zw 25188

Restaurację miejską
z prawem wyszynku napojów alkoholowych, z wielkimi
salami i mieszkaniami, pobudowaną w bieżącym roku wed-
ług najnowszych wymagań, zamierza Magistrat od 1. 10.
1930 r. wydzierżawić. Warunki przejrzeć ewtl. nabyć za
5 zł można w ratuszu, pokój 16. Oferty przyjmuje Magi-
strat do 15 września b. r. dw 1375

Polowanie na kury
do oddania na majątku 3 000 mórg, stacja kolei na miej-
scu, z Poznania godzina jazdy, 5 pociągów dziennie na
miejsce i 5 z powrotem. Polujący zatrzyma 1/3 upolowa-
nych kur dla siebie, wydzierżawiający stawi chłopca do
noszenia kuropatw, z resztą żadnych innych obustron-
nych świadczeń. Polowanie powinno się odbywać mniej-
więcej dwa razy na tydzień. Uwzględniony zostanie tylko
dobry myśliwy z własnym psem, który da gwarancję, że
polować będzie po myśliwsku. Wydzierżawiający zastrze-
ga sobie prawo zerwania umowy każdego czasu. Zgło-
szenia proszę nadesłać do Kurjera Poznańskiego zw 25 147

Dziennie otrzymujemy około 20 listów, adre-
sowanych do Redakcji, Administracji i Dyrekcji
z wnioskami o posady w naszym zakładzie.
Uprzejmie zwracamy uwagę, że naszych 516
współpracowników zatrudniamy stale, i wolnych
posad niema, bo każdy u nas zatrudniony szanuje
i pilnuje swej osady. Diugoletnich i wiernych
współpracowników nie wolno nam zwalniać, aże-
by dla nowo zgłaszających się robić miejsce.
Ponieważ udzielanie odpowiedzi piśmienn-
ych na liczne wnioski zbyt obciąża nasz
dział korespondencyjny, zmuszeni jesteśmy zmie-
nić dotychczasowy sposób postępowania o tyle, że
**na wnioski o posadę,
o ile nie zostaną uwzględnione,
odpowiadać nie będziemy.**
Wolne miejsca ogłaszamy w naszych wy-
dawnictwach.
Drukarnia Polska S. A.
Wydawnictwo Kurjera Poznańskiego
Oredownika Wielkopolskiego
Wielkopolskiej Ilustracji
i Samochód

Nadwyżkę
osiągniętą z sprzedanych na licytacji za-
stawów od nr. 984 do nr. 11911 wypła-
cać będziemy od 9 września 1930 do
6 października 1930.
W razie nie odebrania nadwyżki w wy-
żej wymienionym terminie tracą petenci
wszelkie prawa.
Lombard Miejski
ul. Sieroca, nar. ul. Nowej.
nw 3379/80

3. N. 4/30. **UCHWAŁA.** Kupcowi W. Plucińskiemu w
Inowrocławiu, Magazyn konfekcji damskiej, bielizny, ar-
tykułów męskich, udziela się dalsze odroczenie wypłat na
pociąg trzech miesięcy, t. j. do dnia 21. listopada 1930 r.
po myśli Rozp. Prezydenta Rzplitej z dnia 6. III. 1928 r.
(Dz. Ust. 27, poz. 244). Dotychczasowy nadzorca W. Kolo-
dziej w Inowrocławiu, ul. Toruńska 24, pozostaje. Ino-
wrocław, 21 sierpnia 1930 r. Sąd Powiatowy. nw 3433

Rada Nadzorcza „Vesty“, Towarzystwa Wzajemnych
Ubezpieczeń od Ognia i Gradobicia w Poznaniu uchwali-
ła na posiedzeniu, odbytem w dniu 26 sierpnia 1930 r. na
pokrycie niedoboru ubezpieczeń gradowych, zawartych
według systemu „A“ (opłata składki zasadniczej przy roz-
poczęciu trwania ubezpieczenia z zastrzeżeniem później-
szej dopłaty) **rozpisać dopłatę w wysokości 50% składki**
zasadniczej, opierając się na paragrafie 16, ust. e, ogólnych
warunków ubezpieczeń.
„VESTA“ Towarzystwo Wzaj. Ubezpieczeń
od Ognia i Gradobicia w Poznaniu.
Pw 4523-35,79

UCHWAŁA. Kupcowi Maksymilianowi Muziłowowi z
Chełmna udzielono odroczenia wypłat do 22-go listopada
1930 r. Nadzorcą sądowym ustanowiono przemysłowca
Tomasza Fitzermanna z Chełmna. Chełmno, 22 sierp-
nia 1930 r. Sąd Powiatowy. nw 3434

K O M U N I K A T.
Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Poznaniu za-
wiadamia, że z dniem 1 sierpnia 1930 weszła w życie polsko - ni-
emiecka taryfa towarowa związkowa w następującym nowym
układzie:
1. „Taryfa Towarowa Część I“, zawierająca postanowie-
nia specjalne do „Konwencji Międzynarodowej“ (T. M. T.), prze-
pisy taryfowe, postanowienia szczególne dotyczące niektórych
stacji oraz wykaz odległości taryfowych.
2. „Taryfa Towarowa Część II, Zeszyt I“ zawierająca
postanowienia taryfowe, spis towarów oraz taryfy artykułowe na
przewóz wagonowych przesyłek niżej wymienionych towarów:
a) Jaja ptactwa domowego (Taryfa artykułowa Nr. 2)
b) Psza („ „ „ 3)
c) Zboże w ziarnie i ziarna roślin („ „ „ 4)
strączkowych („ „ „ 6b)
d) Przetwory z węgla kamiennego („ „ „ 7)
e) Wyroby ceramiczne („ „ „ 8)
f) Złom żelaza i stali („ „ „ 9)
g) Spat („ „ „ 10)
h) Kamienie („ „ „ 11)
i) Gliny („ „ „ 12)
j) Zwir i piasek („ „ „ 13)
k) Linters („ „ „ 14)
l) Siarczan magnezu („ „ „ 15)
m) Wodossiarzek sodu („ „ „ 16)
n) Kwas azotowy („ „ „ 16)
3. „Taryfa Towarowa Część II, Zeszyt 2“ zawierająca po-
stanowienia taryfowe, spis towarów i Taryfy artykułowe Nr. 5a
(na drzewo i Nr. 5b) na fryzy i klepki beczkowe.
4. „Taryfa Towarowa Część II, Zeszyt 3“ zawierająca
Taryfy artykułowe Nr. 1 na nawozy wraz z odnośnymi postano-
wieniami taryfowymi i spisem towarów.
Oprócz tego wyszedł z ważnością od 1 sierpnia rb. „Do-
datek I do Przepisów Kierunkowych“ do wymienionej taryfy,
zawierający zmiany oraz uzupełnienia wskutek włączenia nowych
s'ac'z.
Wymienione taryfy nabyć można w gmachu Dyrekcji
Okręgowej Kolei Państwowych (pokój 238) lub za pośrednictwem
kas stacyjnych, i to:
Część I. w cenie po 2,60 zł
Część II, Zeszyt 1 „ „ 4,70 zł
Część II, Zeszyt 2 „ „ 5,50 zł
Część II, Zeszyt 3 „ „ 1,70 zł
Dodatek I do Przepisów
Kierunkowych „ „ 1,- zł
za egzemplarz. zw 25 190

DYREKTOR KOLEI PAŃSTWOWYCH.
2. N. 7/30. **UCHWAŁA.** Na wniosek kupca Romana
Sobkowiaka z Wrześni, handel skór i obuwia, udziela się
temuż odroczenia wypłat na trzy miesiące. Września,
dnia 23 sierpnia 1930 r. Sąd Powiatowy. nw 3432

Rozalja Droszcz z Mosiny, zast. przez adwokata Dr.
Jagielskiego w Poznaniu, wniosła o pozbawienie mocy li-
stu hipotecznego dla 3 400 Mk. reszty ceny kupna, zapisa-
nej w księdze wieczystej Mosina tom XII, lwh. 436 w dzia-
le III, pod lb. 1. na rzecz Spółki Osadniczej z ogr. odp. w
Mosinie (deutsche Wohnungsbaugenossenschaft). Posia-
dacza listu wzywa się, aby się zgłosił w podpisanym Są-
dzie, pokój 69, najpóźniej w dniu 10 grudnia 1930 roku,
godz. 12, i przedłożył list, gdyż w przeciwnym wypadku
list zostanie pozbawiony mocy. Poznań, dnia 25 sierp-
nia 1930 r. Sąd Powiatowy. nw 3431

2. K. 3/29. **PRZETARG PRZYMUSOWY.** Nieruchomość
położona w Obornikach i w chwili uczynienia wzmianki
o przetargu zapisana w księdze gruntowej Oborniki tom
XVI wyk. l. 580, na imię kupca Wojciecha Smigielskiego
obecnie w Poznaniu i budowniczego Kazimierza Smigiel-
skiego w Obornikach po połowie, zostanie w drodze egze-
kucji dnia 3 listopada 1930 r. o godz. 9-ej przed południem
wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, po-
kój nr. 5. Nieruchomość obejmuje: podwórze, dom miesz-
kalny, budynek gospodarczy, ogród domowy, tartak paro-
wy, obszar jej wynosi 2. 10.00 ha, wartość użytkowa bu-
dynków 1490 mk., nr. matrykuły 542, nr. księgi podatku
budynkowego 425. Wzmiankę o przetargu zapisano w księ-
dze gruntowej dnia 17 czerwca 1929 r. Niniejszem wzywa
się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmian-
ki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznio-
ne, aby się z nimi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu,
przed wzniesieniem do wnoszenia ofert i prawa te upraw-
dopodobnili, gdyby wierzyciel im przeczył. W razie niez-
astosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy
oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględ-
nione, a przy rozdziale ceny kupna dopiero po roszczeniu
wierzyciela i innych prawach. Tych, którym służy prawo
sprzeciwienia się przetargowi, wzywa się, aby przed udzie-
leniem przybycia targu postarali się o umorzenie lub za-
wieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić
się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej
ceny kupna. Oborniki, dnia 20 sierpnia 1930 r. Sąd
Powiatowy. nw 3436

2. K. 3/30. **PRZETARG PRZYMUSOWY.** Nieruchomo-
ści położone w Obornikach i w chwili uczynienia wzmianki
o przetargu zapisane w księdze gruntowej Oborniki
tom VI wyk. l. 250 i tom XIII wyk. l. 468 na imię Igna-
cego Bułasia, rolnika w Obornikach, zostaną w drodze
egzekucji dnia 3 listopada 1930 r. o godz. 12 w południe
wystawione na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, po-
kój nr. 5. Nieruchomości obejmują: 1) Oborniki wyk. l. 250:
dom mieszkalny z podwórzem i ogrodem domowym, staj-
nia, obora i świniarnia, stodoła, chlewem, wozownią i ro-
lą, obszar: 1. 54. 20 ha, czysty dochód 4,06 tal., wartość
użytkowa budynków 546 mk. 2) Oborniki wyk. l. 468: ro-
la, ogród, pastwisko, droga, obszar 2. 46. 71 ha, czysty do-
chód 3,47 tal. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze
gruntowej dnia 29 lipca 1930 roku. Niniejszem wzywa się
wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki
o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione,
aby się z nimi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu przed
wzniesieniem do wnoszenia ofert i prawa te uprawdopo-
dobnili, gdyby wierzyciel im przeczył. W razie niezasto-
sowania się do powyższego wezwania, prawa te przy ozna-
czeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione,
a przy rozdziale ceny kupna dopiero po roszczeniu wierz-
yciela i innych prawach. Tych, którym służy prawo sprze-
ciewienia się przetargowi, wzywa się, aby przed udzie-
leniem przybycia targu postarali się o umorzenie lub zawie-
szenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się
będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ce-
ny kupna. Oborniki, dnia 20 sierpnia 1930 r. Sąd Po-
wiatowy. nw 3435

LICYTACJA PRZYMUSOWA.
W sobotę, dnia 30 sierpnia b. r., o godz. 10 przed poł.
przy ul. Gwarnej nr. 18 sprzedam publicznie najwięcej da-
jącemu za gotówkę: nw 3287
2 burka, 2 krzesła przed biurko, szafę żelazną, gar-
nitur klub, w skórze, regaly, lampy elektr., maszy-
nę do pisania i inne przedmioty.
Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.
T. Bartkowiak, kom. sąd. z pol. Poznań, Wały Jagiełły 3.
PRZYMUSOWA LICYTACJA.
W sobotę, dnia 30 sierpnia r. b., o godz. 4 po południu
w Rudce sprzedawac będę najwięcej dającemu za gotówkę
maszynę do szycia. n 3 286
Zbiórka przed p. Wittchen w Rudce.
Jaja, komornik sąd. w Pniewach

Napisowe słowo (tusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 19

1 SPRZEDAŻE

Mniejszy

pokój umeblowany zaraz do wynajęcia. Ul. Stefana Czarnieckiego 14, III. piętro, lewo, dawniej Strumycka 7. zdw 83 966

Skład

w centrum, nadający się na każdą branżę, bardzo tanio z urządzeniem sprzedam. Fr. Fiebe, Sirzelecka 2, w podwórzu. zdw 83 921

Torby i Teki

szkolne, skórzane, płócienne i inne wykonania własnej fabrykacji. Poleca po znanych niskich cenach hurtownie i detalicznie. Firma W. Stefaniak, Poznań, Stary Rynek 53/54 telefon 56-82 Pw 4127-31.136

Motor

12 konny na woze sprzedam. Czech, Działdowo, Rynek 1. zdw 83 886

Radjo

5 lamp. ekranowana Neutrodyna nowoczesny typ, wspaniały odbiór zaraz sprzedam Zeidler, Popliński 2, I. piętro, od godz. 19-ej. zdw 83 927

Skład

masła przy Rynku Wildeckim, dobrze zaprowadzony sprzedam. Jankowski, Wierzbice 46. zdw 83 604

Majątek

włók 32 pierwszorzędny obiekt rolniczo przemysłowy Kujawy. Kongresówka spiesznie do sprzedania również różne mniejsze, większe majątki prawdziwie okazynie do sprzedania także kilkanaście dzierżaw różnej wielkości poleca Biur Rolnicze Włodawek Przedmiejska 6 telefon 17. nw 3147

Mebie

w olbrzymim wyborze po cenach niższych poleca A Baranowski, Poznań ul. Podgórna 13 Pw 4053-34.47

Plug parowy

Fowler 16 H P. wyprowadzony na sprzedaż. Majętność Bityn, powiat szamotulski. zdw 82 042

Kolonjalka

towarem 2 pokoje kuchnia dzierżawa 68, cena 6200. Ratajczak, pl. Sapieżyński 2a, III. zdw 83 564

Gospodarstwo

16 mórg buraczanej, zabudowana maszynowo, kofa, 3 krowy, świnię, maszynę, żniwo przy stacji pod Poznaniem, cena 17 000. Bartkowiak, Dopiewo, stacja Dopiewo, powiat Poznań. zdw 84 034

Gospodarstwa

z pełnym żywym, martwym inwentarzem, 21 morgowe, 15 000, wpłaty 12000, 23 morgowe 18000; 14 morgowe 9000, 33 morgowe bez inwent. 13000 przy Środzice - Poznaniu natychmiast sprzedaż. Bartkowiak - obrotnica prw. Dopiewo, stacja Dopiewo, pow. Poznań, Znaczek dołączyć. zdw 84 036

Garnitur klubowy

(gobelin) kanapa 2 fotele, bardzo dobrze utrzymane zaraz sprzedam. św. Marcin 56, III. prawo. zdw 83 997

Sprzedam

Plata 505, czterocylindrowego, sześciuosobowego, nadającego się na półciężarówkę za przystępną cenę. Zgłoszenia Garaże Centralne, Ostrów Wlkp. zdw 83 101

Gospodarstwo

238 mórg z kompletnym żywym i martwym inwentarzem, budynki dobre, ziemia buraczana z powodzeniem zmiany stosunków rodzinnych do sprzedania. Cena 145 000 zł. wpłaty 50-60 000, reszta na hipotekę. Kolej, poczta i kościół w miejscu. Pośrednicy wykluczeni. Łaskawe oferty nadesłać pod adresem P. Gutowski, Rorożno Wlkp. zdw 83 106

9

różnych rogów od jelenia i rogaczków 6-10 letnich tanio sprzedam. Adres Kurjer zdw 83 338

Zakład

fryzjerski dobrze zaprowadzony w centrum tanio sprzedam. Oferty Kurjer zdw 83 029

Skład

kolonialny, delikatosów, dobra zielnica, narożnikowy, 2 pokoje mieszkalne z towarem objęcie 2500. Adres wskaże Kurjer zdw 84 064

Skład

z urządzeniem sprzedam. Cena 1500 zł. Adres wskaże Kurjer zdw 84 063

Leżanki

tanapy, materace, łózka rozkładane, łózka żelazne, za gotówkę. Strzelecka 31. (Bacność kłok rzeźnika). zdw 83 859-60

Dom

murowany z chlewek i pół morgi ogrodu w wsi kościelnej, gdzie targi i jarmarki, szkoła i kolej w miejscu zaraz na sprzedaż. - Wincenty Czajka, Kaźmierz powiat Szamotul. zdw 84 020

Parcele

w Puszczykówku korzystnie sprzedam. Grodzki, Puszczykówko. rw 11 161

Pies

biały, młody, rasowy szpic zaraz na sprzedaż. Kraszewskiego 11, I. p., lewo. zdw 83 943

Za 28 złotych

pół tuzina noży i widelec „Alpaka” (wieczne) serwis do kawy 8 i pół złote, serwis obiadowy 39 złotych, dobra porcelana, lecz tylko Wroniecka 24, w podwórzu, Hurtownia Porcelany. zdw 83 939

Odpadki

papieru tanio na sprzedaż. „Plakat”, Gen. Chłapowski 7. Pw 4527-56.296

Samochód

ciężarowy „Horch”. 3 tonnowy, w dobrym stanie okazynie na sprzedaż. „Autopol”, Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 21, (Hotel Monopol). Pw 4524-35.93

Samochód

półciężarowy (reklamówka) prawie nowa, marki „Rugby” okazynie na sprzedaż. „Autopol”, Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 21, (Hotel Monopol). Pw 4521-35.92

Fuzja

brauningówka Bockbüchslinte, z luneta, korzystnie. Jankowski, Orzeszkowej 2. zdw 84 114

Kluby

gobelinowe, Niegolewskich 12, II. prawa. Cena 60.— zdw 84 085

Dywan

„welur” 2x3.ładny, Sieroca 89, II. prawo. zdw 84 090

Po

zlikwidowaniu składu, wyprzedają towary kolonialne niżej ceny zakupu. Piekary 13 b. sklep, front zdw 84 092

Wózek

sportowy tanio na sprzedaż. Szczeplaniak, Klasztorna 2. rw 11 344

Wózek

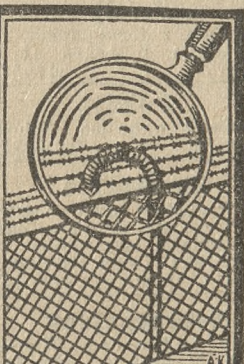
sportowy z budką, dobrym stanie sprzedam. Gospodarz, Zagórze 13. rw 11 350

Aparat

fotograficzny dla fachowca 13 x 18, przybory sprzeda. Wrocławska 1, IV. rw 11 348

Łózka metalowe

dla dorosłych, dzieci, stoliki nocne, biało lakierowane, rami sprężynowe, materace wyscielane własnej fabrykacji poleca po znanych niskich cenach Specjalny magazyn K. Walkowski, Strzelecka 32. dw 1 1833

Ploty

druciane kompletne z ustawieniem lub bez dostarcza bezkonkurencyjnie a solidnie firma „Drurownia - Poznań” Fabryka siatek i najstarsza (zał. 1906) specjalna fabryka plotów Poznań, ul. św. Marcin 45 a. Pw 4387

Łózko

żelazne sprężynowe sprzedam tanio. Bielasiak, Dolna Wilda 79. zdw 84 012

Antyki

meble, obrazy sztuczny numizmaty autografy ekslibrisy Pałac Sztuki Stary Rynek 78, piętro. rw 11 244

Parcele

w Dębcu 1750 i 2000 mtr. 4 4 zł sprzedam Gilewski, ulica Świerczewska. zdw 82 133

Cukiernię

dobrze zaprowadzona przy ruchliwej ulicy w Poznaniu sprzedam z całym urządzeniem i pracownią cukierniczą. Oferty Kurjer zdw 83 628

Pościel

dobre gesie pierze, puch, kołdry puchowe sprzedam Adres Kurjer zdw 83 715

Wyżel

pies Gryfon brązowo-biały w 3 polu, z dobrym nosem, dobrze aportuje dobry na kur yi kaczki jest do oddania. Przybył, leśnik. Janowo, poczta Pławce, powiat Środa, zdw 83 698

Piekarnia

z mieszkaniem przy Poznaniu sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 018

Singera

maszynę, gramofon walizkowy, magnet sprzedam warsztat. Szarmarzewskiego 31. zdw 83 842-3

Warsztaty stolarskie

pierwszorzędne okazynie 145 złotych, heble, zawiasy taśmowe tanio Przewodnik św. Marcin 30. zdw 83 699/700

Mebie

na dogodnych warunkach poleca „Dom Mebli” Woźna 12. (dawn. Stanikowski) i Chwaliszewo 5. zdw 81896-7

Teki

torby szkolne piórnik najtańszej sprzedaje W. Czysty Szkolna 11 Własna pracownia Pw 4045-33.61

Futro

meskie, czarne tanio sprzedam. Niedźwiecki, Górna Wilda 58. - rw 11 188-9

Jadalnia

z zegarem tanio sprzedam. 18. III. prawo. zdw 83 670

Bufet

składowy i lodowne Poczta 20 zdw 83 667

Willa

o 2 mieszkania po 4 pokoje z przynależnościami, wolne od podatku na sprzedaż, 4 pokoje przy kupnie zaraz wolne. Cena 65 000 zł. Oferty do Kurjera zdw 83 727

Wilk

i terier tanio do oddania. Marynarska 7. zdw 83 721

Motocykl

„Rec Acme” model 1929, 350 ccm sprzedam lub zamienię z dopłatą na silniejszy z lewą przyczepką, albo mały samochód wzgl, kupię lewą lekką przyczepkę. Pozdziński, Szamotul. Wlkp. zdw 83 717

Jesienny

nieużywany płaszcz, kostium tanio sprzedam Kantaka 5, ogród, II. lewo. zdw 83 778

Majątki

gospodarstwa większe mniejsze, kamienice, wille, młyny, składy, dzierżawy, korzystnie oddamy „Agrapol”, Poznań, Dabrowskiego 2. zdw 83 776

Parcele

Ratajach sprzedam. Adres Kurjer zdw 83 771

Skład

kolonialny w pełnym biegu z dużym zapasem towaru i mieszkaniem sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 83 758

Fortepian

tanio sprzedam. Staszica 26, II. lewo. zdw 83 756

Maszynę

damską Singera do wpuszczania sprzeda Szkolna 13, II. lewo. zdw 83 800

Doberman

tresowany lub wilczyce ostrą i młode wilczki na sprzedaż. Łagowski, Plac Sapieżyński 7. zdw 83 732

Fortepian

silnej budowy do lokalu tanio sprzedam. Janiszewski, św. Marcin 39, od 5-10 godz zdw 83 812

Drut kolezasty

ocynkowany, używany rozsprzedaje „Przewodnik”, św. Marcin 30. zdw 82 574

Futro

alą popielice 65 zł (biał), kołnierze i mankiety seale, karakuly, nutria od 10 do 22 zł sprzedaje Salon Mód, Dabrowskiego 41a, parter. zdw 83 840

3 płaszcze damskie

granat i jasny jesienny, 1 zimowy na średnia figurę tanio sprzedam. Waly Królowej Jadwigi 1, III. prawo. zdw 83 819

Zamsz

brązowy na płaszcze damskie albo dziecięce okazynie po 8 zł metr sprzeda Haftplis, Woźna 10. zdw 83 877

5 KUPNA

Wagę decymalną

500 kg w dobrym stanie kupię. Oferty pod zdw 82 873

Parownik

mało używany, na 3-4 ctr. w dobrym stanie kupię. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera zdw 83 902

Jabłka

w większych i mniejszych ilościach kupuje do wyrobów wina i marmelady Fa Artur Gaede Poznań, św. Wojciech 29 tel. 52-82 dw 1 359

Majątku

ziemskiego, nadającego się na parcelację przy większej zaliczce gotówką - poszukuje Zgłoszenia do „Par” Aleje Marcinkowskiego 11 pod 56.243 Pw 4398-56.243

Wózek

dla bliźniat kupię Oferty Kurjer Poznański zdw 83 740

Pianino

kupię. Cena Kurjer zdw 83 755

Poszukuje

samochozu na półtora tonny. - Adres: Monkiewicz, Skarbowska 18. zdw 83 867

Kupię

używany mały rower dla dziewczynki. Maleckiego 23, Radzimirski. zdw 83 908

Limuzynę

najchętniej Ford, Chevrolet kupimy natychmiast. „Z. C. O.” Skarbowska 20. zdw 83 536

Kupię

dom ze składem lub nadający się na skład w małym mieście w cenie 8-12 000. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 83 889

Kupię teren

w Poznaniu ewentl na przedmieściu Poznania ca. 2 000 kw. m. Agencji wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 087

Dynamówkę

samochozowa oraz akumulator używany kupimy. „Z. C. O.” Skarbowska 20. zdw 84 050

6 KAMIENICE

blisko Marcina, 12 000 dochodu, sprzedam za 120 000 Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer zdw 84 088

7 PIENIADZ

10 - 15 000 zł na I. hipotekę pożyczki działy kupię za dobrze płatna posiadane na odpowiednim stanowisku. - Oferty Kurjer dw 1 379

5 procentową pożyczkę konwersyjną. Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, tel. 18-97. zdw 83 820-1

poszukuje do przedsiębiorstwa handlowego z kapitałem. Zgłoszenia Kurjer zdw 83 665

Akcie Olejarni Szamotul kupię każdą ilość, płacąc gotówką jeden złoty za sztukę. Oferty zdw 83 825

Mam 1 000 zł wypożycze, wstąpię jako wspólnik lub złoże jał - kaucję na posiadanie, również szukam towarzyszy życia. Każdy interes możliwy. Dokądne propozycje skierować pod zdw 83 890 do Kurjera Pozn.

Listy hipoteczne kupuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 096

15 tysięcy zł poszukuje pożyczki w zastaw 4 pokojowe mieszkanie, dobrze umeblowane z telefonem w centrum za proc. oddam dwa pokoje kuchnię, łazienkę i pokój dla dziewczyny umeblowany podać oferty Kurjer zdw 82 947

Wspólnika lub wspólniczki 1 000-2 000 zł do wytróśni poszukuje. Kurjer zdw 84 033

Posadę stała płatna 600 zł miesięcznie za udzielenie pożyczki 12 tys. na I. hipotekę za oprocentowaniem. Oferty Kurjer zdw 84 041

8 - 10 000 zł poszukuje wspólnika czynnego lub cichego do masowej produkcji metalowej, zamówienia rzadowe. Oferty Kurjer zdw 84 101

8 DO WYNAJĘCIA 1-6 pokojowe mieszkanie oraz ubikacje handlowe za dzierżawę odda Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 82 298

Z powodu wyjazdu za granicę w okolicy Poznania (godzina jazdy pociągiem autobusem) ładne mieszkanie do wynajęcia willa parter. 5 pokoi, kuchnia, wanna, gaz centralne ogrzewanie. Warunki korzystne. Adres Kurjer zdw 82 870

3 pokoje kuchnia, komfort, centralne ogrzewanie, parkiet, wynajmie za dzierżawę miesieczną. Wiadomość Śląska 16, od 4-7. zdw 83 705

Dwa pokoje i kuchnia, korytarz czystość w meblami oddam zaraz za zgodą gospodarza. Adres wskaże Kurjer zdw 83 677

Plac 160 m² centrum miasta do wynajęcia. Długa 8, II. zdw 83 662

Mieszkanie 3-4 pokojowe z kuchnią i łazienką wprost od gospodarza wynajmie. Zgłoszenia Kawiarnia Rzym. ul. Matejki 56. zdw 83 658

Wynajmę

dwa pokoje z kuchnią. Wiadomość S. Gross, Poznań, Poczta 13, od godz. 2-3 zdw 83 781

Wynajmę

bezdzielnemu małżeństwu pokój i kuchnia w ogrodzie przy Ławicy za czynsz zgóry. Adres wskaże Kurjer filja Jeżyce jw 4 581

Mieszkanie

1 2, 3, 4 pokojowe do wynajęcia w Mosinie blisko dworca, czynsz 1 rok zgóry. Zgłoszenia przyjmuje Szczeplaniak, ul. Taczanowskich. zdw 83 835

Umeblowane

komfortowo willa, Luboń pod Poznaniem, ul. Piłsudskiego 25 (przy dworcu), 5 pokoi, sprzęt kuchenny, przynależnościami, garaż, centralne ogrzewanie, elektryka, wodociąg, dwumorgowy ogród, zaraz. Szczegóły na miejscu. zdw 83 862

Mieszkania

jednopoikowe, dwupokojowe wydzierżawię. Kaczmarek, Wodna 15, I. zdw 83 856

Mieszkanie

1 i 3 pokoje kuchnia z komfortem (Wilda) za dzierżawę na rok spiesznie wynajmie. „Pawilon”, Marszałka Pocha 15. zdw 83 972

Pokój

kuchnia informacja Widziński, Maleckiego 15 podwórzu. zdw 84 024

Oddam

zaraz 2 pokoje kuchnią i antre, parter, 2 600, rok dzierżawa. - Wybickiego 4. zdw 83 955

„Informator”

Pokój
elektryczność, łazienka, Ratajczaka 11 a. 3 wejście. Hauffe. zdw 83 713

Pokój
niekrepujący bezdzietnemu małżeństwu lub kawalerowi wynajm. Marszałka Focha 27. 4 wchód III. pr. lewo zdw 83 704

Lepszy
pokój dwuosobowy, półotrzymaniem, elektryczność, wejście z klatki schodowej wynajm. ul. Gwarna 19. III. zdw 83 701

Dla
dwóch gimnazjastów, studentów słoneczny pokój, balkon, pełne utrzymanie, troskliwa opieka, inteligentna rodzina, Debiec, Wisłowa 79. I. 2-3. zdw 83 697

Pokój
inteligentnej pani. Słowackiego 34. I. lewo zdw 83 693

Pokój
frontowy, słoneczny, dwom panom wynajm. Brzozowska Górna Wilda 56. zdw 83 694

Niekrepujący
duży, dobrze umeblowany pokój. Przystanek tramwaju 6. 11 autobusów. Grunwaldzka 20 a. III. lewo. Ogładac 4-6. zdw 83 693

Gimnazjastów
lub panie z utrzymaniem przyjme. Wielkie Garbary 53. II. prawo. front. zdw 83 689

Pokój
do wynajęcia dobrze umeblowany i miły. Mieszkanie bardzo ciche. Bernhardini, ul. Matejki 40/45. I. lewo. od strony Kościoła zdw 83 685

Jasna 12
I. lewo. front. wolny. zdw 83 684

2 umeblowane
pokoje z używaniem kuchni przy ul. Matejki naprzeciw Parku Wilsona wynajm. inteligentnemu małżeństwu. Zgłoszenia do Kurjera zdw 83 683

Pokój
duży, elegancki, światło elektryczne, kaloryfery, łazienka do wynajęcia. Obejrzyć pomiędzy 5-8 Sew. Mielżyńskiego 23. III. dom ogrodowy. zdw 83 681

Pokój
centralnym ogrzewaniem, jednej osoby wolny I. 9. Śniadeckich 7. III. lewo. zdw 83 678

Przyjmę
panienkę na wspólny pokój z utrzymaniem. Lekki, Małeckiego 17. zdw 83 676

Uczennice
szkolne lub chłopca przyjme. — w wspólny pokój z utrzymaniem. — Wiadomość: Wodna 1. księgarnia zdw 83 675

Pokój
dla 2 panów zaraz wolny. Cieszkowskiego 7. wysoki parter, drugie lewe drzwi. zdw 83 669

Pokój
umeblowany wynajm. Grobla 1 b III. prawo. narożnik Wielkich Garbar. zdw 83 666

Uczniów
szkolnych przyjme na stancje. — Troskliwa opieka i pomoc naukowa w domu. Dobrogowski, Szamarzewskiego 8. III. zdw 83 658

Pokój
umeblowany, frontowy panom wynajm. Poznańska 21. III. lewo. zdw 83 657

Stancja
tania młodzieży szkolnej handlowej. Poczta 27. podwórze, II. prawo. zdw 83 655

Pokój
frontowy dla dwóch osób do wynajęcia. Kanałowa 7. I. prawo. zdw 83 652

Pokój
słoneczny z elektrycznością spokojnej pani. Rynek Łazarzki 4. II. prawo. zdw 83 649

1-2
umeblowane, elektryczność, łazienka, telefon 77-16. Łazarz, ul. Berwińskiego 1. Smólska. zdw 82 840

Pokój
dla dwóch panów, pań, elektryczność, Różana 12. Sobkowiak. zdw 83 734

Pokój
frontowy, elektryczność, inteligencji. Wyspiańskiego 9. I. lewo zdw 83 733

Pana
na wspólny pokój (skromny) — przyjme (obok Zamku). Adres Kurjer zdw 83 728

Pokój
dwuosobowy wynajm. Szkolna 13. II. zdw 83 718

Pokój
umeblowany, bez pościeli, z osobnym wejściem elektryczność, wynajm. I. 9. Szwarzarska 20. I. lewo. zdw 83 749

Solidnemu
panu pokój słoneczny dobrze umeblowany od 1 września. Szwarzarska 24. I. prawo zdw 83 746

Pokój
umeblowany wynajm. Czajca 2. II. pr., prawo. zdw 83 744

Pokój
wynajm. dwom gimnazjastom. — Śniadeckich 24. parter, lewo. zdw 83 741

Frontowe
Zielona 3. I. prawo zdw 83 739

Panienkę
na wspólny pokój. Modziński, ul. Kolejowa 45. zdw 83 737

Pokój
umeblowany, elektryczność, łazienka, wynajm. Spokojna 1. II. piętro, lewo. zdw 83 735

Pokój
wynajm. Jasicka, Wierzbicice II. parter. zdw 83 780

Pokój
frontowy w lepszym domu do odstąpienia. Wierzbicice 37 a. parter, prawo. zdw 83 779

Pokój
dla dwóch panów. Łakowa 15. II. zdw 83 787

Pokój
dwom osobom wynajm. Różana 21. II. Szczygielski. zdw 83 789

Pana
wspólny. Długa 13. III. lewo. zdw 83 791

Panny
na pokój przyjme. Św. Józefa 6. Rogal. zdw 83 968

Pokój
panienkom. Osiańska, Łakowa 7 a zdw 83 387

Pokój
panu wynajm. Szamarzewskiego 10. parter, prawo. zdw 83 784

Umeblowany
pokój z komfortem wynajm. — Śniadeckich 32. I. prawo. zdw 83 783

Elegancki
pokój dla lepszego pana lub pani łazienka i elektryczność. Strona 7. III. lewo. zdw 83 817

Pokoik
wynajm. panu. Szewska 3. I. prawo. zdw 83 810

Ładny
pokój balkonowy zaraz do wynajęcia. Czesława 18 a. III. lewo zdw 83 809

Pokój
Ogrodowa 2. III. lewo. zdw 83 808

Duży
pokój 2-3 panom utrzymaniem. Plac Sapieżyński 5. III. prawo. zdw 83 830

Pokój
dla 2 panów. Św. Marcin 64. III. front. zdw 38 834

Niekrepujący
bez pościeli. Poznańska 27. II. jw 4 524

Jeden
lub dwa pokoje panom, elektryczność, centralne ogrzewanie. Młyn 18. jw 4 533

Frontowy
pokój umeblowany bez pościeli dla dwóch pań. Czesława 14. I. prawo. zdw 83 847

Pokój
umeblowany wolny. Dąbrowskiego 36. III. lewo. zdw 83 845

Pokój
1-2 osobowy 27 Grudnia 5. II. zdw 83 853

Pokój
frontowy, solidnej osobie. Marcin 58. III. prawo. zdw 83 851

Duży i mały
pokoik słoneczny z widokiem na ogródki i ulicę wynajm. tani! Poznańska 27. podwórze wprost, II. piętro. Panczewski. zdw 83 844

Pokój
umeblowany. Kozia 8. III. lewo. Wojtarek. zdw 83 838

Pokój
wspólny dla panów. Gintrowicz, Ogrodowa 5. zdw 83 837

Miły
frontowy pokój lepszemu panu I. 9. Wielkie Garbary 48. I. lewo. zdw 83 839

Pokój
dwuosobowy wynajm. elektryczność. Sypniewska, Marszałka Focha 27. II. zdw 83 823

Pokój
Aleje Marcinkowskiego 20. podwórze, prawo, II. zdw 83 836

Marcinkowskiego 16
II prawo, dobrze umeblowany, elektryczność wynajm. zdw 83 833

Pokoje
2 i 1 osobowe. Niklas, Podgórna 13. zdw 83 822

Pokój
czysty, frontowy panom lub paniom. Kühnówna, Za Bramką 7. I. male wejście. zdw 83 824

Pokój
centralne ogrzewanie, elektryczność. Grochowe Łąki 6. I. wejście, I. zdw 83 826

Tanio
pokój wynajm. Kantaka 8. III. lewo. zdw 83 829

Gimnazjastkom
dobre utrzymanie, troskliwa opieka. Prusimska, Ogrodowa 9. I. zdw 83 968

Ładny
pokój frontowy, z światłem elektrycznym, dla dwóch pań lub panów. Rybaki 9. III. lewo. zdw 83 830

Dwuosobowy
słoneczny pokój. Łazarz, Kanałowa 4. I. lewo. zdw 83 872

Pokój
umebl. małżeństwu, używanie kuchni. Adres Kurjer zdw 83 865

Czysty
frontowy spokojny, elektryczność dla 1-2 panów. Wierzbicice 37 a. III. prawo. zdw 83 874

Pokój
panienkom. Ratajczaka 3. III. prawo, podwórze, Promelska. zdw 83 864

Pokój
niekrepujący. Zamkowa 5. III. Jaworska. zdw 83 866

Przyjmę
skromne panie na wspólny pokój. Aumüllerowa, Wodna 7. zdw 83 870

Młodzież
szkol. średnich utrzymaniem opieką (pianino). Goderska, Półwiejska 2. zdw 83 861

Pokój
umeblowany. Romana Szymańskiego 3. I. lewo. zdw 83 863

Pokój
umeblowany. Szczepański, Ogrodowa 5. zdw 83 846

Uczniwą
panienkę pokój, pościel pożądana. Piekary 6. III. prawo. zdw 83 852

Pokój
frontowy, dwuosobowy wynajm. zaraz. Ogrodowa 11. I. lewo. zdw 83 853

Czysty
frontowy, słoneczny pokój wynajm. solidnemu panu. Szawelska, Ratajczaka 33. II. zdw 83 855

Pokój
panienkom. Rom. Szymańskiego 7. II. prawo. zdw 83 876

Pokój
frontowy. Śniadeckich 9. Drzazgowa. zdw 83 875

Pokój
centralnym ogrzewaniem, elektrycznością wolny. Poznańska 58 a. II. prawo narożnik Mickiewicza. zdw 83 909

Dwóch
gimnazji, lub dwie panienki z dobrej rodziny przyjme na stancje. Ratajczaka 29. III. prawo. godz. 12-3. zdw 83 907

Pokój
wspólny panu. Poczta 13. III. zdw 83 906

Pokój
wynajm. Półwiejska 33. II. prawo. zdw 83 905

Pokój
klatka schodowa 40 zł. Łazarz. Oferty Kurjer zdw 83 975

Aleje
Marcinkowskiego 11., pokój wygodami. Opiełńska. zdw 83 974

Pokój
umeblowany, elektryczność I. 9. wynajm. Gwarna 8. III. lewo. zdw 83 970

Pokój
umeblowany z klatki schodowej, światło elektryczne, inteligentnej osobie Niegolewskich 16. I. pr., mieszkanie 18. zdw 83 977

Panienkom
pokój. Kwiatowa 9. III. lewo. zdw 83 912

Czysty
wygodnie umeblowany, słoneczny pokój frontowy, elektryczność, solidnemu panu. Wierzbicice 23. II. prawo. zdw 83 879

Pokój
świeżo odnowiony dla intelig. panienki. Fredry 3. dom boczny, prawo, parter. zdw 83 880

Dobrze
umeblowany, frontowy, ewentl. fortepian, niekrepujący, solidnym. Rybaki 21. parter, prawo zdw 84 082

Pokój
umeblowany wynajm. Wielkie Garbary 50. parter, lewo. zdw 84 078

Pokój
1-2 panom. Marszałka Focha 72. I. piętro, lewo. zdw 84 073

Duży pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia. Wyspiańskiego 12. I. prawo. zdw 84 076

Umeblowany
pokój dla lepszych panów do wynajęcia. Skarbowa 15. II. I. zdw 84 052

Pokój
wynajm. Lewandowska, Reczypopolitej 9. zdw 84 053

Młodzież
szkolna przyjme tani wdowa po radcy. Aleje Marcinkowskiego 17 a. II. zdw 84 060

Pokój
czysty, niekrepujący panu lub małżeństwu, kuchnia. Kramarska 27. I. front. zdw 84 005

Pokój
wynajm. Słowackiego 35. II. lewo. zdw 83 987

Pokój
do wynajęcia dla panów i małżeństwa. Marszałka Focha 94. III. prawo. zdw 84 031

Strzelecka
25. III., prawo, pokój utrzymaniem, bez. zdw 83 882

Chłopców
szkol. tutejszych przyjme na stancje. Dokowicz, nauczyciel, Wierzbicice 2. zdw 83 933

Pokój
inteligentnym panienkom. Słowackiego 39. III. lewo. zdw 83 926

Dwuosobowy
słoneczny panom, małżeństwu. — Waly Jana III. 10. IV., lewo. zdw 83 925

Pokój
do wynajęcia. Rybaki 9. III. prawo. zdw 83 937

Działyńskich 8
II. lewo, wynajm. pokój dwuosobowy. zdw 83 936

Pokój
zaraz do oddania ewentl. małżeństwu. Kopernika 4. II. pr., lewo, duża brama. zdw 83 934

Pokój
używaniem kuchni bez wynajm. Reya 1. I. prawo. zdw 83 941

„Informator“
polecia pokoje Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 84 056

Wrocławska
17. dwom panom, światło elektryczne, II. lewo, front. zdw 84 035

Pokój
frontowy, czysty osobne wejście 1-2 panom. Wierzbicice 10. I. zdw 84 062

Śródmieście
pokój wynajm. Adres Kurjer zdw 84 022

Pokój
elegancki blisko Zamku, ewentl. fortepian i utrzymanie. Bukowska, 9 parter. zdw 84 001

Pokój
elegancki 1-2 panom z utrzymaniem lub bez. Bukowska 9. II. zdw 84 006

Pokój
do wynajęcia. Romana Szymańskiego 9. II. prawo. zdw 84 011

Dwuosobowy
pokój zaraz ogrzewaniem, elektryczność. Szkolna 3. podwórze, prawo, II. piętro. zdw 83 951

Pokój
umeblowany 1-2 osobom ewtl. z utrzymaniem wynajm. Matejki 39. I., lewo. zdw 84 042

Pokój
umeblowany dwuosobowy wynajm. Śniadeckich 17. III. lewo zdw 84 043

Pokój
dwom panom. Półwiejska 16. III. mieszkanie 49. zdw 84 044

Elegancki
pokój, centr. ogrzewanie, elektr., tylko z całym utrzymaniem. Przechylnicza 3. I. lewo. 5-7. zdw 84 046

Pokój
częściowe utrzymanie, telefon, elektryczność 1 lub 2 osobom wynajm. Poczta 29. III. prawo. zdw 84 047

Pokój
ewtl. utrzymaniem dla 2 gimnazjastów u nauczycielki, centrum zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 83 991

Pokój
utrzymaniem 1-3. Półwiejska 2. III., prawo. zdw 84 021

Gimnazjastów
przyjme, zapewniając dobre utrzymanie, najtroskliwszą opiekę. W pobliżu gimnazjum Paderewskiego, Mickiewicza, Matejki 44. II. prawo. zdw 84 014

Słoneczny
duży pokój na 2 osoby elektryczność, centralne ogrzewanie, Śniadeckich 30. II., prawo. zdw 83 986

Dwuosobowy
kuchnia. Matejki 45. II. lewo. zdw 84 065

Pokój
umeblowany, elektryczność, wejście z klatki schodowej. Górna Wilda 42. II. piętro, prawo zdw 84 066

Czysty
spokojny pokój do wynajęcia z 50.— Wielkie Garbary 36. I. lewo od 3-6. zdw 84 048

Pokój
do wynajęcia. Strusia 2. II., prawo. zdw 84 049

Pokój frontowy
dobrze umeblowany, w niemieckim domu do wynajęcia. Św. Wojciech 31. II., prawo. zdw 84 051

2
panienki na wspólny pokój. — Adres Kurjer zdw 83 984

Pokój
lepszemu panu. Wierzbicice 6. I., prawo. zdw 83 983

Pokój
komfortowy zaraz do wynajęcia. Ul. 27 Grudnia 19. III., prawo. zdw 83 982

Pokój
2 panom zaraz Matejki 46. podwórze lewo. I. lewo. zdw 83 982

Pokój
umeblowany z utrzymaniem do wydzierżawienia. Św. Marcin 66/67. II. lewo front zdw 83 980

Przyjmę
dwóch panów na pokój Adres wskaże Kurjer zdw 83 990

Mały
pokój dla porządnej panny od 1. 9. do wynajęcia. Kozłowski, Szyperska 3. parter. zdw 83 993

Pokój
dla pana. Śliwińska, Mostowa 26. w podwórzu zdw 84 000

Małżeństwu
pokój używaniem kuchni oddam. Gen. Kosińskiego 17 a. III. lewo. zdw 83 999

Pokój
duży elektryczność łazienka 2 osobom. Poczta 29. II. lewo zdw 83 998

Pokój
umeblowany światło elektryczne, ogrzewanie. Masztańska 7. II. piętro, lewo zdw 83 996

Pokój
dwuosobowy zmienskijskiej rodziny zaraz lub 15 Górna Wilda 80. II. prawo. zdw 84 019

Pokój
dwuosobowy wynajm. Łakowa 19. I., prawo. zdw 84 017

Pokój
ładny, słoneczny elektryczność, utrzymanie ewentualnie bez — Waly Królowej Jadwigi 3 a. Kunce. zdw 84 016

Pokój
umeblowany dla 2 panów I. 9. do wynajęcia. Przechylnicza 4. II., prawo. zdw 84 013

Pokój
wynajm. Wasielewska, Skryta 5. I. p. zdw 84 012

Pokój
2 panom, Kanałowa 4. II. zdw 84 009

Pokój
ewentualnie małżeństwu Niegolewskich 4. tylny dom, II. zdw 84 008

Pokój
2 panom. Okupniak Strzałowa 6. front, III. piętro zdw 84 027

Śródmieście
jedno, dwuosobowy utrzymaniem. Podgórna 2 a. III., prawo. zdw 84 120

Wspólny
pokój, elektryczność. Szkolna 3. wchód prawo, II., prawo. zdw

Lokal
w górnej części miasta, nadają-
cy się na pierwszorządny fryzjer-
nie kupie. Oferty Kurjer
zdw 84 002

Ubikacje handlowe
na I. i II. piętrze oraz ubikacje
sklepowe zaraz do wynajęcia. —
Walter, ul. Wroniecka 17. I. od
10-12. zdw 84 106

14 DZIERŻAWY

Skład
dwa okna wystawowe, oświetle-
nie elektryczne, centralne ogrze-
wanie, z kuchnią i 3 pokoje lub
bez przy ruchliwej ulicy przy
kościółce, w mieście powiatowe,
gdzie wyższe szkoły, nadający się
prócz bławatów, na każdą bran-
żę, zaraz wprost od gospodarza
do wynajęcia. Zgłoszenia Ager-
tura Kurjera Pozn. Kadziński,
Wolsztyn (Wlkp.) nw 3371

Folwark
540 mórg pszenno żytniej ziemi,
ładne zabudowania, komplene in-
wentarze, żniwo, obiecie 32 000,
wplaty 20 000, 320 mórg obiecie
22 000, J. Cyranik, Wrocławski
zdw 83 928/9

Dzierżawy
majątku 600-1.000 mórg pszenno-
buraczanej, z dobrymi budynka-
mi poszukuje możliwie zaraz. Z
podaniem miejscowości i ceny
Kurjer zdw 83 709

Poszukuje
dzierżawy składu. Oferty i wa-
runki do Kurjera zdw 83 748

Plac
z szopami wydzierżawie. Deter-
ling, Górna Wilda 160, I.
zdw 83 832

Hotel
małym mieście za roczną dzier-
żawą 1 800 zł dla inwalidy z kon-
cesją, sala jedyńca. Gwiżdżow-
ski, Gasiorowskich 9, sutereńca.
zdw 83 985

Skład
z mieszkaniem, gdzie mieściła się
przez 5 lat dobrze prosperująca
drogeria od 1 października 1930
do wynajęcia. Urządzenie na
miejscu. Pierwszeństwo mają
drogerzyści gdyż nie wykluczo-
ne że oddam później stację ben-
zynową. Zgłoszenia pod
zdw 83 892

Dla zegarmistrza
mam skład w centrum, w mie-
ście pow. do wynajęcia od 1. 9.
20., nadaje się również dla fry-
zjera. Zgłoszenia do Kurjera
zdw 83 885

Dom
nowy z ogrodem wydzierżawie w
Lecy przy Puszczykowie —
Zgłoszenia Czaplinski, Wiry.
zdw 84 119

15 LETNISKA

Zegiestów - Zdrój
Pensjonat „Warszawianka” ca-
ły rok otwarty poleca od wrze-
śnia pokoje z utrzymaniem od 10
do 12 zł dziennie Centrum Za-
kładu. Pokoje opalane Nowo-
czesny komfort. nw 3 365

Rabka „Lowiczanka”
pensjonat Drowych Karasińskiej
i Rychlickiej przyjmuje na rok
szkolny zgłoszenia uczennice wy-
magających leczenia klimatyczne-
ro. Opieka lekarska i wzorowa
pedagogiczna. Na miejscu gimna-
zjum żeńskie. zdp 77 957

16 OSOBISTE

P. Matysiak
listu nie otrzymałem proszę o
adres, J. Półwiejska.
zdw 83 899

Skradzione
papiery i książeczki wojskowa
unieważniam Aleksy Moys.
zdw 84 026

Teodor Zalewski
ul. Matejki 56 na jego oszczercze
ogłoszenie zaznaczam, że u mnie
żadnych przedmiotów niema ale
jest moim dłużnikiem na kilka
tysięcy złotych, Antoni Józwiak,
Młyna 17. zdw 84 067

21 ZGUBY

Zgubiona
książeczka wojskowa unieważ-
niam, Adam Szydler zdw 83 641

Wojskowa
książeczka zgubiłem, Kucik, Plac
Nowomiejski 10 b. zdw 82 716

Książkę
wojskowa na nazwisko Aleksy
Meiss, unieważniam. zdw 83 831

Zgubiłem
książeczki wojsk. Wilhelmi Syl-
wester, Dąbrowskiego 98.
zdw 84 104

22 ROZMAITE

Koldry
materace najtaniej. Używane
przerabiam z gniepowaniem —
Gnoińska Plac Świątokrzyski 1.
zdwp 82 800

Podręczniki
łowe i używane. Zakup sprze-
żać, zamiana Ścisła desygnacja.
Ceny znacznie niższe. Woźna 12
„Książka Antykwariat”
zdw 83 445

Prośba
Która szlachetna pani sprzeda
wózek dziecięcy lub odda za szy-
bie. Oferty Kurjer zdw 83 785

Które
szlachetne bezdzietne małżeństwo
przyjmie dziewczynkę roczną na
własne? Łaskawe zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zdw 83 707

Koncesje
wyszynkową oddam w zamian
mieszkania, utrzymania na wsi
dwom osobom lub posady. Zgło-
szenia Kurjer rw 11 331

Jasnowidz
metapsychografolog. Woźna 18,
III. prawo zdw 83 850

24 NAUKA
Ladnie
pisać wyuczam w 15 lekcjach. —
Zgłoszenia „Kaligraf” Kurjer
zdw 80 943

Angielskiego
i francuskiego lekcji udzielam
Adres Kurjer zdw 82 359

Do matury
przygotowuje Zgłoszenia Kurjer
zdw 83 801

Laciny
udzielam, Zgłoszenia Kurjer
zdw 83 802

23 OZENKI
Bogate
Pomorzanki mającej Wielkopo-
lanki pragnie wyjść zamaż za in-
teligentny panów na stanowi-
skach. Informacji udzieli Piotr
Mrówka, Ostrów Wlkp. Kościu-
szki 2. zdw 83 346

Kawaler
lat 30, wysoki blondyn, posiada-
jący 80 morgowe gospodarstwo,
poszukuje panny odpowiednim
majątkiem. Cel matrymonialny.
Oferty możliwie z fotografią
Kurjer zdw 83 919/20

Górno - Ślązak
brunet, przystojny lat 43 religij-
ny, z zawodu monter, pozna tą
drogą pannę lub wdowę, której
zależy na dobrem pożytku z wła-
snym mieszkaniem, zechcą łaska-
wie zgłoszenia z fotografią nade-
siać do Kurjera zdw 83 770

Kawalerowie
(rzemieślnicy) zapoznają 2 pan-
ny do 23, bliższe szczegóły kore-
spondencja Oferty z fotografią,
która się zwraca Dyskrecja za-
pewniona. Kurjer zdw 83 796

Kawaler
lat 30, kupiec, z powodu pobytu
zagranicą, szuka tą drogą znajo-
mości panny lub młodej wdówki,
posiadającej własny skład lub
kilka tysięcy złotych celem
wspólnego kupna kamienicy ze
składem. Cel matrymonialny. —
Oferty Kurjer zdw 83 895

Kawaler
lat 31, przemysłowiec, clemno-
blondyn, posiadający młyn parow-
y, wartości 200 000 zł, pozna tą
drogą pannę lub młodą wdówkę
z odpowiednim majątkiem. Cel
matrymonialny. Oferty Kurjer
zdw 83 896

25 MUZYKA

Na fortepianie
udzielam lekcji także wieczora-
mi Ul. św. Józefa 2a parter
na lewo zdw 81 173

Obliat perkuzja
pierwszorządny. Hawain Guita-
rra Ksylofon (Glockenspiel-
solo), śpiew, ref. wolny. Oferty
Kurjer Poznański zdw 82 611

Pierwszorządne
trio koncertowe i dancingowe
wolne wraz lub od 1. 9. 30 r.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 83 468

Lekcji
fortepianowej udzielam grun-
townie. Wały Zygmunta Augusta
1 II. prawo. zdw 82 473

Lekcji
gry na skrzypcach, mandolinie i
gitarze. W Jankowiak, Rybaki
20 a. zdw 83 283/4

Nauczycielka
muzyki fortepian z dyplomem
Konservatorium Warszawskiego
udziela lekcji przygotowuje do
szkół muzycznych Oferty Kurjer
zdw 83 660

Lekcji
fortepianu udzielam. Dąbrow-
skiego 96, parter, prawo. jw 4 530

26 ROZRYWKA

Kino „Aurora”
Od 30. 8.—6. 9. 1930 r. Douglas
Fairbanks p. t. Złodziej z Bag-
dadu. zdw 83 985

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych

Cukiernik
poszukuje posady zaraz lub póź-
niej. Miejscowość obojętna. Ofery
Kurjer dw 1 365

Fryzjerka
po dwuletniej praktyce poszu-
kuje posady najchętniej na pro-
wincji. zdw 82 612

Administrator
Ślązak, pierwsza siła poszukuje
z powodu zmiany gospodarza sa-
modzielnej posady. Zgłoszenia u-
prasza I. Sobiech, Mierzwin p.
Złotniki Kujawskie. zdw 83 109

Panna
do dziec dobrymi świadectwami
poszukuje 1. 9. posady. Oferty
Kurjer zdw 83 311

Leśnik
lat 33, żonaty, szkoła niemiecka,
podoficer W. P., dobre wykształ-
cenie fachowe poszukuje posady.
Łaskawe zgłoszenia pod
zdw 83 104

Gospodyni
kucharka w średnim wieku szuka
posady najchętniej w jakim ka-
sino lub zakładzie. Zgłoszenia
Kurjer zdw 83 349

Absolwentka
Liceum Handlowego poszukuje
posady jako biuralistka od zaraz
względnie od 15. 9. (maszyna ste-
nografja) Oferty do Kurjera
zdw 83 064

Początkująca
biuralistka poszukuje posady,
przyjmie przepisywanie na ma-
szynie. Zgłoszenia Kurjer
zdw 83 379

Pomocnik
handlowy branży kol. - delik. i
wyszynku, mający 8 lat prak-
tyki, pragnie zmienić posadę. —
Łaskawe zgłoszenia do Kurjera
zdw 83 379

Uczciwa
praczka poszukuje prania. Ofery
Kurjer zdw 83 447

Czeladnik
piekarski (piecowy) który zna
cukiernictwo poszukuje posady.
Oferty Kurjer zdw 83 897

Pomocnik
dzielny ekspedjent obeznany z
dekoracją okien, branży telaza,
sprzetów kuchennych, poszuki-
je posady. Świadectwa i refe-
rencyjne pierwszorządne. Zgło-
szenia Kurjer zdw 82 614

Celem
wycuczenia się gosp. domowego
poszukuje miejsca w lepszym do-
mu (dworze) będąc pomocą. Zgło-
szenia Kurjer Pozn. zdw 83 466

Panna
poszukuje posady do cukierni. —
Oferty Kurjer zdw 83 291

Pokojuwa
z dobrymi świadectwami poszu-
kuje posady w Poznaniu Oferty
Kurjer zdw 83 289

Dziewczyna
szuka posady do wszystkiego do-
bre świadectwa, pilna i uczciwa.
Oferty Kurjer zdw 83 761

Dziewczyna
młoda, uczciwa, z dobrimi świa-
dectwami poszukuje posady. —
Oferty Kurjer zdw 83 753

Sierota
z dobrej rodziny, chętna do pra-
cy poszukuje posady do dzieci lub
pomocy w domu od 1. 9. Oferty
Kurjer zdw 83 788

Służąca
lat 23 szuka posady z gotowaniem
od 1-3 osób Oferty Kurjer
zdw 83 811

Uczciwa
starsza dziewczyna z dobrimi po-
leceniami poszukuje posady z go-
towaniem do wszystkiego. Oferty
Kurjer zdw 83 807

Fryzjer
początkujący ondulator, szuka
posady najchętniej na prowincji.
Oferty Kurjer zdw 83 873

Dziewczyna
uczciwa, z gotowaniem do wsze-
kich prac domowych, poszukuje
posady 1. 9. Oferty Kurjer
zdw 83 857

Poszukuje
posługi zaraz. Oferty Kurjer
zdw 83 924

Poszukuje
posady do wszystkiego dzie-
wczyna, pracowita, spokojna, zna
pranie, prasowanie, wyszywanie
i cokolwiek szyć. Łaskawe
oferty Kurjer zdw 83 976

Bufetowy
poszukuje posady miejscowość
obojętna. Oferty pod Grzeszki,
Nowa Odra, p. Koźmin.
zdw 83 922

Bona
młoda inteligentna, poszukuje po-
sady w miejscu lub na wyjazd.
Oferty Kurjer zdw 83 915

Ekspedjentka
poszukuje posady w cukierni
ewentl. restauracji. Oferty Kur-
jer zdw 83 914

Pracznka
poleca się poza dom. Oferty Ku-
rjer. Pozn. zdw 83 911

Szofer
ukończył kurs szoferski, z dobre-
mi świadectwami, lat 27, ma rów-
nież za sobą szkołę rolniczą i
rok praktyki, szuka posady. —
Stanisław Łysik, Bobrowniki,
powiat Ostrzeszów. zdw 83 895

Zdolny
pomocnik handlowy, kawaler z
działu kolonialno - bufetowego,
pragnie zmienić posadę od 15. 9.
30. lub 1. 10. 30. Łaskawe zgło-
szenia pod adresem Ferdynand
Liszka, Ustroń, Rynek, Śląsk.
zdw 83 898

Sierota
uczciwa, dobrimi świadectwami,
poszukuje posady do ws-
stkiego z gotowaniem 1. 9. Proszę oferty
Kurjer zdw 83 938

Panna
lat 30, z ładnym charakterem
pisma, poszukuje odpowiedniego
zajęcia. Oferty Kurjer
zdw 83 981

Kucharka
uczciwa z dobrem gotowaniem,
szuka posady 1. do lepszego do-
mu. Oferty Kurjer zdw 83 958

Cukiernik
młodszy, samodzielny, dobry fa-
chowiec poszukuje posady Ła-
skawe zgłoszenia Kurjer
zdw 80 658/9

Majster stolarski
długoletnia praktyka w więk-
szych fabrykach mebli, budowl.
obeznany z maszynami, samo-
dzielny rysownik, kalkulator, po-
szukuje posady wermistrza. O-
ferty Kurjer zdw 81 349

Maszynistka
znająca prace biurowe także
adwokackie poszukuje posady.
Zgłoszenia Kurjer zdw 82 081

Szofer
sumienny poszukuje posady z do-
brimi świadectwami. Oferty Ku-
rjer zdw 83 576

Pomocnik
drogeryjny
biegły w polskim i niemieckim
języku szuka zaraz posady. Ła-
skawe zgłoszenia Kurjer
nw 3 322

Przemysł

musi dążyć nietylko
do podtrzymania swe-
go obrotu, ale i do jego
powiększenia!

A czem może to so-
bie umożliwić?

Wybierz — tak, jak ja —
do ogłoszeń te gazety,
które wykazują inse-
rentom w sposób wia-
rygodny wysokość
swego nakładu!

Handel

Horoskopy
miłość, współżycia, porównawcze
przewidywania. Ul. Wierzbicice
35, II. lewo. zdw 83 773

Wypożycze
fortepian zaraz. Dolata Wierz-
bicice 19. zdw 83 203

Obiady
zdrowe, smaczne 1 zł abonament
miesięczny 25 zł. Strumykowa 1.
zdw 83 673/4

Dziecko
tygodniowe na własne, lepsze
państwu. Oferty Kurjer
zdw 83 759

Najpiękniejsze obrazy
i oprawa obrazów najkorzystniej
tylko we firmie Witold Lewor-
ski, Wrocławski 36.
Pw 4 065-84.141

Początkujący
kurs tańców
2 rozpoczął Szkoła dyplomo-
wanego profesora Szczerka gwa-
rancją wycuczenia. — Dom Rze-
mieślniczy, wejście Wały Zyg-
munta Augusta 15. zdw 83 236

Zakopane
Chramcówki willa Krzemień,
dużym parku blisko gimnazjum
przyjmuje się panienki.
zdw 81 179

Angielka
rodowita udziela lekcji konwer-
sacji. Zgłoszenia Kurjer
zdw 82 766

Kompletu
dobrze prowadzonego poszukuje
dla chłopca na pierwszy rok nau-
czania. Oferty do Kurjera, Po-
znańskiego rw 11 293

Kursy kroju
i szycia damskiego rozpocynam.
Wpisy przyjmuje Klawiterowa,
Marii Magdaleny 1 III narożnik
Raczynskich. dpw 1311/12

Kursy stenografji
pisania na maszynach Kantaka
1 II. piętro. zdw 79 914

Kursy
stenografji, książkowości. Krom-
czyńska, Ogrodowa 16.
zdw 83 904

Pomocy
potrzebuję do matury fizyki, ma-
tematyki. Warunki Kurjer
zdw 84 111

Szkoła muzyczna
im Chopina 27 Grudnia 19, przy-
jmuje uczniów na organizmów.
zdw 83 761

Najstarsza prywatna
Szkoła Przygotowawcza im. Kopernika
 ulica Skarbowa nr. 5
 przyjmuje wpisy dziewcząt i chłopców od lat 6
 codziennie między godziną 12—1.
 Nauka odbywa się w godzinach przedpołudniowych
 pod kierownictwem sił kwalifikowanych.
 Rok szkolny rozpoczyna się w 25 1932
 dnia 4 września o godzinie 9 rano.

Młoda
 ucziwa i czysa gosposia do
 wszystkiego do samotnej osoby
 od 1 9. 30 poszukuje posady. —
 Miejsowość obojetna Zgłoszenia
 Kurjer rw 11 312

Kupiec
 średnim wykształceniem, poszu-
 kuje posady inkasenta, podró-
 żującego lub magazyniera, złoży
 gwarancje. Oferty Kurjer
 zdw 82 530-1

Handlowiec
 lat 24, branży włókienniczej, wy-
 kształcenie Szkoła Handlowa po-
 szukuje posady. Oferty Kurjer
 zdw 83 716

Pokojowa
 poszukuje zaraz posady Zgłosze-
 nia do Kurjera zdw 83 712

Dziewczyna
 poszukuje posady do 2—3 osób.
 Zgłoszenia do Kurjera zdw 83 711

Posługaczka
 ucziwa, młoda szuka posługi. —
 Oferty Kurjer zdw 83 730 31

Pokojowa
 poszukuje posady od 1. 9. 30. naj-
 chętniej do dworu. Zgłoszenia
 Kurjer zdw 83 703

Dziewczyna
 poszukuje posady do dzieci i lek-
 kich prac domowych zaraz lub 1.
 Oferty Kurjer zdw 83 692

Kawiarka
 szuka posady od 1. lub 15. Oferty
 Kurjer zdw 83 691

Dziewczyna
 do wszelkich prac domowych naj-
 chętniej w państwie z Malopolski.
 Oferty Kurjer zdw 83 637

Polecę
 posługaczce z dobrym świadec-
 twem. Oferty Kurjer zdw 83 690

Szofer
 slusarz lat 33, żonaty, trzeźwy,
 poszukuje posady. Oferty Kurjer
 zdw 83 654

Dziewczyna
 do wszystkiego z gotowaniem po-
 szukuje posady od 1. 9. Oferty
 Kurjer zdw 83 643

Panienska
 zdolna ukończonym kursem Szko-
 ły Handlowej poszukuje posady.
 Łaskawe zgłoszenia Kurjer
 zdw 83 732

Starsza
 dziewczyna szuka posady u bez-
 dzietnego państwa w 1 września.
 Oferty Kurjer zdw 83 725

Młoda
 inteligentna z dobrego domu po-
 szukuje posady do towarzystwa
 starszej pani, dziecka lub do wy-
 reczenia pani domu. Łaskawe
 zgłoszenia do Kurjera Poznań-
 skiego zdw 83 720

Dziewczyna
 z dobrym gotowaniem i zaprawia-
 niem szuka stałej posady. Oferty
 Kurjer zdw 83 743

Pokojowa
 poszukuje posady lub innej pracy
 Oferty Kurjer zdw 83 742

Młodszy
 pomocnik fryzjerski poszukuje po-
 sady zaraz. Oferty Kurjer
 zdw 83 736

DZISIAJ W KINIE
 Apollo: „Znajoma z ulicy”.
 Aurora: „Bohater szpady i
 krwi”.
 Colosseum „Szczerozłoty w-
 wóz”.
 Casino: „Między nimi nie nie
 było”.
 Corso: „Ostatnie dzieje Ta-
 rzana”.
 Edison: „Ludzie bez Jutra”.
 Harfa: „Żywy czy zaginiony”.
 Metropolis: „Zagłada od
 Wschodu”.
 Odeon: „Przy kominku”.
 Renaissance: „Największy
 cyrk świata”.
 Słońce: „Dziewczynka z Am-
 ryki”.
 Stylowe: „Złota Młodzież”.
 Wilsona: „Boska kobieta”.

Gospodyni
 samodzielna z dobrym gotowa-
 niem, poszukuje posady. Oferty
 Kurjer zdw 83 960

Bona
 Wielkopolanka zna szycie, szuka
 posady. Miejsowość obojetna. —
 Oferty Kurjer zdw 84 074

Ucziwa
 kobieta poszukuje posługi. —
 Zgłoszenia Kurjer rw 11 332

Sierota
 19 letnia, sumienna i ucziwa,
 poszukuje miejsca do dzieci i lek-
 kich prac domowych, okolica obo-
 jetna. Zgłoszenia p. Szafranska,
 Piotra Wawrzyniaka 22.
 zdw 84 116

Służąca
 do wszystkiego zaraz potrzebna.
 Strońska, św. Wojciech 2a.
 zdw 84 110

Pracznica
 przyjmuje pranie w dom. Kurjer
 zdw 83 774

Malarz - lakiernik
 lat 22, z kilkoletnią praktyką,
 dzielny w swym zawodzie poszu-
 kuje posady. Łaskawe zgłoszenia
 do Kurjera Poznańskiego
 zdw 83 767

Dziewczyna
 młodsza, prowincji, dobrymi świa-
 dectwami, poszukuje posady do
 pomocy pani domu lub dzieci. —
 Zgłoszenia Kurjer zdw 84 099

Posługaczka
 młoda, ucziwa, pracowita, szu-
 ka posługi. Oferty Kurjer
 zdw 83 952

Książkowa
 znająca wszelkie prace biurowe,
 maszynowe, poszukuje posady od 1
 września. Łaskawe zgłoszenia
 Kurjer zdw 83 950

Szofer
 młodszy, pilny, ucziwy, może zło-
 żyć kaucje, szuka zaraz posady.
 Miejsowość obojetna. Łaskawe
 zgłoszenia Kurjer zdw 84 038

Kucharka
 znająca dobre gotowanie, zapra-
 wy, wypiekanie ciast i szyćwie
 prasowanie poszukuje posady od
 zaraz. Zgłoszenia Kurjer
 zdw 84 040

Cukiernik kucharz
 poszukuje posady zaraz lub póź-
 niej, gdzie obojetnie. Łaskawe
 oferty Kurjer Poznański
 zdw 84 038

Kucharka
 z długoletnimi świadectwami,
 dobrze polecona, poszukuje po-
 sady z gotowaniem do wszystkiego
 do mniej osób. Zgłoszenia
 Kurjer zdw 83 948

Wdowiec
 przystojny, lat 44, z dwójmiej-
 dzieci, właściciel dobrze prosperu-
 jącego przedsiębiorstwa, nieru-
 chomości bez długu, i 40 000 zł
 gotówki, szuka na tej drodze
 stosownej żony, najchętniej wła-
 ścielki nieruchomości w Pozna-
 niu. Panny lub bezdzietne wdów-
 ki od lat 35 do 40 zechcą się
 zgłosić z całym zaufaniem do
 Kurjera Pozn. pod zw 25 186.
 Dyskrecja zapewniona. Rzecz
 traktuje się poważnie. Agenci
 wykluczeni, natomiast pośredni-
 ctwo rodziny mile widziane.

Szofer
 młody, sumienny, z praktyką
 warsztatową, poszukuje posady
 na prywatny wóz. Na żądanie
 może złożyć 500 zł kaucji. Oferty
 Kurjer zdw 84 100

Stenotypistka
 poszukuje posady jako bona po-
 czątkująca. Zgłoszenia Kurjer
 zdw 84 004

Szofer
 znam dobrze prace w ogrodzie,
 poszukuje posady od 1. 9. lub
 później we wolnej chwili zajmie
 się innymi pracami, miejscowość
 obojetna. Zgłoszenia do Kurjera
 zdw 83 947

Książkowa
 początkująca poszukuje posady
 za małym wynagrodzeniem. Ła-
 skawe oferty Kurjer zdw 83 942

Maszynistka
 praktyka adwokacka i obemana
 stenografia polska poszukuje po-
 sady zaraz. Zgłoszenia Kurjer
 zdw 84 003

Biurowa
 pisząca na maszynie poszukuje
 posady. Oferty Kurjer zdw 84 007

Instalator mechanik
 z kilkoletnią praktyką, dobry ry-
 sownik, lat 29, dobrze polecony,
 poszukuje dobrej posady od za-
 raz lub później. Oferty Kurjer
 zdw 84 033

Osoba
 dobra, w średnim wieku, z do-
 brem gotowaniem, zajmie się
 wszelką pracą i prowadzeniem
 gospodarstwa domowego u samot-
 nej osoby. Oferty Kurjer
 zdw 84 091

Techniczka (ik) dent.
 obeznana w operatywie poszuku-
 je. Oferty pod zdw 83 619

Apteka
 w Gostyniu poszukuje elewa lub
 elewki zaraz lub od 1 października
 ka z praktyką lub bez. dw 1 881

Pomocnica biurowa
 poszukiwana Wymagania: pisa-
 nie na maszynie Remington za-
 sady rachunkowości; ładny cha-
 rakter pisma; znajomość pracy
 na powielaczach (Gestetner). —
 Zgłoszenia do Kurjera zdw 82 764

Szofer
 sumienny i trzeźwy z kaucją na
 takse potrzebny Zgłoszenia Ku-
 rjer zdpw 83 661

2 000 — 4 000
 złotych miesięcznie zarobią so-
 lidni dobrze ustosunkowani pa-
 nowie przyjmując zastępstwo po-
 ważnego banku — Prowadzimy
 dział pożyczkowy inkasowy oraz
 sprzedaż obligacji premijowych
 na raty. Poważne oferty składać
 Lwów skrytka pocztowa 271
 nr 094

Chłopiec
 jako uczeń z porządną rodziną
 zgłosić się może. Ad. okat Bern-
 stejn, Poznań, 3 Maja 5
 zdw 83 992

Dziewczyna
 ucziwa potrzebna. Kwiatowa 7,
 III. prawo. zdw 83 995

Służąca
 zdrowa z gotowaniem potrzebna
 zaraz. P. Kurdelski, Półwiejska
 nr. 39. zdw 83 994

Praktykanta
 biurowego wiek 17—20 lat do
 przedsiębiorstwa samochodowego
 przyjmujemy. Skarbowa 20. Z. C.
 O. zdw 84 029

Colosseum
 Ostatni
 wielki film z bohaterem
 Dzikiego Zachodu
Fred Thomsonem
 który na swym przepięknym
 rumaku dokonywa cudów
 odwagi i zręczności p. t.
Szczerozłoty Wawóz
 Pw 453-56,96

Agenci
 do odwiedzania składów spożyw-
 czych poszukiwani. Oferty Ku-
 rjer Pozn. zdw 83 887

Chcesz
 otrzymać posadę? Musisz ukoń-
 czyć kursy fachowe korespon-
 dencyjne profesora Sekulow-
 icza — Warszawa Żórawia 42 n
 Kursy wycząją listownie bu-
 chalterii rachunkowości; kupiec-
 kie korespondencji handlowej
 stenografii nauki handlu pra-
 wa i kalfigrafii pisania na ma-
 szynach towaroznawstwa an-
 gielskiego francuskiego, nie-
 mieckiego pisowni oraz gramaty-
 ki polskiej. Po ukończeniu świa-
 dectwo. Zadajcie prospektów.
 nr 2943

Ekspedjentka
 ucziwa do składu kolonialno-de-
 likatesowego potrzebna od 15. 9.
 Zgłoszenia z odpisem świadectw
 do Kurjera Poznańskiego
 zdw 83 238

Przedstawiciela
 na Wielkopolskę i Pomorze po-
 szukuje fabryka wyrobów wstaż-
 kowych. Złożenie kaucji pożą-
 dane. Interesenci z branży zech-
 cą złożyć zgłoszenia do Kurjera
 Poznańskiego pod zdw 83 474

Maszynistka
 korespondentka, stenografia pol-
 ska i niemiecka, potrzebna. —
 Oferty Kurjer zdw 83 884

Służąca
 młodsza umiejąca dobrze goto-
 wać potrzebna. Dąbrowskiego
 28, II., zdw 84 050

Potrzebna
 kucharka od 1. 9. 30. Zgłoszenia
 Probiernia p. Kujawy, św. Mar-
 cin. zdw 84 059

Pomocnik
 fryzjerski. Plac Działowy 11.
 zdw 84 039

Bona
 niewykwalifikowana z dobrymi
 referencjami na stała posadę do
 Poznania, z podaniem warun-
 ków o ile możności dołączenie fo-
 tografii od 15. 9. 30. może się
 zgłosić do Kurjera Poznańskiego
 zdw 83 944

Inteligentnej
 panienci z lepszym wykształce-
 niem do dzieci od 4 do 9 lat po-
 szukuje. Lucjan Kukulka, Po-
 znań, Marsz. Focha 58. Dom
 Ogrodowy. zdw 84 010

Kucharka
 dobra z prasowaniem w średnim
 wieku potrzebna od 1 września.
 Warunki kopje świadectw na-
 deśtać Maj. Glinno, poczta Sko-
 ki. pow. Wągrowiec. zdw 83 473

Techniczka (ik) dent.
 obeznana w operatywie poszuku-
 je. Oferty pod zdw 83 619

Ekspedjentka
 I. siła branży towarów dzianych
 i krótkich z znajomością deko-
 racji okien wyst. potrzebna. —
 Oferty z podaniem pensji do Ku-
 rjera zdw 83 805. (Od 1. 9. resp.
 1. 10.)

Pokojowa
 dobrze polecona zaraz potrzebna
 Pensjonat, Skarbowa 3.
 zdw 83 803

Służąca
 potrzebna od 1. Kujanek, Półna
 I. II. jw 4 532

Woźny
 do interesu z kaucją 500 zł w go-
 tówce zaraz Kurjer Poznański
 zdw 83 849

Woźny
 tylko najlepiej polecony może się
 zgłosić. Radioelektor, Ratajca-
 ka 33. zdw 83 871

Posługaczka
 która rozumie pranie potrzebna
 1. 9. 30. Wysoka 12, II., prawo.
 zdw 83 878

Dziewczyna
 z gotowaniem, ucziwa, dobrze
 polecona potrzebna. Zgłoszenia
 Mickiewicza 36, parter. lewo.
 zdw 83 883

Dziewczyna
 do posylek i lekkich prac od
 pierwszego potrzebne. „Omega”,
 Podgórna 2a. Zgłoszenia sobo-
 ta 10—12. zdw 83 971

Potrzebna
 służąca gotowaniem od 1. Wie-
 lkie Garbary 2. Strzokowska.
 zdw 83 967

Dziewczyna
 czysta i porządna do wszystkich
 prac domowych do 2 osób po-
 trzeba od 1. 9. 30. Warunek:
 musi dobrze gotować. Zgłosze-
 nia osobiste Wrocławską 9 wchód
 z ulicy Golebiej, I. pr., lewo.
 Pw 4 522-35,91

Dziewczyna
 z dobrym gotowaniem, religijna,
 czysta, ucziwa, z długoletnimi
 świadectwami potrzebna zaraz
 na stałą posadę. Dominikańska
 3. I., lewo 4—6. zdw 83 963

Służąca
 młodsza potrzebna. Świągł, Po-
 pińskich 10. zdw 83 918

Posługaczka
 młodsza potrzebna. Zgłoszenia
 7—9. Andrut, św. Czesława 6.
 zdw 83 917

Panie
 do zbierania zamówień na bardzo
 praktyczny artykuł damski zaraz
 potrzebne. Wyplata prowizji
 natchemiasz. Zgłoszenia osobiste
 od 5—8 „Wima”, Niegolewskich
 7 parter, oficyjna. prawo.
 zdw 83 949

Dziewczyna
 ucziwa do wszystkich prac do-
 mowych potrzebna od 1. 9. 30.
 Adres wskaże Kurjer zdw 83 962

Służącej
 przychodniej, z dobrymi świa-
 dectwami poszukuje. Kawczyń-
 ska, Klonowicza 5 (Lazarz) willa.
 dw 1 389

Zarobek
 stały, dla wymownych panów,
 pań w mieście, prowincji. Zgło-
 szenia „Atlantic”, pl. Sapieżyń-
 ski 4. Pw 4 525-56,299

Inteligentnego
 wymownego pana, który posiada
 zmysł organizacyjny z prawem
 inkasa poszukuje poważne przed-
 sięwzięcie przemysłowe. Do ob-
 jęcia stanowiska potrzeba 3.000 zł
 w gotówce. Szczegółowe oferty
 składać pod zdw 83 679

2 uczni
 gimnazjalnych młodszych lub u-
 czennicze przyjme. Troskliwa opie-
 ka dobre odżywienie ewentual-
 nie pomoc naukowa, języki for-
 tepian, elektryczność. Cena prz-
 stepna. Liskowa, Przemysłowa
 27 a. zdw 83 668

Służąca
 z gotowaniem może się zgłosić.
 Focha 95. dom ogrodowy. I lewo.
 zdw 83 659

Uczennica
 starsza, wymowna grzeczna mo-
 że się zgłosić Fabr. skład obu-
 wia „Waza” Wrocławską 16.
 zdw 83 724

Dziewczyna
 do wszystkiego. Kozin, Półwiej-
 ska 5, parter. zdw 83 733

Inteligentne
 dziewczę do posylek. Zgłoszenia
 życiorysem „Muza”, Nowa 8.
 zdw 83 764

Uczeń
 piekarski potrzebny zaraz. A.
 Ludwiczak. Strzelecka 21.
 zdw 83 759

Wychowawczynię
Niemkę
 jako przychodnią na popołudnia
 poszukuje zaraz do dwójga ma-
 łych dzieci. Grotgera 4. Hej-
 mowski. zdw 83 757

Młody
 saksofonista (klarnecista) znaj-
 dzie zaraz posadę. Język polski i
 niemiecki. Müller, Tczew Zam-
 kowa 19 b. dw 1 336

Posada
 do bufetu w kiosku za gwaranc-
 cją w gotówce do objęcia. „Pa-
 wilon”, Marszałka Focha 15.
 zdw 83 978

Posługa
 ucziwa, czysta na cały dzień za-
 raz. Ratajczaka 28, III., lewo.
 zdw 84 093

Ucziwy wysoki zarobek
 przez stałą lekką pracę
 w domu ofiaruje
 i gwarantuje około
 15 zł dziennie placów-
 ka przemysłowa sy-
 stemu amerykańskie-
 go. Wystarczy podać
 swój dokładny adres
Gdynia - Port
 skrytka poczt. nr. 4.

Skrzypek
 gitarzysta mogą się zgłosić.
 Górna Wilda 40. restauracja.
 zdw 84 113

Służąca
 do wszystkiego, umiejąca cośkol-
 wiek gotować potrzebna. Cristal,
 Gwarna 20. zdw 84 068

Dziewczyna
 zdrowa, czysta potrzebna do 2
 dzieci. Cristal, Gwarna 20.
 zdw 84 069

Prasowaczka
 może się zgłosić. Prasownia ul.
 Matejki 39. zdw 84 071

Służąca
 potrzebna od 1. 9. Metelska. Po-
 znańska 27. jw 4 536

Fryzjerka
 potrzebna. Wroniecka 4.
 zdw 83 930

Potrzebna
 służąca do wszystkiego. —
 Szewska 19, III. lewo.
 rw 11 339

Dziewczyna
 starsza, samodzielna z gotowa-
 niem do wszelkich prac po-
 trzebna. Adres wskaże Ku-
 rjer rw 11 341

Służąca
 z gotowaniem do wszystkiego
 potrzebne 1. 9. Poczta 33,
 III., prawo. rw 11 336

Służąca
 bardzo ucziwa potrzebna. —
 Kwiecińska, Wielkie Garbary 8
 rw 11 335

Dam posadę
 za wypożyczenie 3—5 000 złotych
 oraz zabezpieczenie. Oferty Ku-
 rjer zdw 84 102

Uczeń
 piekarski potrzebny zaraz. Chwa-
 liszewo 58-59. zdw 84 061

Kobieta
 która zna prace w ogrodzie z
 stałym mieszkaniem zaraz po-
 trzebna. Zgłoszenia K. Dzier-
 wicz, Fredry 5 I. piętro.
 zdw 83 790

Pracownik
 niepewny jutra otrzyma odpo-
 wiedź w książce, bezpłatnie roz-
 syłanej przez Powszechny Insty-
 tut Organizacji Nowoczesnej,
 Warszawa, Hoża 35/5. Podać
 adres, zawód, wiek. T 262

Szkoła Przygotowawcza
 im. Marji Brownsford
 przyjmuje dzieci do wszystkich czterech oddziałów.
 Nauka gruntowna. — Warunki przystępne.
 Wpisy codziennie od 3—4.
JANINA KUSZTELANÓWNA,
 Ogrodowa 12, I p. zw 25189

Humor zagraniczny

— Wiesz, twoje pokojówki zawsze są w towarzystwie
 żołnierzy!...
 — Moja droga! przecież i dla wojska należy coś je-
 nak zrobić!... (Trib. III., Rzym). S. F.

Przedpłata
 na wrzesień 1930, za oba wydania razem włącznie tygodniowego do-
 datku „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Po-
 znaniu w eksped. zł 4 00 w agencjach w mieście zł 4 50 z odnośnieniem
 do domu w Poznaniu zł 4 70 z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4 94